PAUL RASSINIER ==========7

M I N C I U N A L U I U L I S E

Traducere şi adaptare din franceză Daniel Dimitriu

„Zică lumea ce-o vrea! Lăsaţi-vă murdăriţi, condamnaţi, încarceraţi.
Lăsaţi-vă spânzuraţi, dar publicaţi-vă gândurile. E un drept, nu o datorie !
Adevărul aparţine tuturora... A vorbi-i deja bine,
a scrie-i şi mai bine! A tipări-i excelent...
Dacă gândirea voastră-i la înălţime, toată lumea profită.
Dacă este rea, va fi corectată şi tot se va profita de ea.
Dar abuzul ?... Nu există prostie mai mare decât acest cuvânt.
Cei ce l-au inventat sunt cei care abuzează de presă, tipărind
te miri ce, minţind, calomniind, refuzând
dreptul la răspuns... ”
Paul-Louis COURRIER

„Scrie ca şi cum ai fi singur pe lume,
fără teamă de prejudecăţile oamenilor ”.
LA METTRIE

ø = ş, æ = ă, fl = ţ

Cu o mare abundenţă de detalii şi cu mai mult sau mai puţin
talent, un anumit număr de “ supravieţuitori ” au zugrăvit, după
“ Eliberare ”, tabloul ororilor din lagărele de concentrare
hitleriste. Din aceste scrieri nu lipseşte nici imaginaţia romancierului,
nici lirismul excesiv al poetului, nici părtinirea
interesată a politicianului sau ura făţişă a foştilor prizonieri.
Cele petrecute în lagărele germane de concentrare trebuiesc
expuse şi explicate în mod corect, obiectiv, fără exagerare nici
părtinire, astfel ca istoricii øi sociologii de mâine să poată
întocmi cronica fidelæ celor petrecute la Auschwitz, Birkenau,
Maidanek, Treblinka, Dachau şi în alte locuri!
Paul Rassinier

S-a abuzat şi se abuzeazæ de acest termen. Toţi cei care au trecut prin fostele lagăre germane
sunt martori “ supravieţuitori ” ! Nici mai mult, nici mai puţin ! Se insinuează astfel că nemţii se
pretau (după cum “ o ştie toată lumea ”), la crime nemaivăzute. Acest după cum “ o ştie toată lumea
” uneori este exprimat, alteori nu. Pentru un public îndoctrinat şi condiţionat este suficientă o
simplă aluzie. Mulţi dintre aceşti “supravieţuitori ” nu ezită să vorbească despre “camerele de
gazare ”. Vom vorbi şi noi la momentul potrivit. (NT).

Când un francez vorbeşte de “ Eliberare ” (*Libération*), el are în vedere sfârşitul ocupaţiei
hitleriste în Franţa. Ocuparea Franţei a avut loc în urma campaniei din mai-iunie 1940.
“ Eliberarea ” începe la 6 iunie 1944, prin debarcarea din Normandia şi se încheie în ianuarie 1945,
când armata germană este respinsă de pe întreg teritoriul francez. Parisul a fost “ eliberat ” în zilele
de 21-23 august 1944, ceea ce face ca *libération*-ul francez să corespundæ cronologic cu cele
petrecute la 23 August 1944 la Bucureşti şi apoi în întreaga Românie. După “ eliberarea ” României de la 23 August 1944, după cum se ştie, au apărut mulţi viteji. Tot aşa şi în Franţa!
Aceleaşi cauze produc pretutindeni aceleaşi efecte ! “ Eliberarea ” României, la 23 August 1944, a
însemnat pentru români prima zi de sclavie, dintr-o robie ce a durat patruzeci şi cinci de ani. (Oare ? LC)
Eliberarea Franţei a însemnat schimbarea unui ocupant vizibil, ştiut de toţi, cu unul anonim şi
invizibil. Efectele acestei servitudini, nu au întârziat să se producă : pierderea imensului imperiu
colonial, invadarea teritoriului naţional de către fostele popoare colonizate, pierderea, golirea de
substanţă a libertæţilor şi drepturilor cetăţeneşti. In acest context trebuie privită abundenta
literatură concentraţionară de după “ eliberare ”, ca şi obiectivul acestei cărţi : demascarea
exagerărilor şi a neadevărurilor cu privire la universul concentraţionar german. Exagerări şi
neadevăruri la care s-au pretat mulţi dintre cei ce şi-au publicat “ memoriile ” sau “ amintirile ”
după catastrofa militară germano-europeană din 1945. (NT).

Prefaţă la ediţia românească

De mai multe ori publicată şi de mai multe ori epuizată, această carte continuă
să fie extrem de rară. Iniţial, ea a fost publicată pe banii autorului, apoi de către
editori pe cât de curajoşi pe atât de lipsiţi de mijloacele necesare unei difuziuni
normale.

In ciuda tirajelor modeste şi a difuziunii precare, aceastæ carte a devenit o
obsesie pentru directorii şi jandarmii de opinie publică, ce nu au întârziat să o
cenzureze prin toate mijloacele : percheziţii poliţieneşti în librării şi biblioteci,
înscenări judiciare, atentate teroriste[3] şi alte presiuni oculte.
In anii şaptezeci, nimeni nu mai vorbea de Minciuna lui Ulysse şi de Rassinier. Un “ librar-gropar ”, adică o persoană specializată în cumpărarea de
cărţi în vederea distrugerii lor, cumpăra sistematic orice exemplar disponibil. O

făcea chipurile pentru o librărie canadiană… Ulterior s-a aflat : cărţile erau distruse
imediat, la Paris. Nici gând de expediere în Canada.
In aprilie 1979 faimoasa editură La Vieille Taupe, care se va implica peste ani
în publicarea Miturilor fondatoare ale lui Israel[4], de Roger Garaudy, publică o
nouă ediţie a Minciunii lui Ulysse. Librarul-gropar, căruia i s-a adus la cunoştinţă
acest lucru, s-a comportat astfel încât toată lumea a înţeles jocul lui : nu a mai
cumpărat nici un exemplar! El care cumpărase până atunci tot, de data aceasta nu

3 . Cu peste douăzeci de ani în urmæ, exista, la Paris, *Libræria francezæ*, numærul 27, rue de
l'Abbée Grégoire, ard. VI, care a făcut obiectul mai multor atentate teroriste. Vitrina şi interiorul
erau adesea devastate. Patronul librăriei, Jean-Gilles Maliarakis, grec de origine, lucra cu o
carabină alături. In repetate rânduri a fost rănit şi s-a apărat. Trăgea cu gloanţe de cauciuc. Cine erau
teroriştii ? Miliţiile semiclandestine jidoveşti, *Betar*, *Tagar* şi altele, despre care vom afla într-o zi
că activează şi-n România ! Librăria mi s-a părut excelentă, răspundea unora din preocupările mele.
Am cunoscut şi alte librării care, de-a lungul anilor, au fost vizitate de terorişti : librăria *Ogmios*,
10, rue des Pyramides, librăria *La Joyeuse Garde*, undeva prin arondismentul XIV, apoi la Toulon, librăria *La Veille Taupe*, rue d'Ulm, librăria *La Licorne Bleue* , librăria *Aldo Ferraglia* din
Lausanne şi altele : în Spania, în Italia, Olanda, Belgia, Luxemburg, în Germania… Publicul occidental ignoră unele din cele petrecute, în anii comunismului, la Est de Cortina de Fier. Există
însă o elită care ştie tot ! Noi, cei de la Est de Cortină, ignorăm cele petrecute la Vest. Avem
impresia că acolo se mănâncă şi atât, că toatæ lumea-i în vacanţă, că dolari cresc pe crengi, ca
frunzele… Elita noastră pare să se confunde cu şerpişorii încălziţi de Constantin Noica, la sânul lui
ecumenic. Ajunşi crocodili în căutare de loji şi demnităţi masonice pe măsura dinţilor ce le-au
crescut, aceştia nu vor putea deschide cartea de faţă, scrisă de un socialist de acum 50 de ani, fără
să-i apuce isteria ipocrită şi cretină a " antisemitismului ". Spiritualiceşte vorbind, aceşti venerabili indivizi sunt rataţi până-n rădăcina ADN-ului lor. Am cunoscut profesori plini de la
Universitatea Bucureşti care nu puteau părăsi " oraşul lumină " fără să vadă pe viu cartierul Pigalle,
renumit în materie de curve, lesbiene, homosexuali… Nici aceştia nu vor putea rumega *Minciuna
lui Ulise*. Cartea îşi va găsii însă cititori, îşi va găsi chiar prieteni. Unii o vor apăra cu arma, ca
Jean-Gilles, grecul din Paris. Ideile nu se apără cu peniţa ci cu arma, cu propria carieră, cu propriul
sânge. Atât preţuieşte o idee, cât suntem dispuşi să sacrificăm pentru ea. Salvarea neamului nostru

în primejdie, ca şi a rasei albe, în general, trece prin înţelegerea acestui adevăr simplu, pe care
strămoşii noştri analfabeţi îl purtau în ADN-ul lor. La acest nivel am fost reduşi, de la acest nivel
vom renaşte. (NT).

[4]. In 1995, şi apoi 1996, cartea a apărut sub titlul *Miturile fondatoare ale politicii israeliene*.
Persoanele iniţiate în aceastæ afacere ştiu că titlul ei iniţial era mai scurt : *Miturile fondatoare ale
lui Israel*. Numai la insistenţele alarmiste ale avocatului său, care prevedea o castrofă judiciară şi
care nu s-a înşelat prea mult, Garaudy a schimbat titlul, făcându-se că vorbeşte nu de Israel ci
numai de politica lui. (NT).

mai cumpără nimic. S-a văzut astfel că nu cumpăra decât pentru a distruge, pentru ca această carte să dispară din circuit, să fie uitată. A şaptea ediţie franţuzească a Minciunii lui Ulysse avea să fie realizată în 1987, a opta în 1998, ambele de către aceeaşi editură La Vieille Taupe.

La peste patruzeci de ani de la prima ei apariţie, Minciuna lui Ulysse rămâne o carte de actualitate. Lucrul este de mirare, mai ales în epoca noastră, în care literatura şi ziaristica franceză au devenit monopolul celor ce n-au reuşit nici măcar să-şi treacă examenul de bacalaureat...

Traducerea de faţă s-a făcut după ultima ediţie franţuzească (1998), îngrijită şi prefaţată de Pierre Guillaume, fondatorul editurii La Vieille Taupe. S-au păstrat unele note lămuritoare, aparţinând editorului francez, semnalate prin sigla (NVT), notă Vieille Taupe. Notele autorului sunt semnalate prin (NA) iar cele ale traducătorului prin (NT). Intrucât textul este destinat difuzării prin INTERNET, într-o ediţie viitoare, ne propunem să răspundem eventualelor întrebări, nelămuriri şi precizări ce ar putea fi formulate între timp de către cititori.

*

* *

Cititorul se va întreba ce legătură poate să existe între amintirile unui fost deţinut în lagărele de concentrare germane şi aventura sau epopeea lui Ulise, eroul lui Homer, cel ce a încântat cu poveştile lui, intrate de mult în mitologie, atâtea generaţii de copii mai tineri şi mai vârstnici! O astfel de legătură există. Se va înţelege.

De-a lungul celor zece ani de război sub zidurile Troiei, şi ai celorlalţi zece de peregrinări reale şi imaginare, Ulise a văzut şi a cunoscut multe lucruri, fapte, evenimente. Intors acasă, în ţara sa, Itaka, a povestit mai mult decât a văzut ! Mult mai mult. Unii îl consideră părintele minciunii, onoare pe care de fapt nu o merită. E normal să-l asculţi, până la un punct. De la acel punct însă începe anormalul. La ce bun să lărgim peste poate limitele acestui anormal ?

Cei ce se întorc dintr-un război lung şi greu, sau dintr-o detenţie lungă şi nemeritată, au tendinţa firească, omenească, de a exagera cele văzute, făptuite, suportate... Nu mai puţin, cei ce-i aşteaptă acasă, familiile, prietenii, cunoscuţii, consătenii, concetăţenii manifestă tendinţa inversă, de a crede totul, de a închide ochii... A suferit atâta săracul, lasă-l

să se uşureze ! Toate astea într-o lume normală, căci există întorşi şi întorşi din războaie şi detenţii...

Părinţii şi bunicii noştri, întorşi din războiul antisovietic, şi din prizonieratul siberian, nu au avut parte de primirea unei lumi normale. Lumea din care plecaseră la războiul sfânt (război sfânt !?!), ţara ce-şi petrecuse feciorii cu flori (aiurea !) la război sucombase, fusese trădată, căzuse victimă unei conspiraţii din care făcea parte chiar regele ei. Un rege, în orice ţară şi în orice vreme, are multe puteri. Dar şi răspunderi ! Ca un părinte într-o familie. Părintele încarnează puterea lui Dumnezeu în familie. Soţia, copiii, bătrânii contează pe această putere, fără de care familia piere — cum se întâmplă când părintele-şi îneacă minţile în alcool. Ne putem însă pierde minţile nu numai din alcool, ci şi din alte droguri. Intrând în conspiraţia care avea să dea România pe mâna duşmanului, Mihai de Hohenzollern s-a purtat ca un astfel de părinte, care şi-a pierdut minţile. Prin gestul lui nesocotit a dat foc întregii ţări, întregului neam românesc.

Trei sute de mii de români pieriseră în cei trei ani de ræzboi antisovietic. Ca la un joc de noroc, ca la o partidă de poker, Mihai de Hohenzollern s-a gândit să-şi salveze coroana mizând alţi trei sute de mii de români, de data asta pe mâna lui Stallin. Nu-l interesa decât coroana, jucăria lui preferată. Ţara noastră, necazurile noastre, nu însemnau pentru el nimic. Ce putea să-i spună lui România ? Lui, nevrednicul nepot al celui ce venise cu traista-n băţ şi se făcuse rege (a fost adus de ”crema” românească, n-a dat buzna). Fiul zănatecului de privea lumea prin ochii Lupeascăi. Primul dintre Românii care aveau să fie sacrificaţi noii pasienţe regale a fost chiar comandantul armatei, mareşalul (de fapt, general) Ion Antonescu. O crimă unică în istorie, căci nu s-a mai văzut nici odată ca un şef de armată în plin război să fie predat
duşmanului de chiar regele lui, de chiar guvernul ţării lui. Mareşalului i s-a făcut un proces jidovesc şi a fost împuşcat. Toţi judecătorii, toţi procurorii, toţi călăii erau jidani, căci nu s-a putut găsi un român care să ridice degetul contra mareşalului.

Războiul nostru contra Rusiei Sovietice era şi contra jidanilor, căci Rusia pravoslavnică de altă dată încăpuse pe mâna acestora. Nicolae al II-lea, ultimul ei ţar, fusese asasinat mişeleşte, împreună cu soţia lui, cu copii lui, cu ultimii prieteni şi cu ultimii slujitori credincioşi. Cei ce comandaseră ca şi cei ce executaseră crima rituală fără precedent erau cu toţii jidani. Iată cu cine s-a înhăitat Mihai întâiul la 23 August 1944 ! A urmat ceea ce nu se putea să nu urmeze ! A urmat pervertirea sufletului românesc, pocirea noastræ spiritualæ, talmudizarea noastræ. Pocire şi pervertire metodică. Metodă veche, de mult pusă la punct, expusă în cartea fundamentală, în “cartea sfântă” a neamului ucigaşilor lui Dumnezeu, în Talmud. Talmudul este o carte îndreptată contra tuturor neamurilor pæmântului, nu numai contra noastræ. Religia jidovească se poate reduce la un singur şi unic principiu, nu religios ci politic, economic, de posesiune : întreaga lume este a lor ! Dumnezeu le-ar fi dat întreaga planetă în vşnică stăpânire, cu tot ce este pe ea ! Ca să se ştie : cu bogăţiile mărilor şi oceanelor, cu bogăţiile văzduhului, cu măruntaiele pământului, cu animalele toate şi cu toţi “ goimi ”. Aceştia de pe urmă, “ goi ” la singular, “ goim ” la plural, “ goimi ” pentru cei ce vor sæ

autohtonizeze termenul, aceştia de pe urmă suntem noi : toate neamurile pământului, albi, negri, galbeni sau roşii, toţi, absolut toţi, mai puţin ei ! Noi, adică toate neamurile pæmântului am fi, după ei, nişte arătări cu chip de om, nişte animale cu chip de om. Ei pot dispune de noi aşa cum doresc. Cum se dispune de câine, de vacă, de oaie sau de porc. Ne pot mulge, ne pot tunde, ne pot tăia şi afuma, ne pot duce la abator, ne pot mânca cu sos sau cu usturoi... In acest sens trebuiesc înţelese faimoasele lor zece porunci. " Iubeşte-ţi aproapele " este o poruncă pe care neamurile pământului au practicat-o de când lumea. Jidanii însă nu au practicat-o decât între ei, căci un " goi ", adică un animal cu chip de om, nu are cum să fie aproapele lor. Cu astfel de oameni s-a întovărăşit, în slujba unor astfel de creaturi s-a pus regele Mihai la 23 August 1944. 23 Augustul nostru s-a petrecut cam la fel peste tot în Europa. In Italia cu un an mai înainte, în Franţa cam în aceeaşi perioadă cu noi, în Bulgaria puţin după noi, în Ungaria câteva luni mai târziu, etc. De aceea, aşa numita " eliberare " de la 23 August s-a produs peste tot în Europa în acelaşi fel, cu sau fără cismă sovietică. Sovietice, americane, franco-africane sau angloasiatice cismele şi tunurile ce ocupau (nu eliberau) Europa părinflilor şi bunicilor noştri erau mai curând jidoveşti. Cei doi " Mari " îşi împărţiseră zonele de de influenţă. La noi se practica defascizarea şi democratizarea: de atunci suntem cei mai defascizanţi şi demo(c)ralizanţi : culegem căpşunile spaniolilor cu absolvenţii de la Drept şi Politehnică, spălăm blidele Occidentului cu specialişti în limbi clasice, întindem mâna şi limba de s-a speriat America, cea cu fundul mare de nu-şi mai mai poate astâmpăra bucile fără un ocean sau două între ele...

Popor de mare culturæ şi civilizaţie, Germanii s-au dovedit mai slabi decât duşmanii lor la capitolul război şi distrugere. La sfârşitul războiului, Germania fusese transformată într-o imensă grămadă de moloz. Invingătorii au trecut imediat la talmudizarea celor ce-şi apăraseră libertatea şi dreptul la viaţă. La viaţa lor proprie, nu la o viaţă de " goi ". Bine înţeles, au început mai întâi şi mai ales cu nemţii. Procesele rituale, staliniste, jidoveşti sau talmudice continuă şi astăzi, nu numai în Germania. Nurembergul nu s-a terminat. De şaizeci de ani, planeta Pământ traversează galaxia Nuremberg. Procesul mareşalului Antonescu este o
pagină din acest Nuremberg intercontinental ce cuprinde milioane şi milioane de pagini. Toţi deţinuţii politici din România, toţi ţăranii condamnaţi pentru a fi refuzat " colectivul " (chiaburii), tot Gulagul sovietic, toţi persecutaţii din China şi Indo- China au fost de fapt victimele unor procese sau abuzuri sioniste, talmudice, nurembergiene (exagerează !). Tocmai de aceea prizonierii de război din URSS au fost ţinuţi cu forţa, ani mulţi şi lungi, în Gulagul sovietic. Cei mai mulţi au pierit acolo (interesant ! prizonierii sovetici au fost voluntari în lagărele de exterminare ?). Cei care s-au întors au intrat automat în altă închisoare, în propria lor ţară încăputâ pe mâinile duşmanului. Adică ale Jidanului, ale Anei Pauker şi celorlalţi cu care nu e cazul sæ ne murdărim memoria la tot pasul. Mulţi au murit aici, în închisorile noastre, păziţi şi ucişi de faliţii noştri (marea majoritate au fost criminali de război). Nu au fost lăsaţi să se întoarcă la casele lor decât aceia care prezentau suficiente garanţii de

îndobitocire, de supuşenie, de uitare de sine, de abandon, de memorie ştearsă, de minte pervertită, talmudizată.

Politrucii, comisarii politici, maeştri talmudişti cum au fost Jdanov, Ehrenburg, Lavrenti Beria, Chişinevski, Leonte Răutu, Ana Pauker, Nikolsky, Jean-Paul Sartre, Merleau-Ponty, Aragon, redactorii Vocii Americii, ai Europei libere şi mulţi alţi s-au pus peste tot la treabă. Nu au fost lăsaţi să vorbească public decât acei supravieţuitori ai războiului care se lăsaseră pociţi. Aceştia au fost pudraţi, parfumaţi, îngrăşaţi şi aduşi să povestească generaţiilor noi ce şi cum !. Ne-au spus minciuni peste minciuni. Noi ne-am făcut că le credem, zicându-ne, după proverb : pân-om trece puntea… Au trecut ani, mulţi ani… Ei ne-au minţit, noi ne-am făcut că-i credem. Tot făcându-ne că-i credem, mulţi am sfârşit prin a-i crede cumva, într-un fel…

Că nu e fum fără foc, şi-au zis treizeci sau patruzeci de ani mai târziu fii şi nepoţii celor de la Stalingrad, sau de la Cotul Donului. Duşmanul ştia asta, căci părintele minciunii fură ouăle făr-să trezeazscă găina. Păcăliţii am fost noi, cei care am crezut că-i păcălim pe ei, făcându-ne că-i credem. Cine umblă cu mierea sfârşeşte prin a se îndulci, prin a stima, şi iubi albina. Dar cine umblă cu minciuna, cine mâncă viaţa toată căcat şi numai căcat[5] ? Acela sfârşeşte prin a nu mai putea ieşi din el, prin a nu mai putea face diferenţa între adevăr şi minciună, prin a-şi pierde minţile.

[5]. Să ni se ierte cuvântul ! Păcatul nu constă în a-l spune, ci în a-l oculta. Da. Mirosim a căcat, suntem consideraţi un neam de căcat pentru că suportăm, pentru că persistăm în a mânca căcatul de la 23 August 1944. Cu sosurile ulterioare, care s-au pus pe el, inclusiv keceapul de după 22 decembrie 1989 ! Să şi-l mânce, cu keceap cu tot Majestatea lui, Regele Căcat. In ce ne priveşte, nu existæ altă soluţie decât reînodarea firului acolo unde a fost tăiat, la 23 August 1944. Să nu se creadă că este o utopie. Deloc. Duşmanii o ştiu. De aceea vociferează şi se agită trepăduşii de pretutindeni când e vorba de reabilitarea mareşalului. Cine ne împiedică să luăm în mână o bucată de cretă şi să scriem pe toate gardurile şi pe toate zidurile : Trăiască mareşalul Antonescu. Trăiască Războiul Sfânt al părinţilor şi al bunicilor noştri (aiurea !). Bine înţeles, nu vom învia pe mareşal, nu vom reînvia trecutul. Il vom asuma însă. Ne vom afirma ca români demni de înaintaşii noştri, nu ca nişte bieţi mâncători de rahat preparat şi ambalat ba la Moscova, ba la Paris, ba la Washington, ba mai nou direct la Tel Aviv. Vom începe să ne stimăm pe noi înşine. Ne vor stima şi cei care azi ne scuipă. Problema noastră naţională nu este intrarea în Europa. Asta-i problema clasei politice vândute, a “ itelectualilor ” ce-şi masturbează creieruţii cerşind ajutoare Occidentului…Problema fundamentală a României şi a Neamului Românesc este intrarea în lume, revenirea printreoameni ! (NT).

Să lăsăm de o parte minciunile gogonate cu care suntem drogaţi de o viaţă. Cine nu poate trăi fără ele, n-are decât să-şi trăiască în continuare moartea dăruită de duşman. Noi n-am avut parte de viaţă normală („normalul” tău e „anormal” pentru alţii) nici măcar o singură zi (care noi ?). Cei născuţi în 1935, cazul lui Paul Goma, eminent scriitor şi Român, au trăit totuşi nouă ani de viaţă normală. Nu uşoară, dimpotrivă, dar normală, românească, în luptă cu duşmanul părinţilor şi al strămoşilor lor. Dar cei născuţi în 1955, în 1965, în 1975… Toţi aceşti români sunt condamnaţi să asculte la infinit sirenele Ulişilor de azi, minciunile Noii Ordini Mondiale ? E cazul oare să închidem ochii la infinit, să normalizăm, să legitimăm minciuna ! Cum adică să o normalzăm, să ne dăm singuri pumni, să legitimăm noi minciuna lor ? Asta şi aşteaptă lichelele

Talmudului, gardienii şi profitorii minciunii holocaustice. Guvernul României, Preşedintele Iliescu nu au spus totul
când, în urmă cu doi ani, s-a iscat controversa în legătură cu dacă a fost sau nu holocaust în România.

Nu numai că nu a fost în România, dar nu a fost niciunde. Dacă pe ici pe colo,
anumiţi indivizi au fost luaţi din când în când de guler şi puşi în situaţia de a-şi
asuma responsabilitatea pentru crimele comise, asta nu înseamană holocaust. Ăştia
murdăresc şi focul. Au fost luaţi de guler în calitate de terorişti, criminali, profitori,
mincinoşi, nu în calitate de Evrei sau de Jidani. Ceea ce au făcut ei în Rusia cu poporul rus, în Ungaria cu poporul maghiar, în România cu noi, în America
cu Pieile Roşii, în Africa cu Negri, în Germania cu Nemţii, în Palestina cu Palestinienii,
astea sunt holocausturile despre care vrem sæ vorbim. De când lumea şi pæmântul s-au infiltrat peste tot, ca lăcustele hrăpăreţe, în toate ţările. Praf şi pulbere
s-a ales de ţara care a comis eroarea de a le acorda ospitalitate. Nu poate nimeni să le spună nimic. Ăştia dau lecţii până şi lui Dumnezeu ! Când vorbeşte
omul despre ei trebuie să ridice mâna, să se scoale picioare. Să le ceară voie să-şi
spună păsul. Nu domnilor sionişti, chestia s-a fumat, nu mai ţine. S-a săturat lumea
de minciunile şi de crimele voastre fără număr, fără seamăn. Suntem alături
de Palestinieni, de Irakieni, de Afgani. Lupta lor e lupta noastră. Palestinienii şi
Irakienii sunt Semiţi. Nu aveţi monopolul semitismului, cum nici noi nu-l avem
pe acela al latinităţii, nici Polonezii sau Ucrainienii pe acela al slavismului. Puteţi
face spume la gură, să urlaţi şi să strigaţi ca apucaţii. Nu ne veţi impresiona mai
mult decât pe Palestinienii lui Arrafat, care vă vor da, mai devreme sau mai
târziu, lecţia pe care o meritaţi. Faceţi-vă mici, mici de tot. Băgaţi-vă în gaură de
şarpe. Nu călcaţi omenirea pe bătături. Se apropie centenarul lui 1907. Ne-am
putea aminti anumite lucruri. Nu aveţi monopolul adeværului, nici pe al binelui,
nici pe al frumosului, nici pe al memoriei. Poate pe al aurului… Vom vedea cum
îl veţi scuipa când vă va rămâne-n gât, ca lui Cresus…

Diverse organizaţii de terorism intelectual au încercat să interzică această carte

în Franţa. Astăzi nu se mai pot interzice cărţi. Cărţile se pot fabrica azi în orice
casæ, pot călători prin INTERNET, s-a terminat cu cenzura de stil vechi.

Cartea de faţă recunoaşte suferinflele şi morţii din lagærele germane de concentrare,
dar stabileşte alte responsabilităţi decât cele de la Nuremberg. In asta constă importanţa ei pentru noi. Nu ne putem apăra în mod eficace contra calomniei
de holocaust colportate contra noastră altfel decât solidar cu popoarele din
Europa, implicate şi ele, la vremea respectivă, în cel de al II-lea Război mondial.
Nu pentru că am avea ceva de ascuns împreună cu acestea. Dimpotrivæ. Avem de
scos împreunæ unul şi acelaşi adevăr la lumină. Să terminăm cu Transilvania de
Nord, unde Ungurii ar fi făcut şi ar fi dres... N-aveau ce să facă, nici ce să dreagă.
La Auschwitz, unde şi-au trimis Jidanii cu mai multă sprinteneală decât noi, nu era nici urmă de camere de gazare. In ciuda bombardamenteleor şi a războiului,
uneori s-a trăit acolo mai bine decât în chibuţul românesc al Anei Pauker, Gheorghiu-Dej şi Ceauşescu (exagerări grosolane, vă spune asta cineva născut în 1953). Poate de aceea Horthy a fost lăsat să moară de bătrâneţe. Mareşalul Antonescu însă, care i-a căutat între coarne şi i-a protejat s-a trezit în faţa plutonului de execuţie (Antonescu a fost un criminal de război. Din ordinul, semnat de el, la Odesa, peste 27.000 de civili au fost ucişi prin împuşcare, spânzurare sau arşi de vii. Asta i-a surprins până şi pe germani). Ăsta-i mulţamul lor din totdeauna. Poruncă talmudică !
Sæ nu ne fie teamæ de epitetele pe care le vor arunca contra acestei cærfli. D-nii
Shafir, Ioanid sau Wiesel fac de mult spume la guræ când aud de Paul Rassinier,
de Robert Faurisson, de Butz, Plantin, Reynouard... Øtiu ei ceva. Ii putem asigura
cæ nu vor scæpa de ceea ce se tem. Bombele, bombardierele Americii øi toatæ Talpa Iadului nu pot nimic contra adevărului.
Adevărul este cæ în lagærele germane a existat o mafie, o nomenclaturæ. Nu
zice nimeni cæ aceastæ mafie sau nomenclaturæ a fost exclusiv jidovească. Ceea ce
se øtie sigur este cæ adesea a fost comunistæ. Urmeazæ sæ cercetæm de aproape ce
øi cum, lagær dupæ lagær. Mitul de la Auschwitz, cartea lui Wilhelm Stäglisch, ar
putea fi o excelentæ introducere în problemæ. Ce pæcat cæ istoricii din România o

ignoræ cu desævârøire ! Ignoranflæ pe cât de doctæ, pe atât de vinovatæ. Ignorând
sau fæcându-se cæ ignoræ miøcarea de revizuire a minciunilor iudeo-sovietoamericane
impuse lumii dupæ ræzboi, istoricii în chestiune se descalificæ pe plan profesional ca øi pe plan moral. Neamul românesc trebuie sæ înfleleagæ asta øi sæ
nu mai plæteascæ din sudoarea lui cælæii adeværului ce-i pocesc copii, viitorul øi
chiar trecutul… Când Românii vor înflelege asta se va termina cu Institutele de
Istorie Recentæ, cu laboratoarele holocaustice din gimnazii, licee øi universitæfli.
Sà ungem cu unturæ sau cu margarinæ Institutul de Istorie Recentæ. Poate-l vor
mânca lighioanele øi vom scæpa de el. Va fi o uøurare nu numzi pentru bugetul
naflional…
Propunem Guvernului de la Bucureøti sæ deschidæ o dezbatere publicæ pe tema
holocaustului. De ce sæ-i punem lui Elie Wiesel în mânæ øi pâinea øi cuflitul ? Cæci
despre pâine øi cuflit este vorba. Odatæ ce ne vor fi pus în cârcæ aceastæ minciunæ,
aceastæ insultæ, aceastæ calomnie vom fi puøi la platæ. Plæteøte Elveflia, plæteøte
Franfla, plæteøte America, plæteøte Suedia, plæteøte Germania, de ce sæ nu plætim øi
noi ? Nu avem bani ? Asta nu-i o problemæ ! Ne vor împrumuta ei.
Românesc, aservit sau vândut profitorilor minciunii, Guvernul de la Bucureøti
trebuie sæ ia inifliativa unei largi dezbateri naflionale pe tema holocaustului. E vorba
de credibilitatea lui româneascæ. Altfel vom crede cæ întreaga comedie cu
comunicatele oficiale repetate øi apoi dezminflite nu a avut decât scopul pregætirii
terenului în vederea formærii comisiei de hahami øi comisari ai holocaustului în
frunte cu licheaua internaflionalæ Elie Wiesel, securistul pocæit Radu Ioanid øi alte
comitete øi comiflii ce træiesc pe holocaust ca viermele pe frunzæ. Dezbaterea va
trebui sæ fie cu adeværat democraticæ. Asta înseamnæ invitarea la Televiziunea
Românæ øi la universitæflile noastre a lui Robert Faurisson øi David Irwing, a lui

Ernest Zundel, actualmente închis færæ proces în Canada totalitaræ, a lui Jean

Plantin, a lui Philippe Brenenstuhl, a lui Rene-Louis Berclaz, a lui Vincent Reynouard, Pierre Guillaume, Sophie Crépeux, Maria Poumier, Roger Garaudy,
a unui reprezentant din partea Libræriei Româneøti Antitotalitare din Paris, singura
instituflie româneascæ ce se ocupæ de aceastæ problemæ de douæzeci de ani øi
mai bine. Numai duømanii adeværului øi profitorii minciunii se pot teme de o dezbatere
liberæ pe tema holocaustului. Poporul românesc, ca øi celelalte popoare libere sau aservite, aøteaptæ aceastæ dezbatere. Nimeni nu va accepta bolboroselile
mistico-holocaustice ale bandei lui Elie Wiezel, care de øaizeci de ani încoace
numai asta face : masturbaflie holocausticæ ! Desigur, el poate øi e bine sæ participe
la dezbatere, dacæ e în stare ! A sosit vremea sæ deschidem geamurile, sæ
primenim atmosfera, sæ-i ascultæm øi pe cei ce contestæ existenfla camerelor de
gazare. Or fi având motivele lor. Sæ îi ascultæm ! Cui îi este fricæ de o dezbatere
liberæ înseamnæ cæ are ceva de ascuns. Sæ ræmânæ în ascunzætoarea lui cât va dori.
Dezbaterea trebuie sæ fie liberæ. Nimeni nu este obligat sæ participe. Participanflii
însæ trebuie sæ dea dovadæ de un minim de politefle øi de bunæ creøtere, sæ asculte
øi alte puncte de vedere. Cine crede cæ va putea impune cu forfla ideea existenflei
camerelor de gazare se înøalæ. Propunem, pentru început o serie de dezbateri triunghiulare
: profesorul Robert Faurisson din Vichy, Ernst Zundel din închisoarea
lui canadianæ øi Elie Wiezel din fruntea comândærii holocaustice. Un alt triunghiular ar putea fi acela al profesorului elveflian Jurgen Graf (actualmente în
exil, nu spunem unde), al istoricului englez David Irwing øi al istoricului american Arthur Robert Butz. Un al treilea triunghiular ar putea fi acela al profesorului
octogenar elveflian Gaston-Armand Amaudruz, al cercetætorului øi etnologului
Serge Thion øi al directorului Libræriei Româneøti Antitotalitare, profesorul George Piscoci-Dænescu. Apostolii holocaustului ca Radu Ioanid, Michael Shafir, Nicolae Tertulian øi alflii vor putea participa si dezbate liber, alæturi de
ceilalfli sau între ei. Ascultând øi pe unii øi pe alflii, opinia publicæ îøi va putea face
o idee mai justæ. Adeværul nu va avea decât de câøtigat. Dacæ adeværul nu

intereseazæ, cum din pæcate par sæ stea lucrurile, trebuie ca asta sæ se øtie.
Va trebui sæ strigæm la ræscruce de drumuri, sæ scriem pe ziduri øi pe garduri
obligativitatea dogmei holocaustice. Nu conteazæ cæ a existat sau nu. Important e
sæ credem. Sæ ne facem, respectiv, cæ credem, cum ne-am fæcut de-a lungul celor
patruzeci øi cinci de ani de comunism. Crezul creøtin øi dogmele Bisericii au fost
stabilite cândva de Pærinflii Bisericii. Care sinod ecumenico-holocaustic a stabilit
dogma camerelor de gazare ? In cadrul sinoadelor lor ecumenice, Pærinflii Bisericii
se rugau mai întâi, apoi dezbæteau aprig, øi doar la sfârøit se impunea concluzia
pe care apoi o acceptau cu toflii, ca fiind inspiratæ de Sfântul Duh.
Sæ nu ni se spunæ cæ astea se øtiu foarte bine, cæ nu ar fi nevoie de nici o dezbatere.
Cartea de faflæ infirmæ o astfel de aserfliune. Nu este singura carte de acest
fel. Cei ce vor sæ øtie, cei ce vor sæ participe la aceastæ dezbatere aøa cum are ea
loc astæzi sæ caute pe INTERNET, sæ caute øi-n alte locuri, peste tot. Vor sfârøi
prin a gæsi. Cine cautæ, gæseøte !
Existæ oameni, existæ instituflii puternice øi interese nemærturisite care se opun
adeværului. Tocmai de aceea dezbaterea se impune, tocmai de aceea inifliativa ei
trebuie luatæ de chiar Guvernul României. Aøa ceva nu se rezolvæ prin decret,
tovaræøe preøedinte Ion Iliescu. Adeværul nu intræ în puterea Domniei sau Toværæøiei
Voastre, cæci el nu poate fi nici naflionalizat, nici etatizat, nici caritatizat, nici feneizat. Poporul român nu va accepta dictatul lui Elie Wiezel øi consorflilor
lui. In 1940, când cu Dictatul de la Viena, de bine de ræu era prezentæ o delegaflie

românească. Dl Elie Wiezel cu cine discutæ dintre români ? Cine sunt aceia care
se pregætesc sæ ne acuze de crima de holocaust, despre care în flara asta nu s-a
vorbit pânæ în anii din urmæ. Asta-i una din condifliile intrærii în Europa, nu-i aøa !
Nici acolo nu a flinut minciuna, jumætate din populaflie a mirosit øopârilfla... Mai
devreme sau mai târziu, apostolii minciunii vor fi luafli de guler. Unii vor plæti øi

oalele sparte de alflii, cum s-a mai întâmplat.
Poporul român este în drept sæ cearæ în mod solemn despægubiri pentru zecile
de ani de propagandæ materialisto-talmudicæ din øcoli øi din universitæfli. Nu a
fost oræ, nu a fost minut de “ Socialism øtiinflific ”, de “ Materialism istoric ”, de
“ Materialism dialectic ”, de “ Economie politicæ ”, “ de Istoria PCR ” sau de
“ Istoria PC (b)US ” care sæ nu fie oræ sau minut de talmudism. Listele Jidanilor
care ne-au infectat creierii øi øcolile trebuiesc puse la zi. Formulate øi cerute despægubiri
juste. In numele poporului român. Cerute cui ? Mai întâi celor care au participat personal la aceastæ operæ de tæiere cerebralæ împrejur, øi care-øi rumegæ
pensiile binemeritate… Apoi celor în numele cærora øi cu ajutorul cærora au practicat
minciuna iudeo-comunistæ. Inaintea acestora ar trebui luafli de guler foøtii demnitari, politicienii, grangurii din PCR, foøtii judecætori care au pronunflat milenii
de condamnæri, foøtii comandanfli de penitenciare, de lagære de concentrare øi
de exterminare. Aceøtia sunt cei care s-au græbit sæ-l punæ pe Ceauøescu la zid :
nu cumva sæ spunæ ce nu trebuie, în cazul unui proces adeværat, nu cumva sæ
deschidæ ochii Românilor, sæ-i incite la dezbatere… Cerem dezbatere publicæ pe
tema holocaustului. Cerem poporului român sæ deschidæ ochii, sæ facæ un efort øi
sæ înfleleagæ cæ nu-i lucru uøor sæ ucizi færæ urme øase milioane de oameni ? Cæ-i
imposibil sæ-i arzi færæ urme ? Cæ nemflii aveau altceva mai bun de fæcut cu energia
enormæ necesaræ pentru cremafliunea unui singur cadavru. Dar pentru cremafliunea
a øase milioane de cadavre ? Timpul necesar cremafliunii unui cadavru este
chiar øi astæzi de aproximativ douæ ore în mai toate crematoriile din Europa. Dar
atunci, în plin ræzboi, la nivelul tehnic de acum øaizeci de ani ? Nu-i greu de priceput
cæ un crematoriu uman nu poate funcfliona færæ încetare. Cæ trebuie læsat sæ
se ræceascæ, altfel în scurtæ vreme se topeøte cu totul. Nu-i greu de priceput cæ
substanflele toxice øi acidul cianhidric în special (HCN) nu pot fi manipulate oricum.

Trebuiesc conducte øi instalaflii speciale, supape de mare precizie, dispozitive
pentru realizarea unei neutralizæri rapide øi totale… Astea nu se pot face pe
ascuns, toate astea lasæ urme… Urmele însæ sunt inexistente ! Martorul care vine
øi povesteøte, pe bani, o minciunæ mai mult sau mai puflin gogonatæ, respectiv mai
mult sau mai puflin credibilæ — asta nu-i o urmæ ! El poate fi ascultat. Povestea
lui însæ trebuie riguros verificatæ, reconstituitæ juridiceøte, nu crezutæ dogmatic :
Cred într-Unul Dumnezeu / Tatæl Aotfliitorul, /Fæcætorul tuturor / Væzutelor øi
nevæzutelor …Cei ce pretind aøa ceva, cei ce-øi bat joc de Adevær, de Pærinflii øi
de Trecutul nostru, de Istroria noastræ — ei bine, acestora trebuie sæ le declaræm
ræzboi færæ cruflare. Nu avem nevoie de bombardierele mincinoasei Americi. E
suficient ca dintr-o clasæ de treizeci de copii sæ se gæseascæ unul care sæ scrie din
când în când cu creta albæ pe tabla neagræ :
Holocaustu-i minciunæ !
Ascultafli øi luafli aminte,
Oameni buni,
Ascultafli vestea cea bunæ :
Holocaustu-i minciunæ !
Profesorilor trebuie sæ li se spele creierii de ce-au suferit pânæ acum. Vor fi
øocafli sæ gæseascæ un astfel de mesaj pe tablæ øi nu vor avea încotro. Se vor pune
pe citit, pe documentat. Vor citi øi alte cærfli, nu numai aiurelile iudeo-sioniste øi
liberalo-marxiste pe care-øi dau examenele ridicole, øi gradele dezonorante !
Pærinflii trebuie sæ-øi apere copii, sæ nu permitæ øcolii sæ-i murdærească în
continuare. Patruzeci øi cinci de ani de murdærie øi de jeg talmudo-comunist în
øcoli ajunge !
Elevi, studenfli, nu væ læsafli murdærifli de minciuna holocausticæ. Chiulifli de la
aceste ore, ridiculizafli-i pe cei ce se pretează la o aøa murdærie, scriefli cu creta pe
garduri, pe ziduri, peste tot ! Deschidefli ochii voi înøivæ øi ajutafli-væ øi profesorii
sæ-i deschidæ pe ai lor. Profesorii voøtri au nevoie de acest impuls, de ajutorul

vostru. S-au învæflat de mult sæ inghitæ orbeøte orice. Informaflia lor se reduce se
reduce la lectura unor foi mizerabile, de multe ori numai la cursurile mincinoase
din facultæfli.
In ce priveøte Invæflæmântul dogmatic holocaustic este de prevæzut cæ majoritatea
profesorilor ce-l vor preda vor înghifli textele furnizate prin grija Comisarului
holocaustic Elie Wiezel precum credincioøii împærtæøania. Pærinfli, profesori
adeværafli, frafli øi surori mai mari, sæ punem tofli umærul pentru a face sæ eøueze
aceastæ nouæ tentativæ de îndoctrinare. Am suportat cu toflii îndoctrinarea
comunistæ. Ne amintim cu toflii interminabilele øedinfle de înaltæ ræspundere
revoluflionaræ, sângele værsat de clasa muncitoare... Destul ! Nu trebuie sæ
suportæm alte minciuni pentru copii noøtri. Ei trebuie sæ creascæ liber ! De
oriunde ar veni ea minciuna, din Europa sau din America, din Israel sau de aiurea, tot minciunæ ræmâne. Facem appel solemn la înfleleptul Bulæ sæ reintre în
câmpul muncii, sæ punæ mâna pe problema holocaustului. Sæ o ia cât øtie el de
serios în mânæ. Facem acelaøi apel solemn cætre vechii redactori de la Radio
Erevan øi cætre tofli foøti ascultætori ai Øopârliflelor vestice. Sæ punem cu toflii
umærul, fiecare dupæ puterea lui, pentru a demasca minciuna øi calomnia holocaustului.
De nu vom face asta azi, acum, færæ zæbavæ nici odihnæ, copii øi nepoflii
noøtri vor deveni øi mai sclavi decât am fost noi. Cæci vom fi puøi la platæ ! Vom
plæti cu pædurile, cu resursele pæmântului øi apelor, cu munca noastræ mai ales.
Dacæ nu deschidem ochii, dacæ nu punem fiecare mâna pe cretæ pentru a scrie pe
fiecare zid cæ holocaustul este o minciunæ, asta ne aøteaptæ.
latæ de ce trebuie sæ-i luæm de guler pe apostolii holocaustului, sæ-i scuturæm
cu energia de pe vremuri a pærinflilor øi a bunicilor noøtri, care øtiau ei ce øtiau !
Sæ-i luæm de guler øi sæ-i punem la platæ. Pentru toate blestemæfliile fæcute de acei
Jidani care între timp au øters-o în Israel, unii cu miliarde frumoase, inclusiv
dupæ rivoluflia din decebrie 1989.

Paul Rassinier nu a luptat pe front contra boløevicilor. Dimpotrivæ, a luat arma
în mânæ contra Nemflilor. Ca patriot francez ce era, ca socialist sincer, nu putea
suporta ideea unei Franfle învinse. Luptând contra Nemflilor a ajuns prizonierul
acestora. A fost internat în lagærul de la Buchenwald, apoi în lagærul de la Dora-
Nordhausen. Ar fi putut muri acolo, cæci viafla deportaflilor din lagærele germane
nu era uøoaræ, deøi nu se compara cu viafla celor din Gulagul stalinist. Paul
Rassinier a supraviefluit. A mai træit douæzeci øi doi de ani dupæ ræzboi. A scris
mult în aceøti ani.
Nu putem øi nici nu e cazul sæ încercæm a rezuma sau a expune aici opera
istoricæ a lui Paul Rasinier. Dacæ totuøi ni s-ar cere sæ facem acest lucru, pentru
un om care este græbit, care are multe pe cap, care øtie bine cæ nu-i ajung zilele
vieflii spre a citi toate câte se scriu, atunci ar trebui sæ o facem. E datoria de onoare

øi obligaflia ingratæ a oricærui traducætor, a oricærui editor øi chiar a unui librar
cæruia nu-i este indiferent prestigiul breaslei. Am face-o nu într-un cuvânt, nici în
douæ... In trei însæ ne-am încumeta. Da, în trei cuvinte se poate exprima esenfla
mesajului, a scrierilor istorice ale lui Paul Rassinier. Rassinier ne anunflæ
“ **Vestea cea bunæ** ” !
In urmæ cu douæ mii de ani, Mântuitorul ne anunfla øi el “ Vestea cea bunæ ”.
Vestea cea bunnæ a lui Cristos era Evanghelia ! Veste bunæ în raport cu ce ? Cu
ceva ræu, altfel n-ar fi avut nici un sens Vestea cea bunæ. Mântuitorul ne anunfla
Vestea cea bunæ în raport cu talmudismul farisienilor, care la vremea respectivæ
se clocea deja de mai bine de cinci secole. Duømanii Vestei celei bune nu au
suportat afrontul. Cæci lumina risipeøte bezna iadului, adeværul usucæ minciuna,
calea iese din rætæcire, viafla trece peste moarte !
Mulfli dintre cei ce vor citi aceste rânduri vor fi sceptici. Se vor ridica în
apærarea lui Cristos. Ca øi cum o a doua Veste bunæ dupæ douæ mii de ani ar fi un
mesaj criminal, anticreøtin. Orice veste bunæ, cu adeværat bunæ o confirmæ, se

integreazæ øi se topeøte în Vestea cea bunæ a lui Cristos, în Evanghelie. Tot ce-i
Adevær, tot ce este Cale, tot ce este Viaflæ este Veste Bunæ. In umilinflæ øi în
modestie, mulflumind lui Dumnezeu cæ ne-a ajutat s-o înflelegem, øi în mare mila
lui ne-a dat puterea øi curajul sæ o repetæm pentru alflii, o spunem cu voce tare, în
primul rând pentru slujitorii øi fidelii lui Cristos, apoi øi pentru cei care n-au
ajuns încæ la El, în speranfla cæ aceasta îi va ajuta sæ ajungæ. Bucurafli-væ oameni
buni ! Bucurafli-væ øi slævifli-l pe Domnului nostru Isus Cristos. Dupæ øaizeci de
ani de minciunæ, ascultafli Vestea cea bunæ : Camerele de gazare nu au existat øi
nu existæ decât în penitenciarele Americii. Cine nu crede, urmaøii lui Toma necredinciosul,
sæ facæ precum Toma. Sæ punæ degetul pe ranæ, pe urmele cuielor. Sæ
vadæ ! Sæ le cadæ solzii de pe lumina ochilor. Adeværul sæ-i lumineze øi sæ strige
la rândul lor øi altora Vestea cea bunæ a zilelor noastre. Citifli oameni buni,
documentafli-væ. Nu credefli pe nimeni pe cuvânt. Verificafli totul la bani mærunfli !
Pune-fli degetul peste tot. Nu e o ruøine sæ fi necredincios, ca Toma. In fiecare
dintre noi zace câte un Toma. Sæ-i trezim ! Sæ-i trezim øi vom fi liberi. Liberi prin
adevær. Ne vom mântui prin adevær. Cæci adeværul ne aratæ Calea, calea de urmat.
Adeværul trezeøte din morfli, cu atât mai mult din amorflealæ. Dupæ øaizeci de ani
de minciuni, bucurafli-væ øi væ veselifli, oameni buni ! In lagærele germane de
concentrare nu au existat niciodatæ camere de gazare.
Sæ ne bucuræm ! Sæ ne bucuræm de Vestea cea bunæ ! Sæ o verificæm însæ, mai
întâi. Sæ fim siguri de ea, cæci nu tembelizoarele Iadului nici Biserica încæputæ pe
mâna Ecumenicului Satana, nici Americanii, nici Jidovii, nici Iliescu, nimeni nu
ne poate scuti de gestul lui Toma. Fiecare sæ punæ mâna lui, sæ citeascæ cu ochii
lui, sæ gândeascæ cu mintea lui.
Cel ce a scris aceastæ carte a trecut pe acolo, vine de acolo, din lagærele germane. Rassinier vorbeøte însæ altfel decât cei care ne-au legænat urechile pânæ
acum. Rassinier explicæ de ce majoritatea scrierilor despre lagærele germane de

concentrare sunt pline de minciuni. Autorii falselor mærturii care au acreditat minciuna
camerelor de gazare au de ascuns. crimele lor. Ei sunt cei care i-au împins în grooapæ pe camarazii lor de suferinflæ, ei øi nu germanii, nu soldaflii SS. Cine
sunt aceøti “ ei ”. Aceøti “ ei ” au fost deflinufli ca øi ceilalfli, mai exact ar fi putut
ræmâne simpli deflinufli, ca øi ceilalfli. Ei s-au constituit însæ în bandæ organizatæ în
interiorul fiecærui lagær de concentrare. S-au constituit într-o adeværatæ mafie.
Furau alimente. Furau tot ce se putea fura. Vindeau tot ce se putea vinde. Dupæ
ræzboi, de øaizeci de ani vând minciuni, vând floricele de porumb øi porumbei din

tablæ în poartæ la Auschwitz. Oameni naivi se duc cu autobuzul, cu trenul, cu
avionul pânæ acolo øi se închinæ ! Se închinæ øi insultæ crucea lui Cristos ! Cæci
nu poate fi Cristos unde-i umbræ de minciunæ.
Minciuna, acum vor s-o bage pe gât copiilor noøtri, la øcoalæ. Øaizeci de ani de
minciuni comuniste n-au fæcut decât sæ prepare calea minciunii sioniste. Mæmicile
copiilor trebuie sæ prepare ghiozdanul noilor minflifli, aøa cum mæmicile nostre ne
cælcau cândva øi ne puneau la gât crvata roøie de pionier. Sæ ne amintim, încæ nu
s-a scos lege contra amintirilor. Eram copii, credeam multe. Cântam bucuria.
Bucuria cui ? Nu ne întrebam. Nu øtiam ce înseamnæ Minciuna lui Ulise :
Am cravata mea, sunt pionier !
Øi mæ mândresc cu ea, sunt pionier !
Fluturæ în vânt, zælog de legæmânt,
Intâiul meu cuvânt, de pionier !
Fluturæ în vânt, zælog de legæmânt,
Intâiul meu cuvânt de pionier…
Anii au trecut, noi am crescut. Am crescut mari, sau aøa credeam. Poate chiar
eram mari. Mari ce ? Poate cæ mari proøti ! Nu eram noi acei tineri UTM-iøti sau
tineri comuniøti care cântam din ræsputeri sæ ne audæ øi Dracu din Iad øi Dumnezeu din Cer :
Leagæn n-am avut prea cald,
Ne-am næscut în bætælie.
Când Partidul în asalt,
Ne-a dat inima lui vie.
Tineret, mândria fiærii,
Hai la luptæ-nsufleflitæ

Hai puterea primæverii
Sæ-næltæmn,
nælflæm necontenit ,
Glasul nostru, cântu nostru…
Pân-la Petrea-n Maglavid
Schimbam câte-un cuvânt øi ne credeam deøtepfli. Poate cæ chiar eram, da nu
cine øtie ce ! Inflelesesem minciuna. N-aveam însæ curajul sæ o scuipæm, sæ o cælcæm
în picioare, sæ ne dezicem de ea. Eram niøte mici carieriøti. Aøteptam repartiflia
ministerialæ. Sæ luæm negaflie, sæ ne punem pile, sæ ne facem asistenfli la Fac !
Fiecare la Fac-ul lui. Dupæ atâtea examene, zece pe linie, omeneøte vorbind
aveam øi dreptul, pe undeva. Dreptul la ce ? Dreptul la a minflii pe alflii. Facultæflile
de Filosofie din flaræ, ca øi cele de Medicinæ, Drept, Istorie øi altele erau pline de
astfel de “ bæiefli deøtepfli ” care au ræmas atât, nimic mai mult ! Anii au trecut,
foøti studenfli sunt profesori plini, decani, rectori, dar tot bæiefli deøtepti, flæcæi cu
pærul alb. Care se duc la Paris øi-øi cheltuiesc monedele agonisite cu greu sæ vadæ
printr-o gauræ jidoveascæ cum se glugluteazæ la Paris… în lupanare. Cei de la
Filosofie pocesc øi siluesc în continuare spiritele. Neterminaflii mæmicæi Cælina
Mare, cu biberonul ei de Materialism dialectic, borflunii lui Valentin, cu filosofia
de nedepæøit a iepocii, tæiaflii împrejur la creier ai lui “ Lambi ” sau Radu Florian
de li se-mbæloøa substanfla cenuøie ca aia a vacii la menopauzæ. Ei særacii care la
douæzeci øi cinci de ani erau deja la andropauzæ, nu mintalæ ci umanæ… Anii au

trecut øi vor trece încæ. Sæ nu ne læudæm cu ce-am construit în anii aøtia, sæ nu
credem cæ avem vreun drept la pensie. N-am construit nimic. Nici mæcar n-am
dærâmat. fiara se dærâmase înaintea noastræ. Tot trecând printre dærâmæturi,
printre ruine, am început sæ ne confundæm cu ele. Ne uitæm unii la alflii precum
cæræmizile din Brezoianu. Væ mai amintifli, era în 4 martie. Anul Apelului Goma,
primul de pe listæ. Al doilea era Ion Ladea, doctorul, acupunctorul, ginerele lui

Grigore Popa, rezidentul de la Jilava øi de la Aiud, de pe Plevnei 24, la Etajul I,
cu flori øi viflæ sælbaticæ la fereastræ. Pândeam securiøtii printre frunzele de viflæ.
Noi îi priveam printre ele, ei ne confundau cu ele, ne fæceau una cu ele. Venea
acolo lume bunæ : Petre fiuflea, Noica, Anton Dumitriu, Sergiu Al. George...
Cine o sæ vinæ sæ ne vadæ pe noi ? Noi care am aflat de Jilava øi Piteøti dupæ ’89.
Noi care mulflumeam din inimæ partidului cæ ne permitea sæ sabotam greva flæranului
român. Noi de mânjeam cerul cu stele øi marea cu valuri. Noi de am devenit,
între timp mai patriofli. Ctitori de aøezæminte unde spumegæ... cum zicea
poetul ! Poetul æla de Jidanii l-au ræpit øi l-au dus la Balamuc, la Caritas. Iar noi
ræspundeam la examene lui Cælinescu sau Vianu cæ da, særacu, Eminescu era
nebun. Poate chiar de sifilis ... Noi generaflia lui Silviu Coposescu, a lui Mihæiflæ,
studenflii lui Georgescu-fiiganu, ai Feliciei Vanfl-Øtef, protejaflii lui Bugnariu.
Dupæ patruzeci øi cinci de ani de marxism-leninism øi empirio(criti)cism, dupæ
încæ zece, cincisprezece de sorcovæ veselæ holocausticæ, ce putem spune noi tinerilor
de azi ? Noi care-am trecut prin lume ca un ghem de gaze inodore prin gæoaza
vacilor de pripas. Le-am murdærit øi pe ele, særmanele, cu nimicnicia noastræ !
Vestea cea bunæ, asta putem spune tinerilor doritori sæ afle, sæ øtie ! Ne putem
îndrepta în ultimul moment, ca pæcætosul pe crucea de lângæ Cristos. Unii vor
pune degetul, vor înflelege øi se vor lumina. Cæci adeværul face minuni, el e
singurul zeu cæruia meritæ sæ i te inchini, singura consolare pentru nefericiflii
alfabrutizafli øi marxisto-leninlinøafli care am ajuns.
Nu øtiu dacæ vor pune degetul cei care mæ inspiræ. Unii poate-s morfli. Anii
trec ! Paul Spirtescu sau Raoul Boldeanu precis. L-ar fi pus atunci. Atunci când
se cinsteau cu Nenea Radu la “ Bihor ”, peste gardul verde de la Drept ! Chiar
Nenea Radu Stoichiflæ, ierte-l Cel de Sus, øi el ar fi pus. El ar fi înfleles. Trægea el
la mæsea dar minciuna trecea pe lângæ el. Il atingea, se scutura mai mult ca sæ se

vadæ, sæ fie clar cæ se leapædæ. De murdærit nu-l murdærea. Erau øi astfel de îngeri
în Fac-ul æla de hahami øi rabinoïdie. Oamenii æøtia ar fi pus mâna. Poate chiar øi
alflii, pe care nu i-am putut observa îndeajuns. Dacæ nu-s morfli, dacæ n-au murit
de tot, dacæ le-a mai ræmas o sæmânflæ de om în fundul ADN-ului, ar putea pune
mâna. S-ar întoarce lumea la locul ei, cæci de la Rabi Marx-Mordekhai, lumea-i
cu capu-n rahat, cum zice Talmudul cæ s-ar afla Cristos în Iad, într-un cazan de
fierbe… P-asta nu ne-a spus-o la Fac enimentul Tache Florian, inamicul nr. 1 al
lui Dumnezeu pe pæmânt, cum îøi fæcuse cartea de vizitæ, sæ impresioneze
domniøoarele scæpate din Bac…
E posibil oare acest lucru ? Cum adicæ sæ punæ mâna fiecare ? Da e posibil.
Afli fost îndopafli oameni buni cu minciuni : ca gâøtele cu boabe, ca porcul pentru
Cræciun.
Intors pe targæ dupæ 19 luni de detenflie la Buchenwald øi la Dora, Rassinier
øi-a dat seama cæ foøtii lui camarazi de lagær exagereazæ nepermis, ajungând pe
nesimflite la poveøti mai gogonate decât cele ale lui Ulise. La început i-a scuzat:
ura faflæ de soldatul învins øi faflæ de prea capabilul popor german, orbirea ideologicæ,
propaganda de ræzboi care a continuat øi continuæ explicau îndeajuns exageræ rile celor ce suferiseræ de privare de libertate, de foame øi de altele…

Dacæ ar fi fost vorba numai de simple exageræri øi povestiri fantastice, în genul isprævilor lui Ulysse, dacæ acestea nu s-ar fi cristalizat mai apoi într-un
sistem de organizare a minciunii viitoare, Paul Rassinier nu ar fi scris niciodatæ
aceastæ carte!
Socialist, democrat, naiv pe ici pe colo, ca øi Roger Garaudy, Rassinier a fost
øi a ræmas pânæ la moarte un adversar ireductibil al Germaniei øi al regimului
hitlerist, deøi poporul german îøi dæduse acest regim în modul cel mai democratic
cu putinflæ. Adversar al Germaniei øi al hitlerismului, Rassinier s-a dovedit moraliceøte
integru, loaial faflæ de foøtii adversari, ataøat adeværului nu coteriilor

masonico-antifasciste ! Propaganda de ræzboi este una! Adeværul este alta ! Cæ
nemflii au pierdut ræzboiul este sigur. Cæ meritau sæ-l piardæ nu încape vorbæ,
pentru un om ca Rassinier, care s-a angajat cu arma în mânæ contra lor. Aceasta
însæ, considera el, nu ne dæ dreptul sæ falsificæm adeværul cu privire la cele
petrecute în acei ani ! Generafliile care vor veni nu trebuie sæ-i citeascæ pe istoricii
ultimului Ræzboi mondial aøa cum citesc copii poveøtile lui Ulise.
Minciuna lui Ulise nu începe cu Homer øi nu se terminæ cu cel de al II-lea
Ræzboi mondial. Capacitatea cititorilor creduli de a asculta cu gura cæscatæ øi de a
crede ca la dentist verzi øi uscate nu a început cu Homer øi nu s-a terminat cu
glaznostul øi perestroika, nici cu mai noile lupte americane pentru pace din
Serbia, Afganistan, Golful Persic... Tendinfla de a crede færæ a cerceta, de a ne
læsa duøi de nas este o permanenflæ umanæ pe care ar fi prea simplu sæ o numim
“ prostie ”, sau sæ o punem pe seama lipsei de instrucflie, de “ culturæ ”.
Cei mai ireductibili apostoli ai minciunii sunt persoane instruite, cultivate, cu
diplome universitare la activ, adesea cocoflate în fruntea institufliilor ce construiesc
øi controleazæ istoria recentæ øi alte “ adeværuri ”, pe care apoi le canalizeazæ cætre
minflile øi inimile enoriaøilor, ale muritorilor de rând...
latæ mai întâi, ca o introducere în problematica lagærelor germane, cum træiau
deflinuflii francezi øi prizonierii de ræzboi germani în puøcæriile øi lagærele franfluzeøti
dinainte øi mai ales de dupæ ultimul Ræzboi mondial.
*
* *
Câteva cuvinte cu privire la traducere. Cartea de faflæ abordeazæ domeniile
social, politic, concentraflionar øi istoric. In cadrul primelor trei domenii mai ales,
atât limba francezæ, de plecare, cât øi cea românæ, de sosire, au evoluat biniøor în
ultima jumætate de secol, care s-a scurs de la redactarea acestei cærfli. Deja autorul
a preferat sæ menflinæ în francezæ o mulflime de termeni germani din limbajul
concentraflionar. Am adoptat aceeaøi metodæ, cu riscul de a face uneori lectura

mai dificilæ. Termenul de auto-gospodærire sau auto-gestiune, pentru a ne limita
la un singur exemplu, nu pune probleme nimænui la prima vedere. Foøtii deflinufli
politici, foøtii prizonieri ai Gulagului, în sensul lui cel mai larg (lagær sau închisoare comunistæ în oricare din flærile fostului “lagær comunist“) vor afla însæ
cu mirare cæ prizonierii de la Auschwitz, Dachau sau Treblinka se autogospodæreau.
Aceastæ autogospodærire sau autogestiune implica o mare autonomie a prizonierilor în raport cu personalul penitenciar SS german. Autonomia gestionaræ
concentraflionaræ din lagærele germane era atât de mare încât a condus la
apariflia unei adeværate nomenclaturi penitenciare. Acesti termani au fost traduøi,
ei figureazæ însæ aproape totdeauna øi în originalul german . Se impune aceasta

întrucât este vorba de o problemæ ce depæøeøte sensibil cadrul strict al unei simple
traduceri.
Ideea lagærelor germane de concentrare a apærut în cadrul curentului mai larg
de gândire socialistæ. Nu trebuie sæ uitæm : regimul hitlerist din Germania anilor
1933-1945 a fost unul socialist, mai exact naflional-socialist. Partidul lui Hitler a
fost unul muncitoresc, øi a ræmas muncitoresc pânæ la capæt — cæ ne place sau cæ
nu ne place sæ o recunoaøtem. De aceea termenii de origine îøi au importanfla lor
excepflionalæ întrucât ne pun mai uøor pe urmele intenfliilor fondatorilor lagærelor
de concentrare decât traducerile care nu pot sæ nu dea naøtere la anumite suspiciuni.
Træim într-o lume în care se crede cæ orice partid muncitoresc øi orice socialism trebuie neapærat sæ fie mai mult sau mai puflin marxist. In gândirea lui
Hitler øi în general în gândirea socialistæ germanæ veritabilæ, adicæ naflionalgermanæ,
Marx nu a fost considerat niciodatæ decât un cal troian în rândurile clasei muncitoare. Mai exact un cal jidovesc.
Lagærul german de concentrare îøi gæseøte probabil punctul de plecare în ideea
falansterului socialist al lui Charles Fourier, în chibuflul sau mehavul evreiesc, în
nici un caz în Gulagul sovietic. Pentru a înlesni cititorului român accesul la realitatea social-economicæ øi politicæ complexæ a unui lagær german de

concentrare, traducætorul a pæstrat în textul român tofli termenii germani de
origine. Nu este vorba de a reabilita regimul naflional-socialist german ci de a
explica, de a înflelege un fenomen. Problema care se pune este cæ lagærul german,
la capætul unei evoluflii care putea sæ dureze în timp de la câteva luni la un an sau
doi, reprezintæ probabil singurul model viabil de falanster socialist. Chibuflul øi
Mehavul, adicæ modelul israelian de falanster, i-ar putea fi opuse, cu o singuræ
condiflie : dacæ s-ar aduce dovada cæ nu sunt susflinute financiar øi în mod
permanent din afaræ. In ideea fondatorului lor anonim (nu se cunoaøte numele
celui care a imaginat lagærul german de concentrare), lagærul german de
concentrare nu trebuia sæ fie un loc de groazæ, de supliciu, de pedeapsæ, suferinflæ
øi durere. Dimpotrivæ ! De altfel, efectiv au existat în istoria scurtæ, rapidæ øi
tragicæ a acestor lagære, momente øi situaflii care ar fi dat foarte serios de gândit
uni Saint Simon, unui Charles Fourier, unui boier Bælæceanu…
Pentru o mai buæ înflelegere , traducætorul a intercalat uneori în text unul, douæ
sau mai multe cuvinte, totdeauna semnalate prin parantezæ dreaptæ. [……].

PROLOG

Bâle, 19 iulie - Buchenwald, lagærul german de tristæ amintire, a ræmas øi dupæ
1945 un loc al morflii lente, unde sunt uciøi oamenii considerafli periculoøi pentru
actualul regim[6]. Împreunæ cu alte øapte lagære satelit, dintre care de cea mai tristæ
faimæ sunt cele de la Orianenburg øi Torgau, în lagærul de la Buchenwald
continuæ martiriul a peste 10 000 de prizonieri.
Doi ziariøti danezi care øi-au asumat riscul de a intra în contact cu prizonierii,
au fost martorii unor scene demne de Gulagul stalinist. La Torgau, de exemplu,
în celule de 25 de metri pætrafli sunt îngræmædite ca vitele între 10 øi 18 deflinufli,
într-o mizerie de nedescris. Mâncarea acestor nefericifli se reduce la o zeamæ de
læturi øi o bucatæ de pâine uscatæ. S-a putut afla cæ cei mai mulfli dintre ei au fost
arestafli în plinæ noapte de cætre armata rusæ “ eliberatoare ” în colaborare cu noua

poliflie “ germanæ ”. Tofli au fost supuøi unor violenfle de neînchipuit pe vremea
SS-ului øi a Gestapo-ului. Cei mai mulfli dintre prizonieri sunt foøti militarii øi
funcflionari, fermieri, ingineri øi directorii în diferite uzine, intelectualii.
(Ziarele, 20 iulie 1947)
Londra, 21 iulie (Reuter) - Comitetul central al EAM a informat guvernele american, rus, britanic, francez, Federaflia Sindicalæ Mondialæ øi Consiliul de
Securitate, cæ cele 15 000 de persoane recent arestate de guvernul Greciei sunt
deflinute pe diferite insule, færæ adæpost øi færæ hranæ.
Mesajul EAM spune: “ Luæm martoræ întreaga lume civilizatæ øi îi cerem sprijinul pentru a pune capæt suferinflelor poporului grec. Situaflia din acestæ flaræ
este o ruøine pentru lumea civilizatæ ”
(Ziarele, 22 iulie 1947)
Washington, 20 august - Rapoarte recent sosite din România aratæ cæ cele
peste 2 000 de victime ale recentei razii poliflieneøti, care s-a abætut peste întreaga
flaræ, sub guvernul comunist Petru Groza, sunt încarcerate în închisori øi în lagære
de concentrare, unde sunt supuse unui regim sælbatic øi inuman de exterminare.
(Ziarele, 22 august 1947)
“ M-am sculat cu noapte-n cap, curios sæ arunc o privire asupra prizonierilor
care mergeau la muncæ.. Cædea o ploaie rece. Puflin dupæ øase dimineafla un detaøament
de aproximativ 400 de prizonieri de ambele sexe, în coloanæ câte zece, bine pæzifli, se îndreaptæ cætre atelierele secrete.
Cunoøteam aceastæ sclavie de ani de zile øi nu credeam cæ-mi va fi dat sæ
întâlnesc într-o zi creaturi mai nefericite decât cele pe care le væzusem în Ural sau
în Siberia. Groaza din ochii acestora depæøea tot ce se poate imagina. Fefle de un
galben oribil, mæøti schimonosite, umbre mortuare, cadavre ambulante, victime
ale produselor chimice pe care le manipulau în groaznicul lor purgatoriu subteran…
Printre ei erau bærbafli øi femei de cincizeci de ani øi mai bine, dar øi tineri ce
abia depæøiseræ douæzeci de ani. Turma de automate se deplasa într-o tæcere apæsætoare
færæ a privi în jur. Erau echipafli într-un mod de nedescris : galoøi de cauciuc
legafli cu capete de sfoaræ, picioarele înfæøurate în cârpe… Unii purtau haine

[6]. Care regim ? Regimul american de ocupaflie din Germania, care continuæ øi astæzi. (NT).

ce aminteau proveninfla lor flæræneascæ. Câteva femei erau în mantouri de astrahan
devenite zdrenfle. Pe ici, pe colo se vedeau urmele unor haine cândva de bunæ
calitate, de înaltæ croialæ øi provenienflæ. O femeie s-a præbuøit brusc pe când
trecea prin fafla ochilor mei. Doi soldafli au tras-o din rând, færæ ca cineva sæ
realizeze ce se petrece. Turma de umbre în miøcare nu afiøa nici o reacflie umanæ .
Unii vor spune cæ este vorba de ceva excepflional, fapte atroce dar izolate.
Mediile muncitoreøti au crezut vreme îndelungatæ cæ în Rusia suferæ o minoritate
foarte restrânsæ. Puflini sunt cei cu scaun la cap, care-øi dau seama cæ în Rusia s-a
instaurat un regim de sclavie cum n-a mai existat altul pe fafla pæmântului ”.
Iatæ ce spune Kravcenko[7] despre sclavii supuøi muncii silnice în mult læudata
patrie a muncitorilor øi a flæranilor sovietici :
“ Venind din diferite direcflii, coloane peste coloane de umbre se scurgeau în
infernul subteran. Veneau din lagærele NKVD de exterminare, disimulate în
pædure. Seara, am væzut o coloanæ de douæ ori mai lungæ decât cea de dimineaflæ,
orbecæind prin ploaie øi noroi cætre sclavia de noapte.
Nu i-am putut urmæri pânæ sub pæmânt. Din conversafliile pe care le-am avut în
timpul celor douæ zile pe care le-am petrecut acolo, mi-am dat seama despre mizeria
care domnea în acel loc. Uzina subteranæ era prost aerisitæ, fiind construitæ
færæ ca cuiva sæ îi pese de sænætatea muncitorilor. Dupæ câteva sæptæmâni de
atmosferæ nocivæ, de duhoare, organismul este iremediabil otrævit. Rata mortalitæflii
era extrem de ridicatæ. Uzina consuma øi transforma diverse materii prime,
inclusiv materie umanæ.
Directorul uzinei era un comunist cu mutræ respingætoare. Se sucea de colo,
colo ca o panoplie de decoraflii. Când am adus vorba despre muncitori, m-a privit
de parcæ l-aø fi întrebat despre øobolani øi deratizare ”.
(V. A. KRAVCENKO, Am ales libertatea)

Lyon, 15 iunie – In sfârøit, comisarul Jovin a fost încarcerat. Ancheta a stabilit
cæ arestatul Y... a murit sub torturæ în timpul interogatoriului.
(Ziarele, 16 iunie 1947)
Paris, 31 iulie - 22 de femei deflinute în mod abuziv au murit ieri searæ, la orele
23, într-un incendiu care, s-a declanøat din senin în atelierul-dormitor Nr. 12 al
închisorii Tourelles.
Cazarma Tourelles, pe bulevardul Mortier, nu departe de Porte de Lilas, nu a
fost prevæzutæ pentru a încarcera oameni. Armata o abandonase de mult. Sub
ocupaflia germanæ, deøi lipsitæ de orice instalaflie sanitaræ, a fost redeschisæ ca
închisoare. Nemflii au adunat aici pe cei ce urmau sæ fie judecafli. Dupæ eliberare,
aici au fost concentrafli mii øi mii de noi prizonieri, pe care guvernul generalului
De Gaulle îi considera “ colaboraflioniøti ”. Vechile puøcæri nu mai fæceau faflæ.
Aøa a început, în urmæ cu trei ani, era libertæflii øi a democrafliei.
Acum, dupæ mult læudata øi trâmbiflata “ eliberare ” de sub jugul fascist, ne
întrebæm în ce mæsuræ s-a îmbunætæflit regimul de detenflie al prizonierilor din
lagærele franceze de la Fresnes sau Petite Roquette! Deøi au trecut patru ani de la

[7]. Victor Andreievici Kravcenko : înalt funcflionar øi agent sovietic care în plin ræzboi a cerut azil
politic Statele Unite (aprilie 1944). Este autorul unei cærfli care l-a fæcut celebru, *Am ales Libertatea — Viafla publicæ øi privatæ a unui înalt funcflionar sovietic (J'ai choisi la liberté..., Paris 1947)*. Comuniøtii francezi i-au intentat lui Kravcenko øi editorului sæu un proces, acuzându-i pe
amândoi de denigrare a realizærilor paønice ale mæreflei Uniuni Sovietice.

terminarea ræzboiului, nu s-a produs nici cea mai micæ îmbunætæflire. Prizonierii
democrafliilor victorioase træiesc în aceleaøi baræci din lemn, aceleaøi paturi supraetajate
de pe vremea nemflilor, aceeaøi foarte subfliri perefli despærflitori[8].
Inchisoarea ocupæ clædirea centralæ a cazærmii. Intre zidurile ei sunt deflinute
actualmente 380 de femei arestate pentru delicte minore øi obligate sæ presteze
diferite munci necalificate. În grupuri de 20 pânæ la 30, aceste femei sunt închise
în atelierele care le servesc de dormitor, de salæ de mese øi de toate cele… De la

øapte seara pânæ la nouæ dimineafla, nimeni nu are voie sæ intre în contact cu ele.
Ieri searæ, cætre orele 22[15], un trecætor a auzit o explozie urmatæ la scurt timp de
flæcæri. S-a dat alarma. Prizonierele îngrozite se cæflæraseræ pe gratiile de la ferestre
øi strigau dupæ ajutor.
Din lene, laøitate sau din ordin, paza a refuzat sæ deschidæ porflile. Flæcærile
luau proporflii îngrijorætoare. In cele din urmæ, un grup de soldafli cazafli prin apropiere
øi-a luat ræspunderea de a forfla porflile dormitorului-atelier Nr. 12, aflat la
etajul I. Când soldaflii au pætruns înæuntru au gæsit douæzeci øi unu de cadavre.
Singura prizonieræ încæ în viaflæ a decedat în drum cætre spital.
(Ziarele, 1 august 1947)
Cæpitanul de corvetæ Roger Labat, deflinut într-un lagær la 30 de km de Toulouse,
a fost ucis de un glonte în plinæ inimæ. S-a pretins cæ glonflul a fost tras pentru a-l împiedica sæ evadeze. Ulterior s-a aflat cæ Roger Labat se predase gardienilor
întrucât tentativa de evadare eøuase. Direcflia Generalæ a Administrafliei Penitenciarelor a fost nevoitæ sæ recunoascæ øi sæ-øi asume responsabilitatea
crimei. Motivul arestæærii cæpitanului? Simplu. Servise în marina germanæ. [El
considera cæ ar fi fost normal, just øi de dorit ca Germania øi aliaflii ei sæ câøtige
ræzboiul! Vae victis!]
(Ziarele, 18 septembrie 1947)
La Rochelle, 18 octombrie 1948. Maiorul Max-Georges Roux, fost comandant
adjunct al lagærului de la Châtelaillon-Plage executæ o pedeapsæ de opt luni
pentru diverse escrocherii. Tribunalul militar Bordeaux a deschis împotriva lui o
anchetæ pentru crime calificate comise contra prizonierilor germani din lagærul
avut sub comandæ. Crimele ce-i sunt imputate sunt de o asemenea amploare cæ
Roux nu le-a putut comite singur. In mai multe rânduri, fostul comandant adjunct
a dispus dezbræcarea la piele a prizonierilor, biciuindu-i cu biciuri prevæzute cu

[8]. Autorul scria aceste rânduri la trei ani după război. Intre timp istoricii au avut acces la o parte
din arhivele militare americane, franceze, engleze, sovietice, canadiene. Potrivit acestor arhive, în
lagărele americane, engleze şi franceze, între mai 1945 şi decembrie 1947, au murit peste 800 000

de soldaţi şi ofiţeri germani. In registrele de stare civilă ale lagărelor, în dreptul fiecăruia dintre cei
800 000 de morţi figurează remarca sibilinică : “ *mort din diverse motive* ”. In ce constau aceste
“ diverse motive ”? In aceea că prizonierii germani ai anglo-americanilor şi francezilor nu mai
beneficiau de robinete cu apă caldă şi apă rece, ca cei de la Auschwitz, de exemplu. Angloamericanii,
englezii şi francezii au procedat cu prizonierii lor germani mai rău decât sovieticii. In Gulagul siberian au existat barăci din lemn. Gulagul americano-anglo-francez (pe pământ german,
pe pământ englez sau pe pământ francez) s-a redus la hectare înconjurate de sârmă electrică şi
ghimpată, la turnuri de pază dotate cu mitraliere şi dispozitive sofisticate de supraveghere. In
Gulagul americano-anglo-fraancez, foştii soldaţi şi ofiţeri germani au trăit ani de zile sub cerul
liber. Nu-i de mirare că 800 000 dintre aceşti nefericiţi au decedat. Tocmai de aceea, adică în
vederea morţii lor cât mai rapide, învingătorii anglo-franco-americani nu au permis prizonierilor
lor nici măcar să-şi facă gropi de adăpost în pământ. (Sursă: James Bacque, *Morts pour des raisons
diverses*, ed. Sand, Paris, 1988). (NT).

sfârcuri plumbuite, veritabile cnuturi, [despre care nu se øtia cæ au fost brevetate
øi de Republica Francezæ!] Se credea cæ numai doi prizonieri, printre biciuifli, au
decedat sub loviturile knutului.
Medicul german Clauss Steen, el însuøi prizonier în acest lagær, a fost interogat
la Kiel, unde s-a repatriat de curând. Dr Steen declaræ cæ, din mai pânæ în septembrie
1945, a constatat personal, decesul a 50 de tovaræøi de suferinflæ. Nu tofli
aceøtia au murit sub knut. Cei mai mulfli au murit din cauza alimentafliei insuficiente
øi a muncii penibile, pe care knutul nu a putut decât sæ le agraveze.
Dezbræcafli în vederea biciuirii øi a percheziflei corporale, prizonierii erau nu
mai puflin deposedafli de obiectele personale de valoare (ceasuri, bijuterii, stilouri).
Potrivit Dr Steen, la aceste biciuiri-percheziflii-confiscæri participa adesea øi comandantul
lagærului, maiorul Texier. Regimul alimentar al prizonierilor : o gamelæ de læturi øi o felie de pâine. Cea mai mare parte a alimentelor destinate lor
ajungeau pe piafla neagræ. Au fost perioade în care procentul bolnavilor de dezinterie
a ajuns pânæ la 80%.
Texier, Roux øi subordonaflii lor percheziflionau sistematic prizonierii, pentru

a-i biciui øi a-i jefui. Prada era expediatæ în Belgia. Valoarea totalæ a acestor jafuri
este estimatæ la peste 100 de milioane de franci.
(Ziarele, 19 octombrie 1948)
Lyon. Toamna lui 1944. Tânæra sârboaicæ Yella Muøkaterovici, næscutæ la 11
ianuarie 1921, a fost ucisæ de Rezistenflæ[9]. Motivul ? Suspectæ de a fi denunflat
Gestapo-ului câfliva membri ai Miøcærii de Rezistenflæ. Dupæ câteva zile, cadavrul
copilului sæu, în vârstæ de 8 luni, a fost gæsit în grajdul unei ferme din Mons-
Grieges.Doi dintre autorii crimei, Gaston Convert, 31 de ani, øi Louis Chambon,
37 de ani, au fost arestafli în martie trecut de poliflia din Lyon.Afacerea este pe
rolul parchetului øi al tribunalului militar. In aøteptarea judecæflii, cei doi rezistenfli
au fost depuøi la închisoarea Montluc.
(Ziarele, 28 aprilie 1948)
Dându-øi seama cæ partidul comunist este compromis în afacerea Gastaud,
politrucii din Marsilia încearcæ, prin alte violenfle, sæ justifice asasinarea comisarului
Gastaud. Nu færæ a comite noi gafe! In favoarea lui Marchetti, s-a organizat
un “ miting de masæ ”, în cursul cæruia un orator a avut obræznicia sæ declare :
“ Gastaud era impopular, ar fi fost lichidat oricum ”. Marchetti n-a fæcut decât sæ
execute cu anticipaflie sentinfla ! Cu ræbdare øi migalæ i-a ars comisarului organele
sexuale. Apoi i-a tæiat limba, dupæ care a urmat glonflul în ceafæ!
[Øcoalæ
“ sovieticæ ”, nu glumæ. Spre aducere aminte : Din Vechiul Testament aflæm cæ
anumite popoare practicau diverse sevicii pe organele sexuale ale învinøilor lor,

[9]. “ Rezistenfla ” sau “ Møcarea de rezistenflæ ” este numele sub care a intrat în istorie miøcarea
de partizani armafli ce au ridicat arma contra ocupantului german. Franfla a fost ocupatæ (parflial) în
iunie 1940 iar miøcarea de “ rezistenflæ ” demareazæ un an mai târziu, dupæ începerea ostilitæflilor
între Germania øi Uniunea Sovieticæ. Din iunie 1941 øi pânæ la sfârøitul ræzboiului, rezistenfla
francezæ a sabotat, asasinat øi terorizat nu numai ocupantul german ci øi proprii concetæfleni
bænuifli, pe drept sau pe nedrept, de simpatii pentru nemfli. Dupæ “ Eliberare ”, mai exact între vara
lui 1944 øi sfârøitul lui 1948, rezistenflii au asasinat la drumul mare peste 100 000 de francezi.

Oamenii erau ridicafli de la casele lor øi uciøi la margine de drum sau prin pæduri. Numærul
rezistenflilor care au beneficiat, dupæ ræzboi, de pensii de rezistenflæ a fost superior rezistenflilor
efectivi din anii ræzboiului. Atât prin crimele la care s-a pretat cât øi prin avantajele de care s-au
bucurat øi se bucuræ încæ, Rezistenfla francezæ seamænæ întru totul cu “ ilegaliøti ” de la noi. Ca øi
aceøtia, rezistenflii din Franfla erau stipendiafli de Moscova, de Anglia, Statele Unite, de cercurile
financiare evreieøti. (NT).

morfli sau vii, mergând pânæ la tæierea unei pærfli din penis, ce se oferea jertfæ de
prefl dumnezeului lor].
(Ziarele, 27 octombrie 1948)
14 septembrie. Lagærul sovietic Buchenwald primeøte un nou lot de prizonieri.
Treizeci øi øase de vagoane de marfæ îi basculezæ în garæ la Weimar. Fiecare vagon
confline între 40 øi 50 de bærbafli, femei, copii, bætrâni. Prizonierii au fost transferafli pe jos de la garæ pânæ în lagær.
Poliflia sovieticæ a evacuat stræzile. Totuøi prizonierii au încercat sæ provoace
revolta populafliei strigând cæ sunt membri ai partidelor democratice din Berlin.
Zilele urmætoare, alte 14 trenuri cu marfæ umanæ pentru Siberia, fiecare având
între 30 øi 40 de vagoane, au basculat încærcætura direct la Buchenwald.
(A.F.P., 11 noiembrie 1948)
Cei 1300 de prizonizei din lagærul de la Dachau (zona americanæ), aflafli deja
în greva foamei, au cerut guvernului Bavariei sæ-i gazeze în camerele de gazare[10]
ale hitleriøtilor, pentru ca suferinflele lor sæ ia sfârøit.
(Reuter, 14 noiembrie 1948)
In sudul Algeriei, în lagærul de la Ain-Sefra, au fost adunafli, de-a valma, o mulflime de tineri prizonieri de drept comun, care, pe lângæ condamnare, satisfac
în acelaøi timp serviciul militar. Lagærul de la Ain-Sefra nu este unul de “ deportafli
” ci doar de “ excluøi ”. Nuanflæ democraticæ!
(Carrefour, 2 decembrie 1948)
Eliberarea a adus zeci de mii, la început chiar sute de mii de deflinufli politici,
înghesuifli în lagære organizate deplorabil, în condiflii insuportabile. Dacæ publicul
ar cunoaøte aceste condiflii, ar ieøi din indiferenfla care îi este reproøatæ, øi care
într-adevær este condamnabilæ. Ea se explicæ prin lipsa de informare, prin manipulare...

Numærul important al acestor prizonieri de pace øi condifliile inumane de detenflie, ridicæ probleme grave din punct de vedere creøtin øi de drept, færæ sæ mai
vorbim de armonia, concordia naflionalæ øi progresul flærii.
(Journal de Geneve, 19 februarie 1949)
Lagærele sunt adeværate abatoare umane. Iatæ de ce suntem deflinufli aici!
Gândul cæ alfli øi alfli oameni se aflæ sub acelaøi flagel, tremuræ de acelaøi frig, mor
de aceeaøi foamete, este insuportabil pentru noi, cei care øtim !
Léon MAZAUD — (Buletinul
Federafliei deportaflilor Rezistenflei, martie 1949)

[10] . Mulfli dintre aceøti 1300 de prizonieri øtiau probabil cæ nu riscæ nimic, întrucât, dupæ cum
astæzi este admis oficil, la Dachau nu au existat camere de gazere. Toatæ lumea cunoøtea atunci
minciuna camerelor de gazare. Se pretindea cæ ar fi existat øi la Dachau. Naivilor dornici sæ vadæ cu
ochii lor, li se prezenta o salæ de duøuri colective, spunându-li-se cæ în loc de apæ, pe conducte
sosea acid cianhidric. Problemæ : cum este posibilæ o astfel de ispravæ din punct de vedere tehnic ?
Incepând cu 1988, s-a procedat la expertiza tehnicæ a aøa ziselor camere de gazare de la Auschwitz.
Mai multe expertize (americanæ, polonezæ, germanæ) au ajuns la una øi aceeaøi concluzie:
instalafliile care vreme de zeci de ani ne-au fost prezentate, la Auschwitz, drept camere de gazare, nu
au servit niciodatæ øi nici nu pot servi acestui scop. Imposibilitate tehnicæ ! (NT)

23

PAUL RASSINIER

I. EXPERIENŢA TRĂITĂ DE MINE INSUMI

Text publicat în 1948 sub titlul *Passage de la ligne*. (NVT).

24

CAPITOLUL I

UN FURNICAR DE OAMENI LA PORŢILE IADULUI

Orele øase dimineafla. Dupæ ochi. Suntem aici douæzeci de oameni de toate
vârstele øi de toate condifliile, tofli francezi, îmbræcafli în cele mai pitoreøti øi mai

neverosimile antichitæfli, aøezafli în jurul unei suprafefle lemnoase ce aduce a masæ.
Nu ne cunoaøtem øi nici nu încercæm sæ facem cunoøtinflæ. Mufli sau aproape, ne
mulflumim sæ ne privim, sæ ne studiem øi sæ ne ghicim reciproc, færæ prea multæ
convingere.
Ne aøteaptæ un destin comun øi fiecare o simte. Fiecare øtie cæ avem de traversat
împreunæ o grea încercare, cæ va trebui sæ ne resemnæm a ne înflelege øi a
ne ajuta reciproc. Fiecare încearcæ sæ întârzie momentul, gheafla se rupe cu greu.
Fiecare este absorbit în propriile-i gânduri, fiecare încearcæ sæ se regæseascæ,
sæ înfleleagæ sensul celor petrecute. Trei zile øi trei nopfli, o sutæ deoameni într-un
vagon. Foamea, setea, flipetele, nebunia, moartea… Sosirea la vreme de noapte,
pe zæpadæ, clinchetul armelor care se încarcæ, urletele unora dintre noi, câini
excitafli care latræ øi-øi aratæ colflii, lovituri ce se pierd færæ sæ øti de unde vin,
desinfecflia, bazinul cu petrol øi toate celelalte. Suntem epuizafli ! Træim sentimentul
de a fi traversat un pustiu al nimænui, de a fi participat la un slalom mai mult
sau mai puflin vecin cu moartea, cu obstacole cântærite savant øi meticulos.
Abia sosifli, færæ tranziflie, ne punem la cozi interminabile pe coridoare øi culoare
subterane, în fafla unor birouri øi ghiøee animate de fiinfle bizare, ameninflætoare,
fiecare impunându-ne formalitatea-i umilitoare øi nefireascæ. Portofelul
trebuie pus într-un loc, verigheta în altul. Tot aøa ceasul, stiloul, vestonul, pantalonii,
chiloflii, øosetele, cæmaøa… Urmeazæ numele øi prenumele. Ni s-a luat totul,
absolut totul. Vine frizerul. Suntem tunøi la zero. Traversæm baia dezinfectantæ de
kresyl[12], apoi trecem pe sub duø. Reluæm formalitæflile în sens invers: la cutare
ghiøeu primim o cæmaøæ sfâøiatæ, la un altul o pereche de chilofli gæurifli, un pantalon
peticit øi aøa mai departe, pânæ la blachiurile pentru bocanci, vesta nefolosibilæ,
boneta ruseascæ, pælæria italianæ. Nu mi sa înapoiat nici portofelul, nici verigheta, nici stiloul, nici ceasul.
— Ca la Chicago, lansæ unul exibându-øi numærul primit, unul care n-a mai

putut sæ flinæ în el. Uzina-i mare. La intrare se înghesuie porcii. La ieøire cutiile de
conserve strælucesc disciplinate pe banda rulantæ. Aici e chiar mai simplu. Intræm
oameni øi ieøim numere…
Nu a râs nimeni. Intre porcul øi conserva din Chicago nu-i mai mare diferenfla
decât între ceea ce am fost øi ceea ce am devenit..
Am ajuns aici cu primul grup. Væzând aceastæ salæ mare øi luminoasæ, aparent
confortabilæ, am simflit parcæ o uøurare. Aceeaøi pe care trebuie sæ o fi simflit øi
Orfeu, când s-a întors din Iad. Ne-am læsat apoi cu toflii pe tânjealæ, fiecare cu
gândurile lui, pânæ când, ca la o comandæ, în ochii fiecæruia a apærut una øi
aceeaøi întrebare.

[12] . V. nota 71. (NT).

— Ne vor da ceva sæ mâncæm, sau nu, lansæ unul. Când ne vom putea în sfârøit odihni ca oamenii.
Suntem la Buchenwald, Blocul 48, scara, intrarea sau aripa, Flügel-ul “ A ” cum îi zice aici. Dupæ intuiflie øi dupæ ochi, cum am spus, pare sæ fie øase
dimineafla. Este duminicæ. Duminicæ, 30 ianuarie 1944. Tristæ duminicæ.
Blocul 48 este construit din piatræ øi acoperit cu fliglæ, diferenfliindu-se de celelalte
care sunt îmbræcate în lemn. Are un singur etaj. Dispune de bæi, cabinete de
tualetæ øi alte comoditæfli, la parter ca øi la etaj. O baie circularæ pentru zece sau
cincisprezece persoane cu jet de apæ sub formæ de duø, øase WC-uri turceøti øi
øase aøezat, De fiecare parte a celor douæ intræri în bloc se gæseøte câte un sejur
cu trei mari mese instalate pe capre. Dormitorul este prevæzut cu treizeci sau
patruzeci de priciuri supraetajate. Un dormitor øi un sejur compun o aripæ sau o
intrare (Flügel), blocul având patru astfel de ansambluri, sejur øi dormitor, douæ
la parter, A øi B, douæ la etaj, C øi D. Blocul acoperæ aproxomativ 120 pânæ la
150 de metri pætrafli suprafaflæ construitæ, cam douæzeci øi cinci de metri lungime
pe cinci sau øase læflime. Totul pare sæ fi fost gândit în ideea unui maxim de confort
pe un minim de spafliu.
Ieri, în pregætirea venirii noastre, Blocul 48 a fost evacuat de vechii lui locatari.

Nu a ræmas decât personalul fix, administrativ, care face una cu blocul: Blockältester sau decan, adicæ øef de bloc, un Schreiber sau contabil, frizerul, cei
opt oameni de serviciu sau Stubendienst, doi pe fiecare Flügel. In total, blocul
cuprinde un numær de unsprezece permanenfli. Acum este complet.
Grupul nostru a sosit primul øi a fost cazat în acelaøi Flügel cu øeful de bloc.
Apoi au sosit øi ceilalfli. Atmosfera s-a animat. Suntem aici mai mulfli compatriofli,
arestafli în acelaøi timp sau pentru aceeaøi problemæ. Limbile se dezleagæ. In ce mæ
priveøte, iatæ-mæ împreunæ cu Fernand, care s-a aøezat alæturi de mine.
Fernand este un vechi elev de-al meu, muncitor solid øi conøtiincios. Are douæzeci de ani. Sub ocupaflia germanæ, în mod cât se poate de natural, s-a apropiat
de mine. Am fæcut cælætoria împreunæ, legafli unul de altul pânæ la Compiègne,
unde, printre cei øaptesprezece arestafli în aceeaøi afacere cu noi, am putut
forma un nucleu mai simpatic. Fiecæruia dintre aceøtia îi væzusem cu anticipaflie
locul cætre care aspira. L-am mirosit bine pe cel care nu a întârziat sæ se instaleze
ca anchetatorul la interogatoriu, apoi pe insuportabilul subofifler de carieræ convertit
în agent de asiguræri øi care, pentru prestigiul sæu, a gæsit necesar sæ-øi atribuie Legiunea de onoare øi gradul de cæpitan.. In sfârøit, tofli ceilalfli, unul mai
serios øi mai mut decât celælalt. Tæcerea øi privirea fiecæruia mærturiseøte confuzia
respectivului faflæ de trista situaflie în care se gæseøte. Agentul de asiguræri se dæ
grande, afiøeazæ maniere princiare, o face pe inifliatul în secretele sfinflilor, ne
bombardeazæ cu bancuri de un optimism bovin.
— Nu par sæ fie dintr-o lume cu noi, zise Fernand…
Am sosit la Buchenwald în acelaøi vagon øi ne-am legat unul de altul. La un
moment dat, profitând de neatenflia celorlalfli, am întins-o pe tæcute øi am fæcut
formaliflæflile de rigoare astfel încât, având numere vecine, sæ putem spera ræmâne
cât mai mult timp împreunæ.
La opt dimineafla suntem cu toflii la masæ, exuberanfli øi gælægioøi pânæ la limita
ræbdærii øefului de bloc øi a ospætarului (om de serviciu, Stubendienst). Fiecare se
prezintæ, îøi strigæ profesia cu voce tare, peste capetele celorlalfli, îøi declinæ

funcflia avutæ în cadrul Rezistenflei. Unii pretind a fi fost bancheri, alflii, mari
industriaøi, comandanfli [maiori] sau chiar colonei, deøi abia dacæ au depæøit

douæzeci de ani… Iatæ pe unul care se dæ mare øef al Rezistenflei, bucurându-se
de întreaga încredere a Londrei, ale cærei secrete juræ sæ le ducæ cu el în mormânt,
nevrând sæ ne destæinuiascæ nici mæcar data precisæ a debarcærii… Ceva mai
departe, câfliva profesori øi preofli fac bisericæ aparte, în liniøte. Nimeni nu vrea sæ
se mærturisească simplu angajat sau muncitor. Fiecare îøi confectioneazæ o poziflie
øi o situaflie socialæ superioaræ vecinilor din stânga øi din dreapta, fiecare pare sæ
fi fost însærcinat de Londra cu o misiune de cea mai mare importanflæ. Nu mai flin
socoteala exactæ a faptelor øi a acfliunilor de ræsunet de care am luat cunoøtinflæ.
Mæ regæsesc din ochi cu Fernand, amândoi zdrobifli în aceeaøi modestie, strigætoare
la cer de puflin glorioasæ…
— Lume bunæ. Unul mai magnific decât altul, îmi suflæ Fernand la ureche…
Dupæ vreun sfert de oræ, în stângæcia øi umilinfla noastræ suntem lovifli de
aceeaøi subitæ inspiraflie de a face o vizitæ tualetelor de la Buchenwald. Pe culoarul
care conduce acolo, alfli cinci sau øase proaspæt sosifli sunt ocupafli cu împærflirea
comorilor secrete ale Reichului german.
— Am nimerit-o printre miliardari, comenteazæ Fernand.
Coadæ la WC. Toate lucurile sunt ocupate. Suntem obligafli sæ aøteptæm. Zece
minute mai târziu, la ieøirea noastræ, grupul din culoarul de trecere se ceartæ pe
comoara lui Montezuma. Unul dintre ei, nu se øtie bine cum, pare deja sæ fi pus
mâna pe o bagatelæ de vreo paisprezece sau cincisprezece milioane. Ca sæ nu
murim særaci øi proøti, ne oprim o clipæ. Sæ vedem øi noi cum se fac banii pe
lumea asta. Un bætrânel ce-øi dæ aere pe toate pærflile se vaitæ în gura mare. Din
cauza afurisitului æsta de lagær va pierde nu øtiu câte milioane-aur.
— Domnule dragæ, risc eu o întrebare, dar cu ce væ ocupafli în civilie de învârtifli

sumele astea fantastice ? Bænuiesc cæ avefli o avere considerabilæ, zisei mai
apoi, cu aerul cel mai admirativ de care am fost în stare.
— Ce sæ mai vorbim dom’ne. Asta-i viafla ! zise miliardarul privindu-øi blachiul
din vârful bocancului drept.
Am izbucnit într-un râs sænætos cum de mult nu mai avusesem prilejul. Bætrânelul
însæ continuæ cu miliardele sau milioanele lui, fline neapærat sæ mæ iniflieze øi
pe mine.
— Væd cæ væ pricepefli la afaceri, mæ vefli înflelege imediat.
Mi-au comandat mai întâi o mie de perechi exact ca æsta, zise el arætându-mi
acelaøi blachiu ce se învârtea în vârful bocancului. Când au venit sæ ridice marfa,
n-au controlat nici numærul lor, nici factura. Au plætit øi s-au dus nemfleøte. Apoi
au comandat douæ mii, cinci mii, zece mii… In ultima vreme comenzile plouau
una dupæ alta. De controlat, nu controlau niciodatæ, aøa cæ am început sæ triøez ba
cu numærul de blachiuri, ba cu preflul pe unitate, ba cu totalul. Sper cæ mæ înflelegefli…
Cu cât jupuim mai tare pe Boøii[13] aøtia, cu atât uøuræm sarcina englezilor ! Porcii æøtia de Boøi nu meritæ altceva. Nu pofli avea încredere în ei. Intr-o
zi au fæcut socoteala øi au gæsit cæ i-am înøelat cu vreo zece milioane. Pentru asta
m-au trimis aici. Færæ judecatæ. Acum înflelegefli, eu adicæ hofl, cum asta, ruinat,
færæ proces, tocmai la Buchenwald…
Bætrânul este cu adeværat scandalizat. Tot povestind s-a încælzit, s-a aprins cu
totul. In sinceritatea lui este convins cæ a indeplinit un act de indiscutabil patriotism
øi cæ este victima unei vacanfla judiciare.

[13] Termen de disprefl prin care francezul de rând desemneazæ un german sau chiar întregul popor
german. (NT).

Tofli îl cumpætimesc, îl dorloteazæ… Unul prinde momentul sæ-øi plaseze istoria lui.
— Exact aøa mi s-a întâmplat øi mie Dom’le. Eram contabil la…
— Hai, hai, îmi zise Fernand, cu æøtia nu mai termini în veci…
*
* *
Zilele trec. Incepem sæ ne obiønuim cu noua viaflæ.
Am aflat cæ suntem aici pentru a munci, cæ facem deja parte dintr-un

kommando ce va lucra în exteriorul lagærului. Pentru a lucra va trebui sæ ieøim
din lagær, în cadrul unui “ transport ” cotidian, se pare. Pânæ atunci însæ mai este.
Deocamdatæ vom ræmâne în carantinæ vreme de trei sau øase sæptæmâni, funcflia
de declararea sau nedeclararea printre noi a unei boli contagioase.
Ni se aduce la cunoøtinflæ regimul provizoriu la care suntem supuøi. Pe durata
carantinei ni se interzice pæræsirea blocului, respectiv a micii curfli din jurul lui,
împrejmuitæ cu sârmæ ghimpatæ.
Deøteptarea în fiecare zi la orele patru øi jumætate. Omul de serviciu însærcinat
cu deøteptarea (Stubendienst) apare cu bulanul în mânæ pentru a-i iuflii pe cei care
au tendinfla sæ mai întârzie în pat. Tualeta se face în pas de curse, apoi urmeazæ
distribuirea hranei pe ziua în curs :
— 250 de grame de pâine,
— 20 de grame de margarinæ,
— 50 de grame de cârnat, de brânzæ bætutæ sau de dulceaflæ,
— 500 de mililitri de nechezol neîndulcit.
— Un litru de supæ de zarzavat, distribuit la orele unsprezece.
— O cafea expresso (Trink), distribuitæ la orele øaisprezece.
Apelul începe la orele cinci øi jumætate øi poate dura pânæ la øase, øase øi
jumætate sau øapte. De la øapte la opt se fac anumite corvezi øi curæflenie în bloc.
Cætre orele unsprezece ni se distribuie un litru de supæ de napi de Suedia, iar la
orele øaisprezece primim cafelufla.
La orele optsprezece un nou appel, care se poate prelungi pânæ la nouæ seara,
rareori mai mault. In general însæ, acest appel nu depæøeøte orele douæzeci. Urmeazæ
stingerea.
Dupæ apelul de searæ ne gæsim între noi. Luæm loc în jurul meselor din sejur,
povestindu-ne micile necazuri øi marile speranfle, cu singura condiflie de a nu face
prea multæ gælægie. Practic, de dimineaflæ pânæ seara, singurul subiect de discuflie
se învârte în jurul datei probabile a începtærii ræzboiului. Opinia generalæ este cæ
totul se va sfârøi în douæ luni. Unul dintre noi ne-a anuflat în mod confidenflial cæ
a primit un mesaj secret din Londra prin care i s-a adus la cunoøtinflæ data debarcærii
: începutul lui martie.

Impreunæ cu Fernand, facem cunoøtinfla anturajului, pæstrând însæ distanfla øi
rezerva cuvenitæ. In douæ zile am înfleles cæ tovaræøii noøtri de nenoroc nu sunt
aici pentru motivele pe care le mærturisesc øi cæ în orice caz aceste motive nu au
nici o legæturæ cu rezistenfla. Cei mai mulfli au ajuns aici pentru probleme legate de
Piafla neagræ.
Ceea ce pare mai complicat øi mai greu de înfleles este ritmul, atmosfera lumii
în care am intrat. Prin intermediul unui luxemburghez care øtie o brumæ de fran28
cezæ, øeful de bloc ne fline în fiecare searæ, la appel, câte un discurs explicativ.
Este fiul unui fost deputat comunist în Reichstag, asasinat de cætre hitleriøti. Este
el însuøi comunist øi nu se ascunde, ceea ce mæ miræ.
Partea esenflialæ a palabrelor sale constæ în afirmaflia mereu repetatæ cæ Francezii
sunt murdari, leneøi, mori hodorogite, cæ nu øtiu sæ se spele. Noi care îl
ascultæm avem dubla øansæ de a fi sosit în lagær într-un moment când Buchenwaldul
este un adeværat sanatoriu øi de a fi fost repartizafli într-un bloc al cærui øef
este un deflinut politic (“ roøu ”), si nu un deflinut de drept comun (“ verde ”). Nu
pare un om ræu. Este închis de unsprezece ani øi si-a însuøit întru totul obiceiurile
casei. Rareori se întâmplæ sæ loveascæ. Manifestærile sale de violenflæ se reduc la
îndemnuri la calm, lansate în mijlocul interminabilelor noastre bisericufle øi
urmate invariabil de imprecaflii din care nu lipseøte niciodatæ cuvântul crematoriu.
Ne temem de el, dar øi mai mult ne temem de oamenii de serviciu (Stubendienst)
polonezi øi ruøi.
In rest, nu øtim mare lucru despre lagær. Câmpul nostru de investigaflie se
limiteazæ la cele patru intræri (Flügel) ale blocului. Inflelegem cæ oamenii lucreazæ
în jurul nostru øi cæ munca nu-i uøoaræ, dar nu dispunem decât de radio-øanfl
pentru a înflelege mai bine despre ce este vorba. Am ajuns sæ cunoaøtem toate
colflurile øi colfliøoarele blocului, tofli ocupanflii acestuia. Lume øi flaræ în blocul 48 :
aventurieri, oameni de origine øi condiflie socialæ incertæ, rezistenfli autentici,

oameni serioøi, câfliva din familia Crémieux, procurorul Regelui Belgiei, etc.
Simflim cæ se constituie mai multe grupuri bazate pe afinitæfli. Nici eu nici Fernand
nu ne gæsim locul în vreunul din acestea.
*
* *
Prima sæptæmânæ a fost penibilæ. Printre noi, unii sunt øchiopi, alflii ciungi,
ologi, impotenfli congenitali care øi-au læsat bastoanele cârjele øi picioarele
artificiale la intrare, în acelaøi timp cu portofelul øi bijuteriile. Abia se miøcæ de
colo-colo, îi ajutæm cum putem. Unii sunt foarte bolnavi øi, ceea ce este mai ræu,
li s-au luat toate medicamentele la intrare. Færæ medicamente, de care ei nu se
despærfleau nici odatæ, aceøti oameni nu mai øtiu ce sæ facæ, cum sæ se alimenteze.
Se topesc øi mor cu încetul, sub ochii noøtri. Nu mai vorbesc de marea revoluflie
provocatæ în organismul fiecæruia prin schimbarea brutalæ a hranei øi mai ales
prin insuficienfla acesteia. Tofli supuræm, blocul se umple de furunculoøi. Suntem
tratafli de medici improvizafli øi de alfli specialiøti care øi-au greøit cariera. Pe plan
moral, situaflia este øi mai tensionatæ : incidente peste incidente fac tot mai
insuportabilæ promiscuitatea care ne este impusæ. Contabilul cu grad de colonel a
fost surprins pe când fura pâinea unui bolnav pe care a flinut cu tot dinadinsul sæ-l
îngrijeascæ ca infirmier benevol. Intre procurorul Belgiei øi un medic a izbucnit o
violentæ disputæ pe chestiunea împærflirii unei pâini. Un înalt personaj care se
plimba de colo-colo prezentându-se peste tot drept unul din prefecflii de dupæ eliberare
a fost surprins pe când se ghiftuia din raflia comunæ la sosirea alimentelor în bloc. Ca la noi, la nimenea !
Condifliile sunt prielnice pentru declararea vocafliilor filantropice. Franfla nu a
dus niciodatæ lipsæ de astfel de porumbifle. Dispunem de un numær important,
care abia aøteaptæ sæ se devoteze cauzei generale, mai ales dacæ devotamentul este
remunerator.

Iatæ-i într-o zi privindu-ne de sus cu compasiune, masæ de cerøetori uitafli de
Dumnezeu øi de oameni, victime ale tuturor perversiunilor. Nivelul nostru moral
li se pare un pericol. Norocul nostru cæ are cine sæ ne saræ în ajutor. Aøa-i în
viaflæ : unii te ajutæ mâncându-fli pâinea, alflii reducându-fli libertatea, alflii, în sfârøit,
scæpându-te de orice scrupule. Un lyonez care se dæ drept redactor-øef la ziarul
“ Efortul ”, de care nu a auzit nimeni pânæ acum, colonel între altele, dacæ nu mæ
înøalæ memoria, øi un înalt funcflionar de la aprovizionare, comunist øi schiop, pe
care concetæflenii din Toulouse îl acuzæ cæ i-ar fi turnat la Gestapo, au întocmit un
program de cântece øi de conferinfle pe diverse subiecte, un fel de “ Cântare a
Buchenwaldului ”. Am ascultat deja o expunere asupra sifilisului la câini øi o alta
despre producflia de petrol în lume øi rolul acestui combustibil dupæ ræzboi. O a
treia conferinflæ a tratat despre organizarea comparativæ a muncii în Rusia øi în
America. Nu s-ar putea spune cæ aceste discursuri au interesat cu adeværat pe
cineva.
Duminicæ am avut program cultural de la trei la øase, cu regizor øi animator
deghizat în cucoanæ… S-au remarcat vreo zece voluntari, fiecare cum s-a priceput.
Cele mai diverse sentimente au ieøit la suprafaflæ, personalitæfli din cele mai
variate s-au putut afirma. Am ascultat Vioara sfærâmatæ, Soldatul alsacian øi
ræzboaiele pentru pace, Margot ræmâne cu Mama øi Liliac pe inimæ. Nu au lipsit
poantele deocheate, nici bancurile cele mai grosolane. Circul acesta se potriveøte
ca nuca-n perete cu locul øi situaflia în care ne gæsim, cu preocupærile pe care ar
trebui sæ le avem la ora asta. Nu degeaba lumea întreagæ ne consideræ un popor
færæ busolæ…
Iatæ pe unu deghizat în cucoanæ homo. Stoarce lacrimi cu “ Biserica din cârciumioaræ
” øi “ Øapte fete øi-una slutæ ”… S-a creat atmosferæ, ochii scânteiazæ, ologii sar în sus ca pinguinii, ultimii handicapafli redevin oameni. Infleleg de unde

s-a inspirat Cyrano de Bergerac, cu trei secole în urmæ, când øi-a scris renumita
lui Istorie comicæ a Statelor øi Imperiilor de pe lunæ ! Sunt gata sæ iert totul filantropilor
øi, într-un elan de umanism multilateral dezvoltat, sæ jur recunoaøtinflæ eternæ fraflilor Lumière
*
* *
A doua sæptæmânæ la Buchenwald începe cu o dezagreabilæ schimbare de
decor : noi formalitæfli birocratice de îndeplinit. Luni dimineafla infirmierii dau
nævalæ cu siringa în mânæ, tot blocul este pe mâna lor. Trecem cu toflii prin siringa
vaccinatorie færæ sæ ne întrebæm dacæ vaccinul ne este sau nu de vreun folos.
Omenirea pare sæ-øi fi pierdut ultima iluzie de libertate în fafla vaccinului.
Studenflii, elevii, puøcæriaøii, militarii, seminariøtii tofli trec pe sub siringa otrævitæ
precum vaca pe sub fierul roøu. Operafliunea se repetæ de trei sau patru ori la
câteva zile de interval. In aceeaøi dupæ-amiazæ, biroul politic al lagærului îøi incepe
investigafliile : starea civilæ, profesia, convingerile politice, motivele arestærii øi
deportærii... Zile întregi suntem ocupafli cu vaccinærile repetitive, interogatoriile
politice øi, corvoadæ nouæ, cæcænæria...
Corvoadæ mai cruntæ decât cæcænæria unui lagær de treizeci, poate patruzeci de
mii de oameni nu cred sæ existe. Nu trebuia sæ se piardæ nimic, absolut nimic.
Germania era în ræzboi, toate resursele mobilizate. Un kommando special recu30
pera preflioasa rezervæ strategicæ într-un punct special amenajat. Doi câte doi
cæræm cu targa øi împræøtiem totul pe terenul grædinii de zarzavat ce produce
legume pentru SS. La Buchenwald sosesc convoaie peste convoaie. Deflinuflii
nemfli care exercitæ direcflia administrativæ a lagærului s-au aranjat astfel încât
corvoada sæ cadæ færæ excepflie în sarcina ultimilor sosifli. E vorba, între altele, de
o manieræ camaraderească de inifliere în viafla de lagær. Dupæ asta, ni se spune, ne
putem socoti deflinufli cu drepturi depline... Bobocia însæ se prelungeøte, lagærul
pare sæ dispunæ de rezerve impresionante. Zi de zi, douæsprezece ore consecutive

de targæ, în frig øi în zæpadæ, nu-i chiar bagatelæ. Seara, epuizafli, suntem atât de
pætrunøi de danful pestilenflial cæ duøul nu reuøeøte sæ-l mai scoatæ din noi.
Suntem anunflafli cæ, færæ sæ fim încæ afectafli unui kommando precis, blocul
nostru va trebui sæ furnizeze în fiecare dimineaflæ øi fiecare dupæ-amiazæ, pe tot
restul duratei carantinei, o corvoadæ la bolovani. Øeful blocului a decis cæ în loc
sæ mergem pe grupuri de o sutæ de oameni câte douæsprezece ore neîntrerupte, ar
fi mai bine sæ mergem tofli patru sute odatæ øi sæ nu lucræm decât douæ ore dimineafla
øi douæ ore dupæ-amiaza. Ne-am declarat de acord.
Incepând cu aceastæ zi, dimineafla øi seara, defilæm de-a lungul lagærului pânæ
la carieræ (Steinbruck). Fiecare ia în brafle un bolovan, dupæ puterile lui, pe care-l
transportæ în lagær, unde alflii îl sfærâmæ, pentru a construi stræzi, alei, bulevarde.
Munca asta este o nimica toatæ, atât faflæ de aceea a îngræøæmintelor naturale pentru
grædina SS, prin care ne-am primit botezul la Buchenwald, cât øi faflæ de cea a
pietrarilor din carieræ. Aceøtia muncesc din greu sub înjuræturile øi loviturile
omniprezenfllor Kapo - K. A. Po, prescurtare din Kontrolle Arbeit Polizei, adicæ
Polflie de control a muncii.
De patru ori pe zi trecem pe lângæ vilele din cartierul unde se zvoneøte cæ ar
træi Léon Blum, Daladier, Raynaud, Gamelin[14], prinflesa Mafalda, fiica regelui
Italiei øi alfli prizonieri de marcæ. Ii invidem pe aceøti privilegiafli. De fiecare datæ,
aud reflecflii de genul :
— Hm, lupii nu se mænâncæ între ei !
— Mie-mi spui ? Nu-i totuna primul sau ultimul…
— Ne crapæ mâinile pe bolovani øi grangurii æøtia fac politefluri, silvupleuri…!
— Legile rasiale hitleriste se aplicæ tuturor Jidanilor, mai puflin lui Léon Blum.
Totuøi, øi printre noi se aflæ un fost prim ministru al Belgiei øi un fost ministru
francez, færæ sæ mai amintesc alte personaje, mai mult sau mai puflin considerabile.
Aceøtia suportæ øi mai greu decât noi tratamentul de favoare de care beneficiazæ
chiriaøii vilelor de la Buchenwald. Se zice cæ fiecare dispune de douæ

camere, radio, ziare germane øi stræine, trei mese pe zi? Bine înfleles, nici unul nu
lucreazæ.
Cel mai invidiat este Léon Blum. Intâmplarea a fæcut cæ, împreunæ cu Fernand,
de care nu mæ separ niciodatæ, eram cu fostul ministru francez când am trecut pe
lângæ vila lui Léon Blum.
—De ce Léon Blum øi nu eu ? a trântit-o din senin fostul ministru.
Ne-am dat seama cæ i se pærea mai mult sau mai puflin normal ca noi, sclavi de
rând, sæ cæræm bolovani. Dar el, el, fost Ministru…
Fernand saltæ din umeri. Eu, deøi perplex, las sæ treacæ de la mine…
Intr-o zi corvoada la bolovani se întrerupe. Suntem prezentafli serviciului de
antropometrie. Ni se iau amprentele digitale, suntem fotografiafli profil øi faflæ.

14 . Foøti prim-miniøtri respectiv preøedinte al celei de-a III-a Republici (Reynaud) ; ultimul, Gamelin, general activ la data respectivæ. (NT).

Indivizi bine fæcufli, bine hrænifli øi bine îmbræcafli, purtând pe piept insigna nu
øtiu cærei autoritæfli øi bulanele de cauciuc în mânæ, urlæ ca niøte apucafli dupæ noi.
Aflæm cæ sunt deflinufli ca øi noi… Nu ne vine sæ credem ! In fafla mea, Doctorul
X øi øchiopul comunist care-i în grafliile øefului de bloc, omul sæu de încredere
printre francezi. Færæ sæ vreau, îi aud vorbind. Toatæ lumea øtie cæ Doctorul X a
fost candidat UNR în departamentul sæu, cæ a fæcut parte din diverse Consilii
generale øi comitete democrate. Ii explicæ øchiopului cæ el nu-i comunist dar nici
anticomunist, dimpotrivæ : ræzboiul i-a deschis ochii… Când va avea timp, va
trebui sæ asimileze doctrina… Se înflelege. De douæ zile-i vorba despre un posibil
transport la Dora. Doctorul X testeazæ terenul pentru a ræmâne aici, la Buchenwald.
Mizerie omeneascæ !
Top ! Mæ trezesc cu un pumn în cap, mai, mai sæ mæ doboare. Absorbit în
gândurile mele se pare cæ ieøisem câfliva centimetri din rând. Mæ întorc sæ væd
despre ce este vorba. Ajung sæ disting câte ceva din avalanøa de injurii care mæ
potopeøte “ Hier ist Buchenwald, Lumpe, Schau mal dort ist krematorium ”. E

tot ce voi øti despre motivele pumnului primit. Ca sæ mæ facæ sæ înfleleg cæ întradevær
l-am meritat, øchiopul comunisfl mæ lumineazæ :
— Ai putea sæ fii mai atent. Te afli în fafla tovaræøului Thaelmann !
In sfârøit, ajungem la intrarea clædirii serviciului de antropometrie. Un alt personaj cu banderolæ øi bulan de cauciuc ne împinge cu brutalitate cætre perete.
De data asta øchiopul este binecuvântat cu un pumn øi fæcut albie de porci. Odatæ
trecutæ furtuna, se întoarce øi-mi spune :
— Nu mæ miræ din partea lui, æsta-i Breitschied.
Nu mæ ispiteøte întru nimic dorinfla de a verifica identitatea celor douæ brute.
Mæ mulflumesc sæ constat cæ social-democraflii øi comuniøtii au realizat, în sfârøit,
unitatea de acfliune despre care au vorbit ani de zile înainte de ræzboi. Nu mai
puflin, simflul nuanflelor dovedit de øchiopul comunist îmi refline øi el atenflia.
*
* *
Se pare cæ sunt un pesimist. Asta-i reputaflia ce mi s-a fæcut. Mai întâi, am
refuzat sæ dau crezare noutæflilor optimiste cu care Johnny se întoarce în fiecare
searæ la bloc. Johnny este negru. L-am væzut pentru prima oaræ la Compiègne.
Cu accentul sæu american foarte pronunflat, povestea cæ a fost cæpitanul unei
fortærefle volante øi cæ în cursul unui raid peste Weimar a fost silit sæ saræ cu paraøuta.
Ajuns la Buchenwald, a învæflat franceza øi se dæ drept medic. Vorbeøte destul
de bine øi engleza øi germana. Graflie superioritæflii lingvistice ca øi a imaginafliei
sale debordante, reuøeøte sæ ajungæ medic la infirmerie chiar înainte de incheierea
carantinei. Suntem convinøi cæ-i tot atât de medic pe cât de cæpitan de fortæreaflæ
zburætoare. Eleganfla însæ cu care se învârteøte øi se plaseazæ nu i-o contestæ
nimeni.
Seara, la întoarcere în bloc, mulfli se înghesuie în jurul lui. In ciuda reputafliei
de hahaleræ, Johnny este ascultat când vorbeøte despre ræzboi. Intr-o searæ ne-a
adus noutatea unei revoluflii care ar fi izbucnit la Berlin. In alta ne-a anunflat rebeliunea
trupelor de pe Frontul de Est, debarcarea aliaflilor la Ostende, trecerea lagærelor

germane de concentrare sub controlul Crucii Roøii Internaflionale, etc. Johnny nu duce lipsæ de veøti bune. Searæ de searæ alimenteazæ optimismul general.
Toatæ lumea-i convinsæ cæ ræzboiul se va termina în cel mult douæ luni, adicæ

nu mai târziu de aprilie 1944. Dificil de spus cine mæ scoate mai tare din særite :
Johnny cu inepuizabila lui traistæ de poveøti sau cei ce-l ascultæ cu gura cæscatæ.
In ce mæ priveøte sunt convins cæ ræzboiul poate sæ mai dureze doi ani. Reputaflia
mea este deja stabilitæ, cu atât mai mult cu cât mæ numær printre aceia care nu au
acceptat toate poveøtile în jurul catastrofei germane de la Stalingrad.
Toate noutæflile optimiste se lovesc de zidul meu de scepticism : ororile povestite
pe seama lagærelor de concentrare, supozifliile neverosimile în legæturæ cu
comportamentul viitor al soldaflilor øi ofiflerilor SS care, simflind înfrângerea ce se
apropie, doresc sæ-øi virginizeze cazierul, zvonurile cu privire la eliberarea
noastræ iminentæ. Neg cu convingere chiar øi ceea ce pare evident pentru tofli, de
exemplu faimoasa inscripflie de pe gardul de fier forjat de la intrarea în lagær. Cu
ocazia corvezii la bolovani, am putut citi cu toflii “ Jedem das Seine ”; puflina
germanæ pe care o posed m-a ajutat sæ traduc færæ øovæire “ Fiecare cu propria-i
soartæ ”. Compatrioflii mei însæ sunt convinøi cæ este vorba de traducerea germanæ
a celebrei apostrofe de pe poarta Infernului lui Dante : “ Voi ce intrafli aici,
abandonafli orice speranflæ[15] ”.
*
* *
Blocul este împærflit în douæ clanuri : de o parte cei patru sute de nou venifli, de
cealaltæ cei unsprezece permanenfli : øeful de bloc, contabilul, frizerul, oamenii de
serviciu germani sau slavi. Aceøtia unsprezece formeazæ o armæturæ administrativæ
unitæ printr-o solidaritate de fier, în fafla cæreia cad la pæmânt toate opozifliile,
diferenflele de condiflii øi de concepflii dintre noi. Cei care sunt deflinufli ca øi
noi, dar mai vechi øi mai versafli, cunosc toate ømecheriile vieflii penitenciare øi se
comportæ ca øi cum am fi supuøii lor : ne înjuræ, ne ameninflæ, ne mæsoaræ spatele

cu bâta ! Nu-i putem considera altceva decât agenfli provocatori, slugi oarbe øi
vândute în solda SS. Am ajuns sæ înfleleg ce va sæ zicæ ceauøul, pe care administraflia
francezæ l-a preluat de la cea turcæ în Africa de Nord, øi apoi la generalizat
în toate închisorile imperiului. Ceauøii sau portæreii închisorilor sunt
oamenii de încredere ai temnicerilor, despre care ne vorbesc tofli cei care s-au
ocupat de aceastæ problemæ. Cât este ziua de lungæ, ceauøii se umflæ în piept øi în
bicepøi, ameninflându-ne cæ la cea mai micæ nesupunere ne vor trimite la crematoriu.
Nu mai vorbesc cæ în vreme ce ne înjuræ øi ne ameninflæ, ei mænâncæ øi
fumeazæ din rafliile noastre, pe care le subfliazæ pe faflæ øi færæ ruøine. Ei sunt cei
care furæ litrii de supæ, metrii de salam, margarina, cartofii în tocæniflæ cu ceapæ øi
ardei... Bine înfleles, ei nu lucreazæ. De-ar lucra, n-ar mai avea timp sæ fure ! Sunt
graøi, în plinæ formæ. fii-e scârbæ sæ-i priveøti.
Asta-i lumea în care l-am cunoscut pe Jircszah.
Jircszah este ceh, avocat. A fost primar adjunct la Praga. Prima grijæ a Nemflilor,
dupæ ocuparea Cehoslovaciei, a fost sæ-l deporteze. De patru ani se bucuræ
de ospitalitatea lagærelor germane : Auschwitz, Mauthausesn, Dachau, Oranienburg.
Acum doi ani, în urma unui accident, a revenit la Buchenwald într-un
transport de bolnavi. Un compatriot i-a procurat apoi funcflia de interpret general
15 . Imediat dupæ eliberarea mea, în mai 1945, pe când mæ aflam încæ în Germania, am ascultat
o emisiune radiofonicæ, în cursul cæreia Gondrey Retty, un deportat cunoscut, a susflinut aceastæ
traducere. Aøa s-au lansat minciunile în jurul lagærelor de concentrare. (NA).

pentru Slavi, pe care speræ sæ o poatæ pæstra pânæ la sfârøitul ræzboiului - un
sfârøit pe care-l vede deja, deøi nu încæ foarte aproape. Aparfline bandei ceauøilor
blocului 48, care-l consideræ unul de-al lor. Nouæ însæ ne-a dat astfel de garanflii
încât îl socotim de-al nostru : rafliile lui ni le cedeazæ nouæ, în plus ne împrumutæ
cærfli, pe care reuøeøte sæ øi le procure.
Este pentru prima oaræ cæ Jircszah cunoaøte Francezii pe viu. Ne priveøte cu
curiozitate øi milæ :

— “ Asta-i Franfla ? Asta-i cultura francezæ de care mi s-a vorbit la universitate
? ”
Decepflia îl copleøeøte, nu reuøeøte sæ-øi mai revinæ ! Scepticismul øi maniera
mea de a mæ izola de viafla zgomotoasæ a blocului mi-l apropie.
— “ Asta-i Rezistenfla ? ”
Nu-i ræspund nimic. Pentru a-l mai domoli cu ideile lui despre Franfla, i-l prezint
pe Crémieux. Nu aprobæ comportamentul ceauøilor, dar nici nu-i condamnæ
øi nu-i disprefluieøte pe aceøtia. Fac øi ei altora ceea ce li s-a fæcut lor înøile.
— Am væzut eu øi mai ræu, zise Jircszah într-o zi. Nu trebuie sæ ceri omului
prea multæ imaginaflie în materie de bine. Când fliganul ajunge împærat, e mai tiran
decât tiranii cu care va fi avut cândva de-a face.
Imi povesteøte istoria lagærului de la Buchenwald, apoi a celorlalte lagære.
— E mult adevær în ceea ce se spune despre ororile din lagære, dar øi multe
exageræri. Trebuie flinut cont de complexul lui Ulise, de care suferæ tofli oamenii,
deci øi deflinuflii din toate lagærele. Omul are nevoie de ceva supranatural în ræu ca
øi în bine, în materie de urât ca øi în materie de frumos. Fiecare speræ øi doreøte
sæ iasæ din aceastæ aventuræ cu aureola unui sfânt, a unui erou, a unui martir. Fiecare
îøi înfrumusefleazæ øi-øi îmbogæfleøte povestea, færæ sæ-øi dea seama cæ realitatea
ar fi suficientæ.
Nu-i uræøte pe Germani. Lagærele de concentrare, argumenteazæ Jircszah, nu
sunt ceva specific german, nu flin de un instinct care ar fi propriu Nemflilor. Lagærul
este fenomenul istoric øi social prin care trec toate popoarele ce ajung la starea
de Nafliune, de Stat. Antichitatea øi-a avut lagærele ei, evul mediu la fel, epoca
modernæ nu mai puflin… De ce ar face excepflie tocmai Europa modernæ ? Mult
înainte de Cristos, Egiptenii nu au gæsit altceva mai bun pentru a-i fline pe Jidani
la distanflæ de prosperitatea lor. Babilonul a cunoscut minunatul sæu apogeu graflie
lagærelor de concentrare. Anglia a recurs la ele contra colonilor olandezi din

Africa de Sud, inspirându-se de altfel dupæ modelul francez de la Lambessa[16].
Lagærele ruseøti de astæzi nu-s cu nimic mai prejos decât cele germane. Nu mai
vorbim de lagærele din Spania, Italia øi chiar Franfla. Vefli întâlni aici Spanioli øi
vefli vedea ce væ vor spune ei despre cum au fost internafli în lagærul de la Gurs[17]
de îndatæ ce Franco a avut câøtig de cauzæ.
Risc o observvaflie :
— Cât despre Gurs, dacæ nu mæ înøel, i-am internat pe Spanioli din umanism.
N-am auzit niciodatæ cæ vreunul dintre ei ar fi fost maltratat.
— In Germania de asemenea. Suntem internafli aici din umanism. Când vorbesc
despre lagære, Nemflii folosesc cuvântul Schuttzhatlager, care înseamnæ lagær
de deflinufli protejafli.

[16]. Localitate în Algeria, departamentul Constantine. In primii ani ai celui de al II-lea Imperiu,
Napoleon III a înternat aici numeroøi adversari politici. (NT).

[17]. Comunæ în departamentul Pirineii de Jos (Basses Pyrénées), departamentul Orthez. (NT).

Când au venit la putere, într-un gest de clemenflæ, hitleriøtii s-au decis sæ-øi
interneze adversarii. Era o manieræ de a proteja noul regim dar øi de a-i proteja pe
cei internafli contra nervozitæflii generale, într-o epocæ în care se murea færæ probleme
la colfl de stradæ. Nu mai vorbesc cæ în acest fel hitleriøtii sperau sæ-øi
aducæ adversarii la sentimente mai bune, la o mai înaltæ concepflie despre comunitatea
germanæ øi destinul ei, despre rolul fiecæruia în cadrul acesteia. Evenimentele
însæ s-au pus contra. Naflional-socialismul a fost depæøit, oamenii nu au
fost nici ei totdeauna la înælflimea situafliei, care de altfel aduce de aproape cu
povestea eclipsei de lunæ ce se spune prin cazærmi. Spre a ridica nivelul trupei,
colonelul spuse într-o zi maiorului cæ se apropie o eclipsæ de lunæ, øi cæ gradaflii
au sarcina sæ priveascæ împreunæ cu soldaflii øi sæ le-o explice. Maiorul transmite
cæpitanului... In ultimæ instanflæ, vestea eclipsei ajunge la soldat prin gura caporalului
: “ Prin ordinul Dlui colonel, astæ searæ la orele 23°° va avea loc o eclipsæ
de lunæ. Cei care nu vor asista la spectacol vor primi patru zile de bulæu ”.

Tot aøa øi cu lagærele de concentrare. Statul major naflional-socialist le-a conceput,
le-a fixat regulamentul interior pe care foøti øomeri analfabefli sau proaspæt
alfabrutizafli îl aplicæ prin intermediul ceauøilor recrutafli dintre noi. Aøa a fost øi
în Franfla. Guvernul lui Daladier a conceput lagærul de la Gurs øi i-a fixat regulamentul.
Aplicarea acestuia a fost încredinflatæ jandarmilor øi polifliøtilor, ale cæror facultæfli interpretative sunt exact la înælflimea celor ale colegilor lor germani.
Creøtinismul este acela care a pasat dreptului roman caracterul umanitar, conferind
pedepsei virtutea de a-l îndrepta, nu de a-l ucide pe pæcætosul delicvent.
Creøtinismul a pierdut însæ din vedere natura umanæ, care nu poate ajunge la
deplinæ conøtiinflæ de sine decât pe fond de perversitate. Existæ trei categorii de
oameni de-a lungul istoriei, fiecare dintre acestea înfruntând identicæ cu sine
secolele øi mileniile : categoria polifliøtilor, categoria preoflilor øi categoria soldaflilor.
Aici, întrucât ne priveøte, avem de-a face cu categoria polifliøtilor.
— Evident, avem de-a face cu polifliøtii, mæ græbii eu sæ-l aprob. Nu am avut
prilejul sæ-i cunosc decât pe cei germani, dar am citit øi am auzit cæ nici polifliøtii
francezi nu s-ar distinge prin apucæturi tocmai civilizate. Am evocat apoi afacera
Almazian. Acesta era însæ implicat într-o crimæ de drept comun, în vreme ce noi
suntem deflinufli politici. Nemflii par sæ nu facæ vreo distincflie între dreptul comun
øi dreptul politic, de aici promiscuitatea care domneøte în toate lagærele.
— “ Afli putea s-o læsafli mai moale cu lecfliile voastre, voi francezii. Se pare cæ
afli uitat cæ un mare scriitor de care Franfla e mândræ, un intelectual de marcæ øi un
filosof în felul sæu, Anatole France, a putut scrie : “ Sunt partizanul suprimærii
pedepsei cu moartea în materie de drept comun øi de restabilire a ei în materie de
drept politic ”.
Pe durata carantinei, SS-ul nu s-a amestecat cu nimic în viafla noastræ. Lagærul
plutea ca o corabie pe un ocean pustiu. El îøi fæcea legile, el îøi aplica regulamentele.
Eram convins cæ Jircszah are dreptate în mare parte : naflional-socialismul øi SS-ul ajunseseræ la acest mijloc de coercifliune, pe care deflinuflii l-au

fæcut din ræu în mai ræu. Am discutat împreunæ multe probleme, mai ales primul
Ræzboi mondial øi pacea care i-a urmat. Jircszah era un burghez democrat øi
pacifist :
— Celælalt ræzboi a împærflit lumea în trei blocuri rivale, îmi zise Jircszah într-o
zi: blocul Anglo-saxonilor, blocul sovietic øi Germania, aceasta din urmæ sprijinindu-
se pe Italia øi Japonia. Unul din blocuri se dovedeøte a fi de prisos.
Ræzboiul actual va împærfli lumea în douæ. Democraflia øi popoarele nu vor câøtiga
însæ nimic iar pacea va fi tot atât de precaræ. Mulfli cred cæ se bat pentru libertate

øi cæ Vârsta de aur va creøte din cenuøa lui Hitler. Vom træi øi vom vedea. Dupæ
ræzboi va fi teribil. Aceleaøi probleme se vor pune în doi, în loc de trei, øi încæ
într-o lume complet ruinatæ pe plan material ca øi pe plan moral. Bertrand Russel,
pe vremea tinereflii lui curajoase, a gæsit într-o zi inspiraflia necesaræ pentru a scrie
cæ “ nici unul din relele pe care pretindem sæ-l evitæm graflie ræzboiului, nu este
atât de ræu pe cât este ræzboiul însuøi ”.
Eram de aceeaøi pærere øi i-am dat multæ apæ la moaræ lui Jircszah. Apoi, am
avut adesea ocazia sæ-mi amintesc de el.
*
* *
Zece martie 1944, orele 15°° : un ofifler SS pætrunde în bloc. Ne adunæm cu
toflii în curte.
— Raus, los ! Raus, raus !
Urmeazæ sæ plecæm. Trebuiesc îndeplinite anumite formalitæfli. De vreo opt zile
se vorbeøte de acest transport : unii cred cæ vom merge la Dora, alflii la Köln,
pentru a îndepærta molozul bombardamentelor, a recupera øi a salva ce se mai
poate, spuneau alflii. Aceastæ ultimæ supoziflie câøtigæ teren : cei bine informafli øtiu
cæ statul major naflional-socialist simte partida pierdutæ øi o lasæ baltæ cu lagærul
de la Dora, care are faima de a fi iadul inventat de Buchenwald. Tofli par sæ øtie cæ
vom fi mai bine tratafli ca muncitori printre ruine. Orice bombæ sau grenadæ

neexplodatæ ne poate transforma în îngeraøi, dar vom putea mæcar mânca pe
sæturate : atât porflia distribuitæ de lagær cât øi ceea ce vom reuøi sæ recuperæm de
prin cæmærile blocurilor distruse…
Nu øtim ce ne aøteaptæ la Dora. Dintre cei plecafli acolo, nimeni nu s-a întors
pânæ acum. Se zice cæ ar fi vorba de o uzinæ subteranæ în amenajare øi în care s-ar
fabrica niscaiva arme secrete. Se træieøte sub pæmânt, se mænâncæ øi se doarme
acolo, se munceøte, bine înfleles. Nimeni nu mai vede lumina zilei. In fiecare zi
sosesc camioane cu cadavre spre a fi arse la crematoriul Buchenwald. Dupæ
numærul acestor cadavre ne dæm seama cam ce poate sæ însemne Dora. Din
fericire, noi nu vom merge acolo.
Orele 16°° : suntem mereu în fafla blocului, în poziflie de drepfli (Stillgestanden),
sub ochii ofiflerului SS. Øeful de bloc circulæ printre noi øi scoate ba un
bætrân, ba un olog. In plus, sunt scoøi tofli evreii. Crémieux îndeplineøte toate cele
trei condiflii reunite. E scos øi el din rând. Øchiopul comunist øi alfli câfliva, nici
bætrâni, nici ologi, nici evrei sunt øi ei scoøi. Tofli sunt în grafliile øefului de bloc.
Se dau drept comuniøti, sau poate chiar sunt. Mai øti !
Orele 16^{30} : direcflia infirmerie pentru o vizitæ medicalæ. Vorba vine, vizitæ
medicalæ ! Un doctor SS cu un trabuc în guræ înoatæ într-un imens fotoliu. Trecem
prin fafla lui în øir indian. Nici mæcar nu catadicseøte sæ ne priveascæ.
Orele 17^{30} : direcflia magazia de haine (Effektenkammer). Suntem îmbrækafli în
haine noi : pantaloni, veston, pardesiu øi bocanci cum nu am mai væzut încæ.
Feflele din piele øi tælpile din lemn.
Orele 18^{30} : appel care se prelungeøte pânæ la orele 21°°. Inainte de a ne culca,
fiecare trebuie sæ-øi coasæ numærul pe efectele primite : la înælflimea inimii, pentru
veston øi pardesiu, pe buzunarul din dreapta al pantalonilor.

11 Martie 1944, orele 4^{30} : deøteptarea !
Orele 5^{30} : appel care durează aproape cinci ceasuri. Cine a mai inventat øi
apelurile astea ! Suntem în luna martie, afara-i frig, bate vântul. Stæm în picioare

ore întregi spre a fi numærafli. Iaræøi øi iaræøi numærafli ! Acesta este un appel general
al celor care urmeazæ sæ plece, indiferent de blocul în care a locuit pânæ acum. De aceea el are loc pe platforma centralæ de appel, în fafla turnului.
Orele 11^{00} : ni se serveøte supa.
Orele 16^{00} : un nou appel care se prelungeøte pânæ cætre orele 19^{00}. Parcæ am
pierdut cu toflii nofliunea de timp.
12 Martie 1944. Deøteptarea la ora obiønuitæ, appel ce durează de la orele 5^{30}
pânæ la 10^{00}. La orele 15^{00} pæræsim definitiv blocul 48 øi, dupæ câteva ore în
picioare pe platforma de appel, suntem conduøi în blocul cinematografului unde
urmeazæ sæ petrecem noaptea. Cei mai norocoøi gæsesc un loc unde sæ punæ
capul. Majoritatea nici mæcar nu se pot aøeza.
13 Martie 1944. Deøteptarea are loc un ceas mai devreme, adicæ la orele 3^{30}.
Suntem conduøi pe aceeaøi platformæ de apel din fafla turnului. Din nou în
picioare în plinæ noapte øi în frig, nimic în burtæ dupæ supa de ieri, de la orele
11^{00}. In sfârøit, între øapte øi opt urcæm cu toflii în vagoane.
Cælætorie færæ probleme. Fiecare se întinde unde øi cum îl taie capul, vorbim de
una øi de alta. Tema centralæ este aceea a destinafliei. Trenul ia direcflia Vest. E
clar, mergem la Köln, am câøtigat ! Cætre orele 16^{00}, trenul se opreøte undeva în
plin câmp, într-un fel de garæ de triaj unde, care prin zæpadæ, care prin noroi, se
agitæ o sumæ de nefericifli. Tofli sunt murdari, fefle palide în zdrenfle dungate care
amintesc propriile noastre uniforme noi. Unii descarcæ vagoane, alflii par sæ sape
o reflea de canalizare. Cantitæfli imense de pæmânt trebuiesc manipulate cu lopata.
Oameni cu banderolæ øi numær pe mânæ, bine îmbræcafli øi plini de sænætate,
încurajeazæ în stânga, ameninflæ în dreapta, înjuræ, agitæ bulanele de cauciuc armat.
Nu avem voie sæ vorbim cu aceøti oameni. La un moment dat, trecând pe lângæ ei, într-un colfl mai puflin supravegheat, unul dintre noi riscæ întrebarea, mai
mult pe muteøte :
— Spune-mi mæi frate, unde suntem aici ?
La Dora, bætrâne. Unde øi-a înflærcat Dracu pruncii.

Mæ uit în ochii lui Fernand, se uitæ øi el în ai mei… Nu am crezut în zvonurile
optimiste cu privire la Köln. O decepflie, o descurajare færæ margini ne cuprinde
pe amândoi. Mâinile ne cad din umeri, simflim parcæ pe deasupra noastræ aripa
morflii.

CAPITOLUL II CERCURILE IADULUI

La 30 iunie 1933, Buchenwaldul nu era altceva decât ceea ce semnificæ acest
cuvânt : o pædure de fag, o poianæ cocoflatæ în vârful unei coline din lanflul munflilor
Harz, la 9 km de Weimar. Singura cale de acces era o potecæ sinuoasæ, sæpatæ
în piatræ. Intr-o zi, mai mulfli oameni au venit cu maøina pânæ la picioarele colinei.
Au escaladat-o încet øi cu metodæ, au inspectat totul. Unul din ei a desemnat
o moviliflæ. Øi-au scos merindele, au mâncat, apoi au luat drumul cætre Weimar.
Unser Führer wird zufrieden Werden[18], øi-au fæcut ei socoteala.
Dupæ câtva timp au sosit alfli oameni. Cei mai mulfli dintre aceøtia erau înlænfluifli,
tot câte cinci. O sutæ de astfel de grupuri de cinci, încadrafli de vreo douæzeci
de SS cu arma în mânæ. Nu mai erau locuri în închisorile germane. Au urcat
poteca cum au putut, cu înjuræturi øi lovituri. Ajunøi în vârf, extenuafli, au fost
puøi la muncæ færæ întârziere. Apoi un grup de cincizeci a ridicat corturile gærzii
SS. Ceilalfli au întins un gard de sârmæ ghimpatæ, înalt de trei metri, ce delimita o
suprafaflæ circularæ cu un diametru de aproximativ 200 de metri. Asta-i tot ce s-a
putut face în prima zi. Seara s-a luat masa rece, apoi fiecare a dormit cum a putut,
direct pe pæmânt, acoperit sau înfæøurat într-o pæturæ. A doua zi, grupul de
cincizeci a descærcat tot felul de materiale de construcflie, elemente de baracæ din
lemn, pe care tractoarele au reuøit sæ le urce pânæ cætre jumætatea pantei. Apoi au
fost urcate pânæ-n vârf pe spatele oamenilor. Totul a fost depozitat în perimetrul
delimitat de sârma ghimpatæ. Cel de al doilea grup, mult mai numeros, a tæiat

arborii de prisos, degajând terenul în vederea construcfliei. Seara nu au mâncat
nimic, cæci popota era în întârziere. S-a dormit însæ bine, printre crengile arborilor
doborâfli øi printre materialele depozitate peste tot.
Incepând cu a treia zi, elementele de baracæ au început sæ soseascæ în ritm
accelerat, tractoarele le îngræmædeau la jumætatea colinei. In rapoartele lor zilnice,
cei din SS au arætat cæ nu au destui oameni, cæ nu pot face faflæ ritmului de sosire
a materialelor nici mæcar cu o sutæ de oameni consacrafli în întregime urcatului de
materiale pe spate. S-au trimis întæriri. Alimentele au devenit insuficiente. Cætre
sfârøitul primei sæptæmâni, un detaøament de cincizeci de soldafli SS îøi bætea
capul cu peste 1000 de deflinufli, pe care nu øtiau unde sæ-i culce noaptea øi pe
care abia dacæ aveau cu ce sæ-i hræneascæ. Problemele de organizare a muncii erau
øi mai complicate încæ. S-au format mai multe grupuri sau comandouri, fiecare
având o sarcinæ precisæ : mai întâi bucætæria SS, apoi întreflinerea spafliului
rezervat SS-ului. Urma bucætæria deflinuflilor, montajul baræcilor, transportul materialelor,
organizarea interioaræ øi contabilitatea. Acestea se numeau SS-küche,
Häftlingküche, Barrakenkommando, Bauleitung, Arbeitstatistik, etc. Puse negru
pe hârtie øi expediate în rapoarte din ce în ce mai inteligibile, acestea arætau o
organizare claræ øi metodicæ. Practic însæ, când te uitai, vedeai o mare de oameni
ca furnicile, care mâncau cum øi ce puteau, lucrau pânæ cædeau, dormeau pe apucate,
unii acoperifli, alflii nu. Paza fiind mai uøoaræ în timpul muncii decât în timpul
somnului, ziua de muncæ a crescut de la 12 la 14, apoi la 16 ore.

18 . *Führer*-ul nostru va fi mulflumit !

Fiind în numær insuficient, gardienii s-au væzut obligafli sæ-øi aleagæ o serie de
ajutoare, un supliment de pazæ recrutat printre deflinufli, dupæ ureche, la ochiometru
! Aceøtia se cam simfleau cu musca pe cæciulæ faflæ de ceilalfli deflinufli. Ca sæ
dreagæ busuiocul, s-au pus sæ flipe, sæ înjure øi sæ-øi terorizeze camarazii. Pe lângæ

injurii øi ameninflæri, au început sæ cadæ øi lovituri : ba un pumn, ba un øut, ba o
bâtæ !
Bætaia, hrana proastæ øi insuficientæ, munca supraomenească, absenfla de medicamente
øi pneumonia au fæcut pe mulfli dintre deflinufli sæ moaræ într-o cadenflæ ce
nu a întârziat sæ creeze probleme de salubritate pentru cei în viaflæ. Pentru rezolvarea
problemei cadavrelor, a trebuit sæ se gæsească o altæ metodæ decât înhumarea.
Aceasta cerea mult timp øi se repeta des. S-a recurs la incinerare, metodæ mai rapidæ øi mai conformæ cu tradifliile germane. Aøa s-a ivit necesitatea unui
nou comando, Totenkommando. Imprejurærile au impus construcflia rapidæ a unui
crematoriu. S-a întâmplat cæ locul pe unde deflinuflii urmau sæ plece în ceea lume
s-a construit înainte de amenajarea celui unde urmau sæ træiascæ aici, pe lumea
asta. Toate s-au înlænfluit apoi unele dupæ altele.
In plus, în spiritul socialist al statului-major din jurul lui Hitler, lagærul nu era
conceput ca o simplæ închisoare, ci ca o colectivitate care urma sæ lucreze, sub
supraveghere, la edificarea celui de al III-lea Reich german. Era vorba, în fond,
de o muncæ nu tocmai diferitæ de cea a majoritæflii membrilor comunitæflii germane,
ræmaøi în libertatea relativæ cunoscutæ[19] .
Ordinea de urgenflæ a lucrærilor de amenajare urma o anumitæ logicæ : mai întâi
erau executate acele lucræri care permiteau sau înlesneau buna pazæ a deflinuflilor.
Urmau apoi lucrærile de naturæ sanitar-igienicæ øi abia în al treilea rând cele de
naturæ sæ rentabilizeze munca la un cât mai înalt nivel de productivitate. Drepturile
mai mult sau mai puflin prescriptibile ale persoanei umane veneau dupæ, indiferent cæ era vorba de gardieni, de crematoriu, de uzinæ, de bucætærie... Totul
era subordonat interesului colectiv, individul era cælcat în picioare, chiar strivit[20] .

[19] . Cunoscutæ øi nu prea. Autorul ori face aluzie la o categorie de deflinufli ræmasæ în libertate,
despre a cærei existenflæ nu øtim nimic, ori la întreaga masæ a poporului german, în care caz este o
exagerare. Cât o fi fost el de negru “ dracul nazist ”, nu se poate spune cæ Nemflii de dinainte de
ræzboi erau mai puflin liberi decât Francezi, Englezii sau Românii... Dacæ ar fi fost vorba de Ruøi,

în Rusia sovieticæ, am fi înfleles, cæci nimeni nu contestæ sclavia poporului rus, sub dictatura
iudeo-sovieticæ. Adversar ireductibil al doctrinei naflional-socialiste, autorul are în vedere cea de a
doua alternativæ. El considera poporul german un fel de prizonier ideologic al regimului naflionalsocialist.
Este o exagerare care se poat fi argumenta. Logica nu are un foarte mare respect pentru realitate. Cei care au træit sub sclavia comunistæ vor face diferenfla. S-ar putea susfline, nu færæ
tulburætoare argumente, cæ învætæmântul de stat, general øi obligatoriu, nu este altceva decât o
îndoctrinare a tineretului, o condiflionare a lui în vederea sclaviei sociale viitoare. Biserica, armata,
poliflia, justiflia øi alte pârghii desævârøesc ceea ce a început øcoala. S-ar putea susfline cæ guvernanflii
vremii i-au invidiat pe naflional-socialiøtii germani pentru simplul fapt cæ nu puteau fline pasul cu ei. Nu se poate ræspunde competent øi cinstit la toate acestea decât în limitele unei
filosofii a istoriei pe baza *weltanschauung*-ului naflional socialist. O primæ tentativæ în acest sens a
fost fæcuflæ de o franfluzoaicæ, Savitri Devi. Cartea acesteia poartæ titlul *Souvenirs et réflexions*
d'une arienne (Amintirile øi gândurile unei ariene), care, din pæcate, nu poate fi gæsitæ decât în
rarele librærii libere care au mai ræmas pe vechiul continent. (NT).
20 . Sæ admitem cæ autorul nu se înøalæ. Færæ sæ striveascæ neapærat individul, statele fascisttotalitare
au pus totdeauna înaintea intereselor egoiste ale acestuia pe cele ale comunitæflii, ale poporului. Statele comuniste cum au procedat, ele care nu aveau alflæ rafliune de a fi decât fericirea
universalæ ? Dar democrafliile totalitare ? Øi democratiile strivesc individul, mai sigur øi mai færæ
øansæ de scæpare decât statele reputate totalitare. Democraflia înseamnæ ræzboi necruflætor declarat
individului în numele gloatei. Statele totalitare cultivæ o anumitæ elitæ, cultivæ eroismul. Unii vor
spune cæ este vorba de un anumit gen de eroism. Bine înfleles. Eroismul ce împlineøte etosul
poporului respectiv. Nu este chiar eroismul internaflionalist-proletar, despre care vorbesc încæ

Buchenwaldul, pe toatæ perioada primelor amenajæri, a fost ceea ce se numeøte
un straflager, (lagær de pedeapsæ). Un lagær adicæ unde nu erau trimiøi decât deflinuflii
considerafli incorigibili. Abia apoi, începând cu momentul când uzina (Guslow)
a început sæ funcflioneze, s-a normalizat øi viafla în lagær, în sensul a ceea ce
acesta era destinat sæ devinæ. Straflagerul a devenit treptat un Arbeitslager (lagær
de muncæ), cu numeroase straf-kommando (detaøamente riguros specializate pe
anumite probleme, operafliuni, munci etc). In sfârøit, în faza de dezvoltare maximæ,

Buchenwald a devenit un Konzentrationslager (lagær de concentrare), adicæ
ceea ce era el la data sosirii noastre, în ianuarie 1944 : un furnicar uman imens,
perfect organizat, cu o mulflime de servicii rodate, unde erau trimiøi færæ distincflie
tofli cei pe care statul german în ræzboi considera cæ nu-i poate læsa în libertate.
Ajuns în aceastæ a treia fazæ, lagærul “ roia ” o serie de sublagære care, bine
înfleles, începeau la rândul lor cu faza de straflager, ciclul repetându-se. Sublagærele
depindeau multæ vreme de lagærul-mamæ care, la început, se ocupa de tot
ce privea acest sub-lagær : comandouri de mânæ de lucru specializatæ, organizare
øi pazæ SS, etc. Toate lagærele germane au trecut prin aceste trei etape succesive.
S-a întâmplat însæ din nefericire cæ a izbucnit ræzboiul. Deflinuflii de toate originile,
de toate condifliile, de toate infracfliunile øi pedepsele disciplinare au fost trimiøi
(fiecare dupæ norocul lui, inspiraflia unui ofifler anchetator, pile, relaflii, ca peste
tot) unde s-a nimerit — fie lagær de pedeapsæ, fie lagær de muncæ, fie lagær de
concentrare. Odatæ cu izbucnirea øi mondializarea ræzboiului, deportaflii au început
sæ fie trimiøi la întâmplare, pe criterii aleatoare, absurde chiar. A rezultat ceea
ce era inevitabil sæ rezulte: o imensæ populaflie, o imensæ adunæturæ de oameni
care se disprefluiau unii pe alflii, care nu aveau nici o øansæ sæ se înfleleagæ øi sæ se
iubeascæ vreodatæ, o adunæturæ în cadrul cæreia cei mai mulfli încercau sæ facæ ræu,
mai curând, decât bine aproapelui. Oricât ar fi fost de stæpân pe sine øi pe manifestafliile
sale, oricât ar fi fost de metodic, de bine organizat øi de bine intenflionat,
regimul naflional-socialist nu mai putea stæpâni aceastæ cutie a Pandorei cæreia îi
særise capacul din balamale. Din ce în ce mai depæøit de evenimente, de turnura
nefericitæ luatæ de ræzboi începând cu iarna 1942-1943, regimul german a încercat
sæ se comporte cu acest imens furnicar uman aøa cum Noe o va fi fæcut-o cu
specimenele de pe Arcæ. Era inevitabil sæ rezulte ceea ce a rezultat.
Adeværata problemæ este acum de a verifica riguros materialitatea celor întâmplate

øi de a nu ne læsa impresionafli de lacrimile de crocodil ale celor ce vorbesc
în numele nu øtiu cærei memorii…Parcæ numai ei ar avea memorie !
Dora s-a næscut øi a crescut sub umbrela lagærului-mamæ Buchenwald, practic
în aceleaøi condiflii cu acesta, traversând matematic aceleaøi etape.
In anul 1903, inginerii øi chimiøtii germani au descoperit cæ piatra de Harz, în
zona Buchenwald, este bogatæ în amoniac. Nu s-a gæsit nici o societate privatæ
care sæ-øi riøte capitalul în extracflia acesteia. Statul german øi-a asumat acest risc.
Germania nu poseda, precum vecinii ei din Vest øi Nord-Vest colonii øi alte teritorii imense, susceptibile de a-i furniza materii prime øi de a oferi un loc de
muncæ pentru ocnaøi. Franfla, Anglia øi celelalte flæri coloniale aveau o îndelungatæ
tradiflie øi o bogatæ experienflæ în acest domeniu. In noua Caledonie, Guyana,
politruci prin universitæflile lumii sub numele de globalizare, mondialism. Sæ nu se uite : poporul
german a fæcut zid în jurul conducerii naflional-socialiste. Nu tot aøa au stat lucrurile cu popoarele
sovietice øi cele din Europa de Est. La Moscova, Sofia, Bucureøti, Budapesta, Praga, Varøovia sau
gæsit câteva mii, poate chiar numai câteva sute sæ ducæ o floare pe mormaântul lui Ceauøescu,
sæ-l mai vadæ odatæ pe Lenin împæiat… Vom vedea cum se vor petrece lucrurile cu ocazia
præbuøirii democrafliei totalitare iudeo-americane. Nimic nu e veønic pe lume. (NT).

Australia, Noua Zeelandæ, Canada vreme de zeci øi sute de ani au trudit milioane
de ocnaøi, pe care Franfla democratæ nu se sfia sæ-i înlænfluie precum Zeus pe
Prometeu, nici sæ-i înfiereze cu fierul roøu pe umær, precum crescætorii de vite cu
boii. Germania era obligatæ sæ-øi pæstreze ocnaøii în interiorul singurelor frontiere
de care dispunea. Totuøi, nu putea face altfel decât au fæcut Anglia, Franfla øi alte
state de aceeaøi mærime øi forflæ economicæ : øi-a concentrat ocnaøii în anumite
locuri øi i-a pus la muncile cele mai ingrate cu putinflæ, nu mai puflin însæ necesare
economiceøte[21]. A apærut øi la Dora ceea ce era inevitabil sæ aparæ : o ocnæ
asemænætoare tuturor ocnelor din lume.
In 1910, extracflia pietrei s-a oprit. Se bænuieøte cæ randamentul în amoniac era

inferior celui scomptat. In timpul primului Ræzboi mondial, extracflia a fost reluatæ
graflie mâinii de lucru reprezentate de prizonierii de ræzboi. In aceastæ epocæ,
pentru limitarea efectelelor bombardamentelor, Germania întocmise un proiect de
activitate subteranæ în zona Dora. Odatæ ræzboiul terminat, proiectul a fost abandonat.
Intre cele douæ ræzboaie mondiale, Dora a fost complet abandonatæ øi uitatæ. Intrarea în zona subteranæ, care progresase mai mult sau mai puflin, a fost
complet mascatæ de vegetaflie. Natura reintrase deplin în drepturile ei. Vechile
øantiere din timpul primului Ræzboi deveniseræ plantaflii de sfeclæ pentru fabrica
de la Nordhausen, la numai øase kilometri.
La 1 septembrie 1943, administraflia lagærului Buchenwald a expediat un prim
comando de 200 de oameni pe aceste câmpuri cu sfeclæ de zahær. Bine înfleles, cei
douæ sute de ocnaøi erau sub escortæ SS. In 1943, Germania simflea din ce în ce
mai mult nevoia de a-øi îngropa marile uzine øi intreprinderi, mai ales acelea care
lucrau pentru front. Aøa se face cæ proiectul din 1915, care fusese abandonat în
1918, a fost reluat în 1943. S-a început øi s-a continuat ca peste tot : mai întâi s-a
amenajat partea destinatæ soldaflilor øi ofiflerilor SS, apoi crematoriul, uzina subteranæ,
bucætæriile, duøurile, birourile de statisticæ a muncii, infirmeria, ultima verigæ din lanfl. Având subteranul la dispoziflie, dormeam bine înfleles acolo,
læsând pe mereu mai târziu construcflia nerentabilæ de blocuri în aer liber. Galeriile
subterane deveneau din ce în ce mai încæpætoare, gata sæ adæposteascæ unele din
uzinele din ce în ce mai ameninflate sub cerul liber. In martie 1944, când am sosit
la Dora, lagærul era în fazæ de Straflager (lagær de pedeapsæ). Cætre vara lui 1944
a devenit un Arbeitslager (lagær de muncæ). Când l-am pæræsit, avea 170 de
blocuri, infirmerie, teatru, bordel øi o mulflime de alte servicii bine organizate : era
adicæ pe punctul de a deveni un Konzentrationslager (lagær de concentrare). Deja,
la extremitatea dublului Tunel central apæruse un alt lagær, Ellrich, care se afla sub

patronajul Dorei øi era în faza de Straflager. Germania în ræzboi nu vedea altæ
soluflie de continuitate decât mutarea în subteran a cât mai multora din industriile
øi din activitæflile indispensabile victoriei.
Anglo-Americanii øi ruøii deciseseræ însæ altfel. Zeii din Cer sau dracii din fundul ladului le-au dat lor victoria. In ziua de 11 aprilie 1945 s-au prezentat sæ
ne elibereze. De atunci øi pânæ acum, în 1948, sistemul penitenciar din Germania
este în mâinile Ruøilor, care nu au schimbat nici o virgulæ.
21 . Ocnaøii din Siberia sovieticæ sau cei de pe øantiere ca Bumbeøti-Livezeni sau hidrocentrala
Bicaz trudeau din greu, în condiflii inumane. Nu se poate însæ susfline cæ munca lor era lipsitæ de
orice rafliune economicæ. In istorie, munca scavilor øi-a avut totdeauna rafliunile ei economice
evidente. (NT).

*
* *
Un lagær de concentrare în regim optim de funcflionare este o veritabilæ cetate
izolatæ de lumea exterioaræ care l-a conceput. Izolarea înseamnæ un gard de sârmæ
ghimpatæ electrificatæ, a cærui înælflime poate sæ ajungæ pânæ la cinci metri. La
fiecare cincizeci de metri existæ turnuri de pazæ cu gardieni bine înarmafli. Pentru
ca ecranul izolator, dintre lagær øi lumea exterioaræ, sæ fie øi mai opac, un spafliu
de cinci sau øase kilometri în jurul gardului de sârmæ ghimpatæ este folosit ca
teren de instrucflie øi antrenament SS. In acest perimetru sunt dispuse un numær
mai mic sau mai mare de sentinele invizibile. Pentru a evada din lagær se pune
problema depæøirii unui anumit numær de obstacole succesive. Practic, orice
tentativæ este sortitæ eøecului.
Lagærul îøi are legile lui proprii øi fenomenele sale sociale particulare. O idee
oarecare apærutæ în mintea vreunui deflinut din lagær, nu va putea trece niciodatæ
dincolo de sârma ghimpatæ, nu va fi deci nici odatæ cunoscutæ de restul lumii. De
altfel, lagærul nu are nici cea mai micæ idee de ceea ce se întâmplæ în lume.
Ecranul care-l izoleazæ de lume, izoleazæ øi lumea de lagær. El este perfect etanø22 .
In lagær, din când în când primim ziare. Ele sunt foarte bine alese øi nu ne

aduc la cunoøtinflæ decât adeværurile special imprimate pentru noi. S-a întâmplat
cæ, fiind vreme de ræzboi, adeværurile destinate deflinuflilor sæ fie aceleaøi pentru
întreaga Germanie. Ziarele deci puteau face legætura între cele douæ lumi. Este
vorba însæ, pe de o parte, de o simplæ întâmplare, pe de alta de un avantaj al
lagærului asupra lumii “ libere ” ! In lagær, radioul este interzis. Viafla lagærului
este axatæ pe principii morale øi sociale specifice. Ea nu poate fi judecatæ dupæ
normele generale cu care suntem obiønuifli. Lagærul însæ este o cetate, o adeværatæ
cetate umanæ.
In interior sau în exterior, în orice caz în vecinætate, se gæseøte o uzinæ, care
reprezintæ rafliunea de a fi a lagærului øi, nu mai puflin, sursa de existenflæ a
acestuia. La Buchenwald, uzina se numea Guslow, la Dora o numeam pur øi
simplu Tunel. Uzina este cheia de boltæ a întregului edificiu concentraflionar.
Totul este subordonat satisfacerii nevoilor ei. Lagærul este fæcut pentru ca uzina
sæ poatæ funcfliona, nu invers.
Primul serviciu al lagærului este acela de Arbeitstatistik, care fline o contabilitate
riguroasæ a întregii populaflii øi care urmæreøte milimetric, zi de zi øi ceas de
ceas fiecare deflinut în munca pe care acesta o depune. Cei care lucreazæ în cadrul
serviciului Arbeitstatistik sunt capabili sæ spunæ la orice oræ din zi øi din noapte
unde este øi ce face oricare dintre deflinufli. Acest serviciu, ca øi celelalte de altfel,
este asigurat de cætre deflinufli. El ocupæ un personal numeros øi relativ privilegiat.
Un al doilea serviciu este acela de Politische-Abeitlung, care fline contabilitatea
politicæ a lagærului øi care poate da, în ce-l priveøte, orice informaflie cu privire la
viafla, opiniile, moralitatea oricærui deflinut, motivele arestærii, etc. Este un fel de

22 . Se zice cæ Germania nu avea nici cea mai micæ idee de ceea ce se petrecea în lagære. Sunt sigur cæ
aøa a fost. Soldaflii SS care erau pe aproape, ignorau multe din cele ce se petreceau în lagær, sau le
aflau cu foarte mare întârziere. Pe de altæ parte, cine, în Franfla de astæzi, cunoaøte condifliile de

viaflæ ale deflinuflilor din închisori ? (Cf. Scrisoarea lui Pierre Bernard cu privire la Inchisoarea din
Riom). (NA).

antropometrie[23] a lagærului, poliflia sau securitatea lui (Sicherheitdienst). In acest
serviciu nu pot lucra decât deflinuflii care se bucuræ de încrederea direcfliei SS.
Bine înfleles, este vorba de deflinufli privilegiafli.
Al treilea serviciu este cel de Verwaltung sau administraflie generalæ, care fline
contabilitatea a tot ce intræ în lagær : hranæ, materiale, haine, etc. Este un fel de
intendenflæ a lagærului, un serviciu echivalent cu cel al plutonierului de companie,
la nivel de companie. Personalul acestui serviciu îndeplineøte o muncæ în exclusivitate
de birou, poate fi socotit øi el privilegiat.
Aceste trei mari servicii hotæresc totul sau aproape totul în lagær. Fiecare are în
fruntea lui un Kapo dintre deflinufli, care lucreazæ sub supravegherea unui subofifler
SS sau Rapportführer. Existæ câte un Rapportführer pentru fiecare serviciucheie
øi fiecare dintre aceøtia întocmeøte searæ de searæ un raport pentru
Rapportführer-ul general al lagærului, un ofifler, de regulæ un Oberleutenant.
Rapportführer-ul general comunicæ cu lagærul prin intermediul personalului din
subordinea sa øi a decanului deflinuflilor (Lagerältester). Acesta este responsabil
de tot ce se petrece în lagær øi ræspunde cu capul sæu.
Existæ încæ o serie de servicii de a doua zonæ, sau de mai micæ importanflæ :
— Sanitätsdienst sau serviciu de sænætate, care cuprinde medicii, infirmierii,
serviciul de dezinfecflie, infirmeria, crematoriul.
— Lagerschutzpolizei sau poliflia de lagær.
— Feuerwehr sau paza contra incendiilor.
— Bunker sau închisoarea pentru deflinuflii prinøi în flagrant delict de încælcare
a regulamentului lagærului.
— Kino-Teatru sau cinema-teatru.
— Bordel sau Pouf, sau Sonderbau (Casæ specialæ).
— Küche adicæ bucætæria.Effectenkammer sau magazia de îmbræcæminte øi
încælflæminte, care funcflioneazæ pe lângæ serviciul de Verwaltung.
— Häftlingskantine, cantina : furnizeazæ deflinuflilor hranæ, fligæri øi bæuturæ
complementaræ, contra platæ în moneda lagærului.

— Bank sau banca, instituflie care emite moneda specialæ, care nu are curs
decât în lagær.
Masa muncitorilor deflinufli locuieøte în blocuri dupæ modelul celor de la Buchenwald. Aici însæ blocurile sunt din lemn øi nu comportæ decât un singur
nivel. Viafla de bloc începe seara, cætre orele 21[00], dupæ appel. Dimineafla pæræsim
blocul înainte de a se cræpa de ziuæ, la orele patru øi jumætate. Populaflia unui bloc
este încadratæ de personalul permanent al acestuia : un øef de bloc, un contabil
(Schreiber), un frizer øi mai mulfli oameni de serviciu sau menaj (Stubendienst).
Tofli aceøtia sunt niøte adeværafli satrapi. Øeful de bloc ræspunde de tot ce se
petrece în blocul sæu. El îøi desfæøoaræ activitatea sub supravegherea unui soldat
SS sau Blockführer, care se subordoneazæ direct Rapportführer-ului general.
Soldaflii SS Blockführer nu se aratæ decât foarte rar. In general se mulflumesc sæ
facæ o vizitæ amicalæ øefului de bloc în absenfla deflinuflilor. Deflinuflii nu pot lua
contact direct cu soldatul SS care se ocupæ de blocul lor, astfel cæ ceea ce spune
øi hotæreøte øeful de bloc ræmâne bun spus øi hotærît.

[23] . Autorul vorbeøte aici de o “ antropometrie ” specialæ, ceva în genul serviciilor de cadre din
vremea comunistæ, respectiv al serviciilor comisarilor politici din închisorile øi lagærele comuniste. A nu se confunda cu serviciul de antropometrie fizicæ, despre care ne-a vorbit deja.
(NT).

In timpul zilei, adicæ în orele de muncæ, deflinuflii sunt încadrafli într-o altæ
structuræ. In fiecare dimineaflæ (pentru cei ce lucreazæ în schimbul de zi), deflinuflii
sunt repartizafli pe comandouri, ce au în fruntea lor un Kapo. Fiecare din aceøti
Kapo este ajutat de unul, doi sau mai mulfli øefi de echipæ (Vorarbeiter). Zilnic,
începând cu orele patru øi jumætate, fiecare Kapo øi Vorarbeiter se gæseøte pe
platforma de appel, într-un loc precis, mereu acelaøi. Aici, pe platforma de appel,
fiecare Kapo îøi constituie comandoul sæu, pe care-l conduce apoi în cadenflæ la
locul de muncæ. Ajunøi aici, un maistru sau ajutor de maistru civil le explicæ ce au
de fæcut pe ziua în curs.

Comandourile pentru uzina Dora sunt împærflite în douæ schimburi, Schicht :
schimbul de zi, Tagschicht, øi schimbul de noapte, Nachtschicht. Cele douæ
schimburi fac cu rândul : o sæptæmânæ de zi, apoi una de noapte øi aøa mai
departe.
Am stat destul la Buchenwald øi mi-am putut face o idee despre viafla din acest
lagær. Pentru deflinuflii afectafli în mod permanent acestui lagær, viafla era suportabilæ.
Ceva mai duræ era doar viafla deflinuflilor în trecere, care nu ræmâneau la Buchenwald decât pe durata carantinei. Situaflia s-ar fi putut prezenta la fel de
bine în toate lagærele. Din nefericire, în momentul în care deportaflii stræini au
început sæ soseascæ masiv în Germania, foarte pufline erau lagærele cu adeværat
puse la punct sau optimizate. Buchenwald, Dachau, Auschwitz, acestea era
singurele lagære cu adeværat puse la punct. Majoritatea deflinuflilor nu au cunoscut
decât lagære în faza de construcflie (Straflager) sau de muncæ (Arbeitslager), nu øi
în faza de Konzentrationslager. De asemenea, chiar øi în lagærele puse la punct,
toate responsabilitæflile au fost încredinflate deflinuflilor germani, pentru facilitarea
raporturilor între direcflie (Führung) øi masa deflinuflilor (Häftling). Mai târziu,
aceste responsabilitæfli au fost atribuite celor mai vechi deflinufli, care trecuseræ deci
prin fazele de Straflager øi Arbeitslager øi care nu concepeau ceea ce ei prescurtau
în Konzett færæ ororile pe care ei înøiøi le înduraseræ la vremea lor, øi pe care se stræduiau sæ le perpetueze pe seama celor ajunøi în subordinea lor. Acest
caporalism, cu un termen ce vine din cazarmæ øi care ne aratæ cæ aøa se prezintæ
situaflia peste tot, a constituit un obstacol mult mai important în procesul de umanizare
a lagærelor decât însæøi prezenfla superiorilor SS. “ Nu facefli altora ceea ce
nu dorifli sæ vi se facæ vouæ ” este o nofliune dintr-o altæ lume, care nu are curs în
lagære. “ Facefli altora ceea ce vi s-a fæcut øi vouæ ”, asta este deviza fiecærui
Kapo, adicæ a acelora care au petrecut ani øi ani în faza de Straflager øi Arbeitslager.
In spiritul acestora, ororile pe care le-au cunoscut ei înøiøi au creat o astfel

de tradiflie încât, printr-o deformaflie de înfleles, se cred obligafli sæ o ducæ mai
departe. Dacæ din întâmplare soldaflii SS uitau sau pierdeau din vedere sæ maltrateze
deflinuflii, nomenclatura deflinuflilor se însærcina sæ repare ea aceastæ uitare !
*
* *
Condiflia socialæ øi originea populafliei lagærului constituie practic un obstacol
în calea umanizærii vieflii de lagær. Aøa cum am mai spus, naflional-socialismul nu
fæcea nici o diferenflæ între delictul politic øi cel de drept comun. In consecinflæ, nu
putea fi vorba nici de un drept, nici de un regim politic diferenfliat. Ca în majoritatea
flærilor civilizate, în lagærele germane puteau fi întâlnifli tot felul de oameni.
Curiozitatea sau specificitatea germanæ constau în aceea cæ træiau amestecafli,

deflinufli politici la un loc cu cei de drept comun, tofli supuøi deopotrivæ aceluiaøi
regim[24]. Ca semn distinctiv, fiecare din aceste douæ categori purta pe piept un
semn aparte. Deflinuflii politici purtau un triunghi roøu (cu vârful în jos), cei de
drept comun purtau un triunghi verde.
Deflinuflii de drept comun simplu, adicæ cei care nu fæptuiseræ ceva grav, foarte
grav sau extrem de grav, purtau un simplu triunghi verde øi atât. Ei se numeau
Verbrecher sau criminali simpli. Urmau în gravitate marii criminali (Schwereverbrecher),
care purtau pe triunghiul verde litera “ S ”. In sfârøit, criminalii de
ræzboi (Kriegsverbrecher) purtau pe triunghiul verde litera “ K ”. In acest fel erau
diferenfliate delictele de drept comun, de la simplul hofl la asasin sau de la delapidarea
de intendenflæ la cea de armament. In afaræ de triunghiurile verzi øi roøii existau încæ altele, fiecare simbolizând un delict intermediar.
— Triunghi negru : Sabotori øi øomeri profesioniøti.
— Triunghi roz : Homosexuali, lesbiene.
— Triunghi violet : Obiectorii de conøtiinflæ.
— Dublu triunghi în formæ de stea (a lui David), roøu øi galben : Evreii.
— Cerc negru pe fond alb : Cei care îøi executaseræ pedeapsa, mai lungæ sau
mai scurtæ øi care în mod normal ar fi trebuit sæ execute încæ o perioadæ de

domiciliu forflat. Din cauza ræzboiului, ei ræmâneau încæ în lagær. In mijlocul
cercului negru se gæsea litera “ Z ” (ZuchthauSS, domiciliu forflat).
— Triunghi roøu cu vârful în sus : Delicte comise în cadrul armatei, soldate cu
o condamnare militaræ.
— Pentru deplina inflelegere a ecusonærii deflinuflilor în lagærele germane, ar
mai fi de adæugat unele particularitæfli. Astfel, cei internafli pentru a doua sau a
treia oaræ purtau un triunghi roøu întretæiat cu o baræ transversalæ albæ. Orbii
purtau o banderolæ cu trei puncte negre pe fond galben øi alb. In sfârøit, o ultimæ
categorie era formatæ din cei pe care îi numeam “ Wifo ”. Aceøtia purtau un cerc
negru pe fond alb, cu un “ W ” în mijlocul cercului negru. Aceøtia era muncitori
voluntari în cadrul uzinei WIFO, care a produs faimoasele V_1, V_2 øi celelalte. La
un moment dat, tofli muncitorii care lucraseræ la realizarea faimoaselor
Vergeltungsfeuer au primit haine værgate øi au fost internafli în lagær. Motivul
invocat era acela cæ øtiau prea multe øi cæ, în interesul pæstrærii secretului, era mai
bine ca ei sæ ræmânæ în lagær. Nu erau considerafli delicvenfli, ci numai închiøi din
înalte rafliuni de stat. Pe aceøti Wifo îi consideram populaflia cea mai mizerabilæ
din lagær. Ei continuau sæ-øi primeascæ salariul, din care jumætate era expediat
familiei, iar jumætate le ræmânea lor în lagær. Nu erau tunøi, aveau dreptul sæ scrie
oricând, cu condiflia sæ nu spunæ nimic despre soarta care le era rezervatæ. Ei sunt
cei care au introdus piafla neagræ în lagær, lucru normal dacæ avem în vedere cæ ei
dispuneau de cei mai mulfli bani.
Aøa dar, în ce priveøte populaflia, lagærele de concentrare au fost adeværate
turnuri Babel în care diferenflele erau de naflionalitate, de origine, de condamnare
øi de condiflie socialæ anterioaræ. Deflinuflii de drept comun îi uresc pe cei politici,
pe care nu îi înfleleg. La rândul lor, aceøtia de pe urmæ le ræspund cu aceaøi
monedæ. Intelectualii privesc de sus pe muncitorii manuali iar aceøtia se bucuræ
sæ-i vadæ în sfârøit pe “ domni ” lucrând cu mâinile. Ruøii disprefluiau suveran

întregul Occident. Polonezii øi Cehii nu îi puteau înghifli pe Francezi din cauza
[24]. Gulagul sovietic øi celelalte gulaguri “ fræfleøti ” fæceau o diferenflæ netæ între deflinuflii de drept
comun øi cei politici, mereu în defavoarea, umilirea, uneori mutilarea fizicæ sau chiar moartea
acestora din urmæ. (NT).

Inflelegerii de la München. Din punctul de vedere al naflionalitæflii existau afinitæfli
între Slavi øi Germani, între Germani øi Italieni, între Olandezi øi Belgieni, între
Olandezi øi Germani.
Francezii care au sosit ultimii în lagær au ajuns repede sæ primeascæ cele mai
mari colete cu alimente, din care cauzæ erau foarte detestafli de toatæ lumea, cu
excepflia Belgienilor, care aveau faima cæ sunt buni, blânzi øi deschiøi. Franfla era
consideratæ flara câinilor cu covrigi în coadæ, iar Francezi niøte degenerafli, libidinoøi,
incapabili sæ munceascæ, care-øi pierd timpul între mâncare pe cræpate øi
masturbaflie intelectualæ. La toate acestea, Spaniolii adaugæ lagærele de concentrare
ale lui Daladier. Imi amintesc cæ la blocul 24 de la Dora, am fost întâmpinat de un
munte de om:
— A…a…a ! Iatæ pe domnii francezi ! Vor afla øi ei ce înseamnæ lagær. Poate
le-o veni øi lor, în sfârøit, mintea la cap.
Era un grup de trei Spanioli, comuniøti, bine înfleles (erau în total 26 la Dora),
care trecuseræ prin lagærul de la Gurs în 1938 øi ajunseseræ în final la Buchenwald.
Ei considerau cæ munca era singura diferenflæ între lagærele franfluzeøti øi
cele germane, tratamentul general øi atmosfera fiind aceleaøi. Pe lângæ asta,
adæugau ei, lagærele franfluzeøti erau mult mai murdare.
Stia el Jirsczah ce øtia !
*
* *
Soldaflii øi cadrele SS træiesc într-un lagær paralel. In general nu depæøesc
efectivele unei companii. La început, aceastæ companie era formatæ din tineri
recrufli, tofli germani. Apoi au intrat în SS toate neamurile Europei: Italieni,
Polonezi, Cehi, Bulgari, Români, Francezi, Englezi, etc. Necesitæflile de ræzboi au

impus trimiterea tinerilor pe front, aceøtia fiind înlocuifli adesea prin oameni care
fæcuseræ primul Ræzboi mondial øi care nu erau aproape deloc îndoctrinafli, în
sensul naflional-socialist. Ei aveau un comportament mult mai îngæduitor faflæ de
deflinufli. Treptat, paza lagærelor a fost încredinflatæ celor refuzafli de armatæ
(Wehrmacht) sau de aviaflie (Luftwaffe).
Toate serviciile din lagærul deflinuflilor se prelungesc pânæ în lagærul SS, de
unde ele sunt dirijate øi controlate. Aici se centralizeazæ toate informafliile, de aici
pleacæ rapoartele zilnice sau sæptæmânale la Berlin. Lagærul SS administreazæ
practic pe cel al deflinuflilor. La început øi de-a lungul unei perioade de gestaflie nu
prea lungæ, soldaflii øi cadrele SS administrau ei înøiøi, personal, lagærul
deflinuflilor. Apoi, de îndatæ ce lucrul a devenit posibil, administraflia lagærului
deflinuflilor a trecut pe mâna deflinuflilor înøiøi. Bine înfleles, pentru aceastæ schimbare,
direcflia SS a fost acuzatæ de sadism. Acuzaflia este complet gratuitæ. Trecerea
administrafliei lagærelor în sarcina deflinuflilor øi numai sub control SS a fost
determinatæ de lipsa de oameni. Aøa s-au petrecut lucrurile în toate flærile pæmântului
øi în toate ocnele, câte vor fi existat. De ce ar fi fæcut excepflie tocmai lagærele
germane?
Direcflia SS s-a ocupat de administraflia internæ a lagærelor atâta timp cât nu s-a
putut altfel. In ce mæ priveøte, ca cei mai mulfli dintre deflinuflii din lagære, nu am

cunoscut decât administrarea prin autogospodærire a acestora. Deflinuflii mai
vechi, bætrânii, cum îi numeam, cunoscuseræ însæ øi perioada iniflialæ a administrafliei
directe SS. Tofli recunoøteau în mod unanim cæ administraflia directæ SS era
mai blândæ, mai umanæ. Dacæ administraflia directæ SS nu a putut fi totdeauna,
practic, la fel de înflelegætoare øi de umanæ peste tot, aceasta s-a datorat mai
curând necesitæflii de a face totul rapid, precum øi precipitærii evenimentelor din
cauza ræzboiului. Intrucât mæ priveøte, sunt perfect de acord øi înfleleg foarte bine

acest punct de vedere. Lucrul este, de altfel, cât se poate de simplu : e preferabil
sæ ai de-a face cu Dumnezeu, decât cu sfinflii.
Soldaflii SS nu asiguræ decât paza perimetrului exterior, astfel încât rar avem
ocazia sæ-i vedem în interiorul lagærului. Dacæ totuøi, la zile mari, cædem peste
vreunul, procedæm la salutul de rigoare pentru deflinufli : “ Mutzen ab ”. In cadrul
serviciului de gardæ exterioaræ, soldaflii SS sunt asistafli de o companie de câini
dresafli, gata oricând sæ muøte øi sæ caute un evadat la zeci de kilometri distanflæ.
In fiecare dimineaflæ, deflinuflii care ies la muncæ pe razæ de cinci sau øase kilometri
o fac pe jos, sub paza a doi sau patru soldafli SS înarmafli, fiecare cu un câine în
lesæ. Când trebuie sæ mergem pe øantiere mai depærtate, ne deplasæm cu camionul
sau cu trenul øi, de la caz la caz, cu o gardæ SS însofliflæ sau nu de câini dresafli. De
altfel, garda SS se mulflumeøte în general sæ supravegheze de departe. Pe cât
posibil, ea se fereøte sæ intervinæ, læsând totul pe seama pazei exercitate de
nomenclatura lagærului : tofli acei Kapo de care am amintit pânæ aici plus
ajutoarele lor øi ceilalfli deflinufli privilegiafli. Garda SS nu intervine întru nimic câtæ
vreme acest lucru nu este absolut necesar.
Seara, la apelul pe bloc este prezentæ toatæ suflarea. La un simplu semn din
fluier, øefii de bloc (Blockführer) se îndreaptæ cætre blocurile a cæror responsabilitate
le incombæ, numæræ pe cei prezenfli, apoi se întorc øi dau raportul. Pe timpul apelului, printre blocuri circulæ câte un subofifler, cu misiunea de a menfline
imobilitatea øi liniøtea generalæ. Nomenclaturiøtii deflinufli (Kapo, øefi de bloc,
polifliøti-deflinufli (Lagerschutz) le faciliteazæ sarcina. Se întâmplæ uneori ca vreun
soldat SS sæ se distingæ prin brutalitatea sa. Aceasta însæ este ceva excepflional. In
orice caz, brutalitatea unui SS nu depæøeøte niciodatæ pe aceea a propriilor noøtri
nomenclaturiøti deflinufli.
*
* *
Viafla lagærelor de concentrare germane este dominatæ de principiul autogospodæririi
(Häftlingsführung[25]). Funcflie de mai buna sau mai reaua aplicare a acestei

autogospodæriri, viafla lagærului poate evolua în sensul umanizærii sau dimpotrivæ,
din ræu în mai ræu. La începutul vieflii lagærului nu existæ nici un fel de autogospodærire. Primul convoi de deflinufli cade ca din cer în mijlocul naturii,
acolo unde urmeazæ sæ fie construit noul falanster. Paza este în întregime asumatæ
de cætre soldaflii SS. Aceastæ perioadæ de început poate dura douæ, trei, sau patru
sæptæmâni, uneori douæ pânæ la øase luni sau chiar un an. De îndatæ însæ ce
lagærul capætæ o anumitæ extindere, cadrele SS sunt obligate sæ recruteze printre
deflinufli personalul suplimentar necesar organizærii pazei øi a muncii. Pur øi simplu
nu se putea altfel : o flaræ în ræzboi pe atâtea fronturi nu dispune de suficienfli

[25] . Direcflia sau conducerea lagærului prin deflinuflii înøiøi. (NA).

soldafli pentru a-i risipi în misiuni de relativ micæ importanflæ, cum este paza
deflinuflilor. Trebuie sæ fi træit într-un lagær øi sæ cunoøti istoria acestora pentru a
înflelege fenomenul øi formele lui particulare, de la caz la caz, în exercifliul aplicærii
directe într-un lagær sau altul.
Primele lagære germane apar în cursul anului 1933, într-o atmosferæ în care
adversarii naflional-socialismului sunt considerafli øi asimilafli celor mai teribili
bandifli øi ræufæcætori care existæ[26]. De aici provine uøurinfla cu care noii guvernanfli
au impus ideea cæ nu existæ crime øi delicte de drept comun øi de drept politic, ci pur øi simplu crime øi delicte, færæ nici o diferenflæ de naturæ politicæ.
Regimul hitlerist nu a trebuit sæ facæ prea mari eforturi pentru a-øi prezenta
adversarii politici drept cei mai odioøi oameni care existæ, mai ales în ochii unui
tineret fanatizat, înrolat în fræfliile SS øi cæruia i s-a încredinflat misiunea edificærii
lagærelor de concentrare. Sæ ne punem în situaflia celor cincizeci de soldafli SS de
la Buchenwald, în ziua în care au fost dafli peste cap de multitudinea materialelor
ce trebuiau descærcate, transportate øi puse la adæpost. Aveau ei 1000 de deflinufli
sub mânæ, dar aceøtia trebuiau pæzifli. Cât o fi fost el de înarmat, un soldat contra

a douæzeci de deflinufli care se miøcæ liberi în jurul lui, nu se poate simfli tocmai
sigur pe el. Aøa se face cæ, la fiecare început de lagær s-a pus problema încadrærii
deflinuflilor prin intermediul deflinuflilor, a alegerii primului decan de lagær
(Lagerältester). Intre un Thaelmann øi un Breitschied, care le fuseseræ semnalafli
în mod special, øi primul criminal care-øi asasinase soacra sau violase, dar era
docil øi ascultætor, ei nu au ezitat nici o secundæ : l-au ales pe cel de al doilea[27].
La rândul sæu, acesta øi-a ales drept øefi de bloc øi Kapo oameni cu care se putea
înflelege, adicæ oameni din lumea lui, printre deflinuflii de drept comun.
Abia mai târziu, când lagærele au devenit adeværate mozaicuri etnografice øi
adeværate cetæfli industriale, direcflia SS a fost nevoitæ sæ constate cæ deflinuflii de
drept comun nu mai fac faflæ. Direcflia SS avea nevoie de acum de oameni

[26]. Remarcæm o atmosferæ similaræ în România lunii septembrie 1940. Regele Carol II, un
criminal øi desfrânat sexual notoriu este izgonit. Unii dintre politicienii øi demnitarii de vârf, care
îl ajutaseræ pe rege sæ ucidæ mii de tineri români, sunt arestafli øi depuøi la Inchisoarea Jilava. In
total câteva zeci, printre care fostul prefect al Polifliei Capitalei, generalul Gabriel Marinescu,
fostul øef al Jandarmeriei, generalul Bengliu, fostul øef al Serviciului Secret Mihail Moruzov,
fostul prim ministru generalul Argeøanu, etc. Instrucflia este în curs, dar bate pasul pe loc. Atunci
când la 27 noiembrie 1940 prizonierii de la Jilava au fost asasinafli, opinia publicæ a suportat øocul
relativ uøor, spunându-øi probabil cæ aceøtia o meritau mai mult sau mai puflin, întrcât procedaseræ
øi ei la fel cu adversarii lor. Proaspæt instalafli la putere, øi færæ sæ fi plætit un atât de important tribut
de sânge ca legionarii români, naflional-socialiøtii germani s-au bucurat de aceeaøi simpatie
popularæ. Primele lagære de concentrare au apærut pe fondul acestei entuziaste simpatii. Comparaflia
cu Gulagul sovietic sau cu lagærele franfluzeøti o consideræm deplasatæ. Lagærul german
trebuie mai întâi confruntat cu falansterul francez pe care, probabil, îl reabiliteazæ. Falansterul lui
Fourrier nu era pentru socialiøtii germani din jurul lui Hitler o utopie iremediabilæ. Utopia lor
putea fi realuaflæ, cu anumite îmbunætæfliri. Lagærele de concentrare germane, ca øi gulagul sovietic,
chibuflul øi mehavul evreieøti trebuiesc analizate øi din aceastæ perspecttivæ. Pariul socialiøtilor
din NSDAP a fost acela cæ lagærul sau falansterul nu este necesarmente o utopie. Ræzboiul s-a

terminat aøa cum se øtie. Rezultatul lui nu este însæ un argument contra falansterului nationalsocialist.
Dimpotrivæ. (NT).
[27] . Ræmâne de væzut dacæ într-adevær se poate susfline cæ direcflia SS s-a înøelat preferând, iniflial,
deflinuflii de drept comun faflæ de cei de drept politic. Thaelmann øi comuniøtii lui erau vândufli
Moscovei øi internaflionalei financiare jidoveøti, lucru pe care nimeni nu-l ignora la acea datæ.
Criminalii de drept comun puteau fi, eventual, ucigaøi. Eventualitatea însæ de a putea comite o
crimæ de înalflæ trædare era mult mai micæ în cazul lor decât în cazul deflinuflilor politici. Comuniøtii
o dovediseræ. In fapt, regimul naflional-socialst a ales soluflia punerii în concurenflæ, a asmuflirii
“ verzilor ” contra “ roøilor ” øi invers, aøa cum vom vedea mai departe. Cât despreThaelmann,
acesta avea sæ-øi sfârøeascæ zilele la Buchenwald, în chiar anul 1944. (NT).

calificafli, capabili de performanflæ. Vremea supremafliei deflinuflilor de drept comun
trecuse. Unii dintre ei vor fi menflinufli pe funcflii, tocmai pentru a prelungi concurenfla
øi adversitatea dintre “ roøii ” øi “ verzi ”. Divide et impera ! Dezvoltarea ulterioaræ a lagærelor nu putea sæ nu impunæ Direcfliei SS necesitatea folosirii
deflinuflilor politici. In ziua când un øef de lagær “ verde ” a fost înlocuit cu un
“ roøu ”, acesta s-a pus imediat, cum era normal, sæ-øi înlocuiascæ subalternii
“ verzi ” cu subalterni “ roøii ”. Aøa a apærut lupta dintre “ roøii” øi “ verzi ” în
lagærele germane, luptæ ce a cæpætat un caracter permanent. Se înflelege de ce
lagærele vechi ca Buchenwald sau Dachau erau în mâna “ roøilor ”, pe când cele
noi, în fazæ de Straflager sau Arbeitslager, în afaræ de cazuri cu adeværat miraculoase,
erau pe mâna “ verzilor ”.
S-a zis cæ aceastæ luptæ între “ verzi ” øi “ roøii ”, care nu va depæøi decât foarte
târziu populaflia germanæ a lagærelor, a fost rezultatul coordonærii eforturilor
ultimilor contra primilor. Inexact. Prin natura lor, deflinuflii politici nu aveau decât
o încredere limitatæ unii în alflii. Adesea se suspectau, uneori se turnau reciproc.
In ce-i priveøte pe “ verzi ”, solidaritatea lor nu era o vorbæ færæ acoperire. Ei
formau un bloc compact, puternic cimentat prin încrederea specificæ lumii interlope
care fline osatura oricærei temnifle øi care nu se dezminte nici mæcar în fafla

øtreangului sau glonflului.
Triumful final al “ roøilor ” a depins întrucâtva de întâmplare. El se explicæ însæ mai ales prin incapacitatea “ verzilor ” øi discernæmântul direcfliilor SS.
S-a spus de asemenea cæ deflinuflii politici, în special cei germani, ar fi constituit comitete revoluflionare, øedinfle secrete, cæ ar fi stocat arme øi muniflii, cæ
ar fi întreflinut o corespondenflæ cu exteriorul, cu celelalte lagære. Poveøti. Se poate
foarte bine ca într-un anumit concurs de împrejuræri, odatæ, din întâmplare, un
deflinut oarecare sæ fi primit sau trimis veøti unui alt deflinut dintr-un alt lagær, pe
sub nasul direcfliei SS. Nu putea fi vorba decât de un deflinut eliberat care, cu
multæ prudenflæ, informa familia unui camarad ræmas în lagær despre situaflia
acestuia; un nou deflinut putea face serviciul invers, un transport vehicula necesarmente anumite informaflii dintr-un lagær în altul. In timpul ræzboiului cel
puflin, deflinuflii eliberafli constituiau o raritate cu totul excepflionalæ. Cât despre
transporturi, nimeni în lagær, nici mæcar soldaflii sau cadrele inferioare SS nu
cunoøteau destinaflia acestora. Abia dupæ câteva sæptæmâni sau luni aflam cæ un
transport a sosit la Dora sau la Ellrich. Cum ? Prin intermediul bolnavilor care,
excepflional, reveneau uneori; cel mai adesea prin intermediul morflilor, aduøi în
lagær spre a fi incinerafli øi pe pieptul cærora se putea citi numærul øi provenienfla.
Cine susfline cæ aceste legæturi erau premeditate, organizate øi permanente este un
fantezist. La fel øi cu stocurile de arme. La Buchenwald, în ultimele zile, ca urmare a debandadei generale, unii deflinufli au putut deturna, din fabricaflia
curentæ, piesele detaøate ale unor arme sau chiar arme complete. De aici însæ pânæ
la a susfline cæ ar fi fost vorba de o practicæ sistematicæ e o distanflæ ca de la cer la
pæmânt.
Câteva cuvinte despre “ comitetele revoluflionare ” øi despre adunærile generale
ale acestora. Am râs cu multæ poftæ când, la eliberare, am auzit vorbindu-se de
“ comitetul de interese franfluzeøti la Buchenwald ”. Trei sau patru licheluøe
comuniste, printre care Marcel Paul[28] øi aøa zisul colonel Manhes, care reuøiseræ

sæ evite transporturile de evacuare, au avut ideea genialæ, în cele câteva ore care
au separat plecarea soldaflilor SS de sosirea Americanilor, sæ acrediteze ideea cæ
[28]. *Stubendienst* sau om de serviciu la blocul 56, apoi la blocul 24. (NA).

s-au constituit în “ comitet ” cu ani øi ani mai înainte. O glumæ pe care nu au luato
în serios nici mæcar Americanii. Grija Americanilor, când au sosit, a fost de a-i
fline în frâu pe aceøti næzdrævani doritori sæ-øi arate vitejia curioøilor civili care se
înghesuiau sæ vadæ minunea instalafliilor impecabile din lagære. Americanii nu au
avut nici un moment intenflia de a încredinfla menflinerea disciplinei acestor oameni
care se bucuraseræ de încrederea direcfliei SS. Abia dupæ ce i-au pus la punct pe
trepæduøii comuniøti care încercau sæ le intre pe sub piele, Americanii s-au putut
ocupa de bolnavi, de aprovizionare, de organizarea repatrierilor. Nici prin gând
nu le-a trecut sæ flinæ cont de sugestiile mafiei decæzute din drepturi ca urmare a
capitulærii naflional-socialismului. Foarte bine cæ s-a întâmplat aøa. Marcel Paul
avea de mult nevoie de aceastæ umilitoare punere la punct, færæ sæ mai vorbim cæ
astfel au putut fi salvate un anumit numær de viefli omeneøti.
S-a mai spus cæ atunci când “ roøii ” au avut pe mânæ autogospodærirea lagærelor,
aceasta ar fi fost mai umanæ decât acolo unde se aflau “ verzii ” la putere.
Argumentul principal at fi tocmai acela al lagærului Buchenwald[29] care, la sosirea
noastræ, ducea o viaflæ suportabilæ. Singurii aflafli în incertitudine erau deflinuflii în
carantinæ, care urmau sæ plece øi care, bine înfleles, ar fi preferat sæ ræmânæ pe loc.
Situaflia excelentæ a lagærului de la Buchenwald se datora însæ mai curând faptului
cæ el se gæsea în ultima fazæ de evoluflie, nicidecum vreunei înflelepte autogospodæriri
din partea “ roøilor ”. In alte lagære, aflate în urma Buchenwaldului ca treaptæ de evoluflie, nu era nici o diferenflæ între autogospodærire “ roøie ” øi autogospodærire
“ verde ”. Ne-am fi aøteptat ca contactul dintre deflinuflii politici øi cei de drept comun sæ-i salte pe aceøtia din urmæ, sæ-i înobileze. S-a întâmplat tocmai
pe dos. Deflinuflii politici au fost cei care au adoptat modul de viaflæ øi practicile

celor de drept comun, mai ales hoflia øi jaful.
[29] . Exemplul nu-i tocmai potrivit, mai ales dacæ flinem cont de cazul Ilsei Koch, supranumitæ
cæfleaua de la Buchenwald. Este vorba de faimoasa poveste a abajururilor din piele de deflinut. S-a
spus cæ Ilse Koch, soflia comandantului de lagær, se plimba prin lagær în cæutarea tatuajelor pentru
cele mai artistice abajururi cu putinflæ. Nu pot nici sæ confirm, nici sæ infirm aceasta. Pot sæ spun cæ
în februarie-martie 1944, zvonurile din lagær acuzau pe cei doi *Kapo* de la carieræ øi de la grædina de
zarzavat de aceastæ crimæ, pe care ar fi practiocat-o cu ajutorul colegial al egalilor lor din
nomenclaturæ. Aceøti doi *Kapo* ar fi industrializat moartea deflinuflilor tatuafli, ale cæror piei le-ar fi
vândut pe o nimica toatæ Ilsei Koch øi altora, prin intermediul deflinutului *Kapo* de la crematoriu øi
a soldatului *SS* care-l supraveghea pe acesta. Acuzaflia mi se pare foarte fragilæ. (NA). Autorul va
reveni asupra acestei probleme în partea a doua a cærflii. (NT).

CAPITOLUL III
LUNTREA LUI CARON

Ne aøteaptæ formalitæflile de rigoare obiønuite la sosire. Mai întâi coborârea din
vagoane, interminabilul dute-vino printre diverse materiale, prin noroi øi zæpadæ
fondantæ pânæ la glezne, înjuræturi, urlete, ameninflæri, lovituri, câini care latræ...
Traversæm mai întâi lagærul SS. Cincizeci de blocuri sunt deja terminate øi
amenajate, deocamdatæ færæ drumurile øi aleile de legæturæ între ele Se circulæ pe
poteci øi prin noroi, care cum poate.
Intrarea în lagærul propriuzis al deflinuflilor se face printr-o barieræ, care se
deschide în fafla noastræ. Suntem numærafli.
— Zu fünf ! Zü fünf ! Mensch blöde Hund ! Top, un pumn ! Top, un bulan de cauciuc armat ! Top un øut !
Se væd zece sau douæsprezece blocuri ce par aruncate la întâmplare. Deøi ne
aflæm la oarecare depærtare, putem citi numerele lor: 4, 35, 24, 104, 17 ...
— Unde sunt blocurile intermediare ?
Un fel de drum pleacæ de la barieræ øi urcæ o colinæ, færæ sæ dea cu adeværat
impresia cæ ar duce undeva. Suntem conduøi chiar pe acest drum. Constatæm cæ
el conduce la Gemeinde Abort (WC public). Ne oprim øi aøteptæm ordine.
Gemeinde Abort este un bloc unde nu se gæsesc decât scaune de tualetæ, pisotiere, lavabouri øi diverse robinete. Nu ne putem nici aøeza, nici întinde, încæ

nu am primit permisiunea de a ieøi din rând. Suntem epuizafli øi morfli de foame.
Cætre orele 18_{00} primim 300 de grame de pâine, o supæ, un cub de margarinæ, o
felie de salam. Remarcæm, dintr-un foc, cæ rafliile sunt mai substanfliale decât la
Buchenwald. Vânt de optimism printre noi.
— Vom munci, nici vorbæ. Se pare însæ cæ vom øi mânca, îmi suflæ unul la
ureche.
Cætre orele 20_{00} îøi fac apariflia oamenii cu banderolæ. Se improvizeazæ o masæ
la care se instaleazæ un scribælæu. Trecem unul dupæ altul prin fafla lui, declinându-ne numærul matricol, numele, prenumele, profesia. Oamenii cu
banderolæ sunt Cehi øi Polonezi, internafli pentru diverse delicte. Au mânæ grea,
chiar foarte grea, datoritæ bulanelor de cauciuc folosite cu multæ generozitate.
— Hier ist Dora! Mensch ! Blöde Hund !
Top, un pumn, top, un bulan, top, un øut. Defilarea prin fafla scribælæului se
terminæ la miezul nopflii. Toatæ lumea afaræ. Reluæm drumul în sens invers, în
plinæ noapte, încadrafli de mai mulfli Kapo øi de câfliva SS. Ne trezim dintr-o datæ
în fafla unei imense mase de pæmânt excavat pe flancul colinei. Am ajuns în zona
numitæ “ Tunel ”. Douæ imense porfli de fier se deschid în fafla noastræ. Pânæ aici
ne-a fost ! Ne îngroapæ de vii !
Nimænui nu-i trece prin minte cæ imensele porfli s-ar mai putea deschide vreodatæ pentru noi. Deja la Buchenwald, am auzit atâtea despre acest subteran.
Ni le reamintim pe toate, suntem tentafli sæ fabricæm încæ pe atâtea.
Ne aflæm tofli în subteran. Afaræ era o beznæ sæ o tai cu cuflitul. Aici, odatæ
porflile bine închise, ne trezim în plinæ luminæ. Dupæ întunericul de afaræ, viziunea
ni se pare dantescæ. Examinez douæ linii ferate înguste, fiecare latæ cam de un
metru. Trenuri speciale fac naveta pânæ în burta monstrului de pæmânt. In fafla

noastræ se gæseøte o garnituræ de vagoane încærcate øi acoperite cu prelate. Distingem
net carcasele faimoaselor V_1 øi V_2, obuse de treisprezece metri lungime, al cæror diametru depæøeøte înælflimea unui om. Sunt mai lungi decât vagoanele pe
care sunt transportate.

— Unde picæ una din astea, nu mai cântæ curând cucul ! aud pe unul în preajmæ.
Ne pornim sæ discutæm despre mecanismul øi modul de propulsare al acestor
V_1 øi V_2, despre care auzisem ceva øi pe care le vedem pentru prima oaræ. Constat cu stupefacflie cæ printre noi unii sunt foarte informafli. Cunosc o mulflime
de detalii precise despre aceste noi arme. Câteva zile mai târziu am înfleles cæ tofli
aceøtia nu øtiau de fapt nimic. Pe moment însæ ne-au luat la tofli fafla cu tupeul lor
ingineresc.
Pætrundem tot mai mult în burta Golemului. De o parte øi de alta a arterei centrale se væd birouri, ateliere, hale industriale. Tot avansând, ajungem la capætul
celælalt al tunelului, care nu este încæ terminat. Trecem printre schele pe care
circulæ un fel de oameni-lilieci, aøa îi vedem de la distanfla de la care îi privim.
Unii dintre ei foreazæ roca, alflii caræ materiale, alflii zidesc, tencuiesc, caræ saci de
ciment pe umær sau roabe pline cu pietriø. Zgomotul infernal ne asurzeøte pe tofli,
nici gând sæ putem schimba vreo impresie. Mai la o parte, undeva, se væd câteva
cadavre alungite. Pe ici pe colo, pe schele, se væd unii care se agitæ, îøi dau aere,
par sæ urle în stânga øi în dreapta, îøi folosesc øi pumnii øi øuturile. Færæ Kapo nu
se poate nici pe schele. Jos, la distanflæ, soldaflii SS supravegheazæ cu calm øi
metodæ.
La un moment dat dæm peste o încæpere lateralæ amenajatæ în bloc de locuit.
Ne oprim. La intrare se væd douæ tinete øi vreo cincisprezece cadavre. Se væd
oameni care fug înebunifli de colo colo. Au loc dispute øi certuri mai mici sau mai
mari între rândurile de priciuri pe trei, patru sau cinci etaje. Printre aceøtia, gravi
øi importanfli, câfliva oameni de ordine, serviciu øi menaj (Stubendienst) încearcæ
zadarnic sæ calmeze spiritele. E clar : aici vom petrece noaptea. Oamenii de
serviciu abandoneazæ toate celelalte preocupæri pentru a ne lua în primire.
— Los ! Los ! Mensch ! Hier ist Dora !
Bulanele intræ în acfliune. Øeful de bloc, un neamfl burtos, supervizeazæ din

priviri. Pare deopotrivæ de satisfæcut, amuzat øi ameninflætor în acelaøi timp. Ne
lungim cum putem pe saltele de paie rezevate. In sfârøit...
— Deøteptarea ! Abia deschidem ochii øi constatæm cæ bocancii øi restul de
alimente primite de cu searæ au dispærut. A dispærut nu mai puflin øi tot ce aveam
prin buzunare. Se pare cæ-i opera ruøilor, destul de numeroøi pe aici. Admiræm
dexteritatea lor: Cum au putut fura færæ sæ ne trezeascæ. Aflæm cæ doi sau trei au
fost totuøi prinøi în flagrant øi reclamafli de pægubaøi øefului de bloc. Reclamaflii
însæ nu se primesc în timpul nopflii. Oamenii de ordine øi menaj (Stubendienst) iau
recondus la saltele cu bulanele de cauciuc. Evident, lucreazæ împreunæ !
— Hier ist Dora, mein Lieber !
Nici o îndoialæ ! Am nimerit într-o bandæ de ocnaøi care nu cunosc altæ lege
decât pe cea a junglei.
Suntem scoøi imediat sub cerul liber, dar nu la lumina zilei, cæci nu s-a luminat
încæ. Toatæ dimineafla ræmânem în fafla biroului Arbeitstatistik. Suntem din nou în
noroi, zæpadæ, frig. Ne prinde foamea. Dupæ-amiazæ suntem împærflifli pe comandouri.
Eøuez, împreunæ cu Fernand, în Strassenbauer 52, constructori de øosele !
52
Suntem puøi imediat la muncæ. Transportæm trunchiuri de brazi din lagær pânæ la
garæ.
Apelul de searæ începe la orele 18 øi durează trei ore, dupæ care ne îndreptæm
cætre blocul 35. Suntem siguri cæ nu vom fi îngropafli de vii în Tunel. Aflæm cæ
aceia dintre noi care au declarat profesii øi meserii fanteziste, pentru a lucra în
uzinæ, au ajuns într-adevær acolo, dar nu se øtie dacæ vor mai vedea lumina zilei
înainte de eliberare.
Øeful Blocului 35 este un ceh, la fel øi oamenii de serviciu øi menaj din subordinea
lui. Nici nu se putea altfel. Blocul nu dispune încæ de nici un echipament.
Vom dormi îmbræcafli, direct pe parchet, færæ pæturi. Inainte de culcare ni se serveøte
o supæ de napi suedezi. Fiecare o înghite cum poate, în picioare, într-o busculadæ
de nedescris. Asta ne-a fost toatæ mâncarea pe ziua în curs.

La orele zece primim permisiunea de a ne culca. Inchidem ochii cu certitudinea
cæ de acum facem parte integrantæ din Dora…
*
* *
Prima zi adeværatæ de muncæ…
La orele 430 se aud bætæi în gong… Luminile se aprind, oamenii de serviciu øi
ordine îøi fac apariflia în Schlafsaal cu bulanele în mânæ.
— Aufstehen ! Aufstehen ! Los ! Waschen !
Apoi, færæ tranziflie :
— Los, Mensch, Los, Waschen !
Tofli douæ sute, câfli suntem, ne ridicæm ca un singur om. Traversæm în fugæ
Esszimmer øi ajungem în antreul din fafla spælætoriei împreunæ cu alfli douæ sute
care vin din cealaltæ ariæ a blocului. La intrarea în spælætorie, doi oameni de ordine
încearcæ sæ îndigue invazia noastræ. :
— Langsam, Langsam, Langsam, Lumpe !
Jetul de apæ intræ în acfliune. Oamenii dau înapoi. Manevra lor a fost anticipatæ
de alfli doi oameni de ordine care proiectează apæ øi din spate.
— Los ! Los ! Schnell, Mensch ! Waschen !
Bulanele de cauciuc cad færæ milæ pe umerii goi øi ciolænoøi.
In fiecare dimineaflæ are loc aceeaøi tragicomedie, care, din pæcate, nu se terminæ
la spælætorie. Dupæ tualetæ urmeazæ distribuflia hranei pe ziua în curs. Trecem
unul câte unul prin fafla unui om de ordine, cæruia îi remitem tichetul primit la
spælætorie. Nu putem primi mâncarea pânæ nu dovedim cæ ne-am spælat. Se iscæ
încæ o busculadæ. Ora prevæzutæ pentru spælare øi mâncare trece repede.
Orele 5$_{30}$. Pe locul de appel, bine cæptuøifli în pufoaice, fiecare Kapo îøi aøteaptæ comandoul. O masæ de oameni ce vin din toate pærflile invadează platforma
de appel. Nici unul nu a terminat de mâncat, nimeni nu øi-a încheiat încæ tofli nasturii uniformei værgate. Adunarea se face în ordine, nu însæ færæ înjuræturi
øi lovituri. Nu existæ Kapo care sæ procedeze altfel. In mod organizat, comandourile
se pun în miøcare, funcflie de locul precis unde vor lucra. Unii vor lucra la øase sau chiar opt kilometri. Aceøtia pleacæ primii. Urmeazæ cei care nu au de
mers decât o oræ, apoi cei care lucrează la o jumætate de oræ. Comandoul 52 va
lucra la o distanflæ apreciatæ la 20 de minute, în consecinflæ plecæm exact la orele

6₄₀. La orele øapte punct, fiecare deflinut este la locul de muncæ.

Comandourile din Tunel sunt reglate dupæ un alt orar. Deøteptarea la orele
øapte dimineafla pentru cei din schimbul de zi, øi la øapte seara pentru cei din
schimbul de noapte. Toate preliminariile în vederea muncii au loc direct în Tunel.
Aøa dar, la orele 7₀₀, comandoul numærul 52 se gæseøte pe øantierul sæu. Dupæ
busculada de la spælætorie, dupæ cea ocazionaflæ de distribuirea alimentelor, dupæ
mai bine de o oræ în picioare øi noroi pe platforma de appel, în poziflie de drepfli,
dupæ doi kilometri în pas cadenflat suntem epuizafli înainte chiar de a începe lucrul.
Munca noastræ constæ în construirea unei øosele de la garæ la lagær, trecând
prin flancul colinei. Alæturi cu øoseaua se pregæteøte o cale feratæ. Privim cu toflii
o enormæ elipsæ de linie feratæ îngustæ. Diametrul mare al elipsei trebuie sæ fie
cam de opt sute de metri. Douæ garnituri de câte opt vagoane basculabile fac un
soi de dute vino pe o porfliune de cale feratæ deja terminatæ. Sunt trase de o
locomotivæ ce funcflionеazæ cu petrol. Treizeci øi doi de oameni (patru pe vagon)
încarcæ garnitura din vârful colinei. Alfli treizeci øi doi o descarcæ pe cea de la
picioarele colinei, færæ sæ uite sæ închidæ bine obloanele vagoanelor. Când
garnitura goalæ soseøte în vârful colinei, cealaltæ trebuie sæ fie plinæ. Teoretic,
manevra durеazæ douæzeci de minute. In general, prima manevræ are loc în timpul
prevæzut. La cea de a doua apare deja o micæ întârziere ce provoacæ nemulflumirea
øefilor : maistru civil, Kapo, øef de echipæ (Vorarbeiter). La cea de a treia
manevræ, întârzierea este øi mai mare. Garnitura goalæ a sosit, dar cealaltæ nu este
încæ plinæ. Trebuie aøteptat cel puflin cinci minute pânæ se va reuøi umplerea ei.
Maistrul râde ironic øi saltæ din umeri cætre Kapo, care urlæ cu ochii pe vorarbeiter.
Ultimul, ce sæ facæ ? Se pune cu bâta pe noi. Nimeni nu-i scapæ. Timpul în
care cei trei øefi pedepsesc pe cei treizeci øi doi de întârziafli se adaugæ la întârziere,

care nu mai poate fi recuperatæ. La cea de a patra manevræ, o nouæ întârziere
øi o nouæ bætaie. La cea de a cincea, Kapo, maistru øi Vorarbeiter înfleleg cæ nu-i
nimic de fæcut øi renunflæ sæ ne mai punæ pielea pe bæfl. Seara, în locul celor
treizeci øi øase de manevre prevæzute, în ritmul de trei pe oræ, abia reuøim sæ totalizæm
cincisprezece sau douæzeci.
Orele 12^{00}. Chiar pe locul de muncæ, ni se distribuie o jumætate de litru de
cafea caldæ. O bem în picioare øi mâncæm restul de margarinæ sau cârnat primit de
dimineaflæ.
Orele 12^{20}. Reluaæm lucrul. In timpul dupæ-amiezii, lucrul merge mai greu.
Oamenii înfometafli øi îngheflafli abia se flin pe picioare. Nici urmæ de Kapo.
Vorarbeiter-ul o lasæ mai moale. Maistrul el însuøi înflelege cæ nu se poate cere
mai mult de la niøte zdrenfle umane ca noi. Nu are alta de fæcut decât sæ închidæ
ochii... Pe cât putem, ne facem cæ muncim. Nu-i uøor ! E chiar penibil. Trebuie
sæ ne frecæm mâinile într-una, sæ batem tælpile contre frigului. Din când în când
trece câte un SS. Vorarbeiter-ul, la pândæ, ne face semn. Când ajunge în dreptul
nostru, tofli suntem în plin efort... Ceva nu-i miroase lui a bine øi strigæ cætre
maistru :
— Wie geht's ?
Drept ræspuns o ridicæturæ din umeri øi a voce descurajatæ:
— Langsam, langsam. Sehr langsam ! Schauen Sie mal diese Lumpen : Was
machen mit[30] .
Soldatul ridicæ el din umeri, apoi pleacæ. Ce sæ facæ ? Armata-i lungæ ! Uneori,
dupæ inspiraflie, insistæ cu câteva înjuræturi, distribue câteva lovituri de pumn la

[30] . Incet, încet, foarte încet. Privifli numai aceste zdrenfle umane. Ce pofli sæ le ceri ? (NA).

întâmplare, ne ameninflæ cu revolverul øi se duce de unde a venit. Cum s-a depærtat,
comandoul îøi reia odihna.
— Aufpassen! Aufpassen! (Fifli atenfli) zice maistrul cu o voce aproape pærinteascæ.
Cætre orele 18^{00}, tofli am abandonat de mult lucrul.
— Feierabend (zi terminatæ) strigæ deodatæ maistrul.

Reapærut de câteva minute, Kapo-ul ne ia în primire, scoate câteva urlete care-l
repun pe Vorarbeiter cu picioarele pe pæmânt, un øut în stânga, un pumn în
dreapta. Disciplina este reinstauratæ prin teroare. Un ultim efort pentru curæflirea
øi aranjarea uneltelor.
1840: In coloanæ câte cinci, comandoul se îndreaptæ în pas cadenflat spre lagær.
La orele øapte, aranjafli pe blocuri, nu pe comandouri, aøteptæm în frig øi în noroi
sæ fim numærafli, operafliune care poate dura douæ sau trei ore.
Ajungem la bloc între opt øi nouæ. Un om de ordine ne aøteaptæ cu bulanul de
în mânæ. Trebuie sæ ne descælflæm øi sæ ne spælæm bocancii de lemn (Holzschuhe).
In trecere îi depunem în Esszimmer, la locul lor. Un alt om de ordine ne distribue
un litru de supæ, care nu-i litru decât teoretic. Mâncæm cum putem, în picioare,
busculându-ne unii pe alflii. Un al treilea om de ordine ne autorizeazæ sæ pætrundem
în Schlafsaal, unde fiecare se lungeøte pe græmædufla de paie ce a fost adusæ
peste zi. S-a fæcut jeja zece øi jumætate. Vreme de optâsprezece ore am stat færæ
încetare în picioare. Acum suntem zdrobifli, înfometafli, tremuræm de frig.
A doua zi, la orele patru øi jumætate, reluæm totul de la capæt. In timpul nopflii
Ruøii ne-au furat bocancii de lemn pe care i-am spælat øi aranjat cu atâta grijæ de
cu searæ. Pe lângæ tualeta, distribuirea øi înghiflirea alimentelor, trebuie ca fiecare
sæ-øi procure o altæ pereche de bocanci. Nu se øtie cum, dar pe locul de appel nu
apare nimeni desculfl. Ca øi ieri, fiecare soseøte încheindu-øi ultimii nasturi øi
înghiflind ultima guræ de pâine. Ne ocupæm locul în cadrul comandoului ce se
constituie sub privirile fiecærui Kapo.
Tot aøa øi în zilele urmætoare. La sfârøitul sæptæmânii, fiecare a sfârøit prin a
deveni propria sa umbræ.

*

* *

Comandoul nostru nu este chiar cel mai ræu care existæ. Altora le revine aceastæ cinste. De exemplu Ellrich-kommando, Transport-Eins øi, în general,
comandourile de transport, comandoul de la carieræ, chiar øi cel de la grædina de

zarzavat, altele încæ…
La cealaltæ extremitate a tunelului se construieøte lagærul de la Ellrich. In fiecare dimineaflæ, un commando de 1000 de deflinufli pleacæ din gara Dora pe un
tren încærcat cu pietriø. Nu sunt decât cinci kilometri de fæcut.. Pentru a începe
lucrul la øapte, s-ar putea pleca la cinci øi jumætate pe jos. Trenul însæ pleacæ la
patru øi jumætate. Intr-un gest de omenie, direcflia SS a decis sæ economiseascæ
forflele oamenilor, din moment ce existæ soluflia trenului. Pentru aceasta însæ,
comandoul Ellrich trebuie sæ se scoale la orele trei dimineafla. Fiecare se spalæ în
vitezæ, îøi ia merindele în primire cum poate, astfel încât la orele patru sæ fie pe
platforma de appel. Plecarea la garæ se face imediat. In principiu, trenul trece prin
garæ la patru øi jumætate. El are însæ totdeauna cel puflin o oræ de întârziere. La
øase, uneori la øase øi jumætate, intreg comandoul de 1000 de oameni ajunge la

Ellrich. Urmeazæ diverse lucræri de terasament, pânæ la orele øase seara. Trenul de
întoarcere pleacæ din gara Ellrich cætre Dora la 1830. Teoretic. Intârzierea este la
fel de mare ca dimineafla. Altæ aøteptare. Ellrich-kommando ajunge la Dora, în cel
mai bun caz, la opt øi jumætate. Se întâmplæ sæ ajungæ la nouæ øi chiar la zece.
Formalitæflile de intrare în bloc, de spælare a bocancilor, de distribuire a supei nu
se pot face cât ai bate din palme. Abia la orele unsprezece noaptea, cei o mie de
oameni din comandoul Ellrich pot închide ochii. Ræmân patru ore de dormit,
uneori cinci, rareori mai mult. Nu-i lucru uøor sæ duci pe umeri sclavia asta zi de
zi. Mæsura de omenie pe care direcflia SS a luat-o în favoarea comandoului Ellrich
se dovedeøte de fapt o torturæ suplimentaræ. Inainte de a fi uciøi din cauza muncii,
oamenii mor din cauza dificultæflilor de transport. In plus, la Ellrich-kommando sau
strâns pe cât se pare cei mai brutali Kapo de care se vorbeøte pe aici. Loviturile
plouæ cu græmada, munca este controlatæ la milimetru. Searæ dupæ searæ,

comandoul morflii, cæci asta îi este faima, îøi caræ cum poate morflii pânæ la
platforma de appel.
Comandoul Transport-Eins este încartiruit la Dora, ca cei mai mulfli dintre noi.
Iøi face programul ca tofli ceilalfli deflinufli. Deflinuflii acestui comando descarcæ
vagoanele øi caræ pe spate tot felul de materiale, de la garæ la Tunel, sau de la garæ
la lagær. De dimineaflæ pânæ seara pot fi væzufli precum caii la circ, patru câte patru,
transportând panouri mari de lemn. Uneori îi vezi doi câte doi transportând traverse
de cale feratæ, alte ori câte opt sau zece transportând porfliuni întregi de cale
feratæ gata asamblatæ. Numai când transportæ saci de ciment îi vezi unul câte unul,
omul øi sacul. Ziua întreagæ îi vezi de colo colo, curbafli sub greutæflile care nu se
mai terminæ. In fruntea comandoului se gæseøte un Kapo polonez, cu
“ triunghi roøu ”. Oamenii din Transport-Eins au astfel privilegiul de a fi înjurafli
øi lovifli de un Kapo comunist.
Gartnerei-kommando, comandoul de la grædina de zarzavat, se prezintæ adesea
øi el cu oameni în formaflie de cai de circ. Oamenii acestui comando caræ invariabil
unul øi acelaøi material : excremente umane. In fruntea lor se gæseøte un Kapo “verde ”. Nici o diferenflæ fatæ de cel “roøu ”. Aceleaøi metode, aceleaøi
rezultate.
Fiecare lagær dispune de o carieræ de piatræ. Nu se poate færæ ea, færæ Steinbruch.
Deflinuflii extrag piatra din zæcæmânt, o caræ pe vagoane, care apoi sunt trase sau împinse pânæ la concasoarele care o mærunflesc la dimensiunile dorite.
Acest comando are ghinionul suplimentar de a lucra pe flancul colinei, unde se
gæseøte punctul cel mai înaintat al carierei. Aici, se pare, unde piatra este smulsæ
pæmântului, munca este mai grea decât oriunde. In plus, din cauza înclinafliei
colinei, oamenii sunt tot timpul în echilibru foarte precar. Este suficient un bulan
de cauciuc sau chiar o palmæ zdravænæ pentru ca deflinutul dezechilibrat øi obosit
sæ se præbuøeascæ în præpastie. Steinbruch-kommando îøi caræ øi el, searæ de
searæ, morflii pe platforma de appel. Patru deflinufli sunt afectafli la transportul unui

cadavru. Fiecare apucæ de o mânæ sau de un picior. Ein, zwei, drei, vier, ein,
zwei, drei, vier strigæ din capul coloanei neobositul Kapo care bate ritmul. Ploc,
ploc, ploc, ploc, ræspunde din coada coloanei craniul cadavrelor ciocnindu-se de
pæmânt. Din când în când, ca urmare a unei simple lovituri de pumn, câte un
deflinut din acest comando se dezechilibreazæ øi cade fie în concasor, fie în
betonieræ. Nici una din aceste maøini nu este opritæ.

Existæ însæ øi comandouri bune, privilegiate, unele chiar de invidiat. Intre ele
cele care compun administraflia lagærului : Lager-kommando, Holzhof,
Bauleitung øi Schwunk-kommando.
Foarte invidiat este comandoul care lucreazæ la Effektenkammer, unde, între
altele, se fline contabilitatea hainelor øi a diverselor obiecte confiscate la intrarea în
lagær. Aici este nu numai foarte uøor dar øi foarte rentabil : pofli speria un pantalon,
un stilou, o tabachere care apoi poate fi schimbatæ pe mâncare. Un alt
comando invidiat este cel de la spælætorie, Wascherei-kommando. Este comandoul
care spalæ lenjeria deflinuflilor, ce se schimbæ în principiu la cincisorezece
zile. Se lucreazæ la adæpost øi cælduræ, în plus nu lipsesc ocaziile de a procura
ceva de mâncat. Tot atât de invidiat este øi Schusterei-kommando, care se ocupæ
de cismærie, Schneiderei-kommando ce are în sarcinæ repararea hainelor øi a
lenjeriei. Despre Küche-kommando nu mai vorbim. Acesta se ocupæ de bucætærie
! Nimeni nu va contesta probabil cæ acesta de pe urmæ este cel mai bun
comando. El fline bucætæria, el se ocupæ de alimentaflia întregului lagær. Aici,
munca nu este nici odatæ penibilæ. In plus, fiecare mænâncæ dupæ foamea lui. Pe
lângæ raflia lor obiønuitæ, pe care o primesc la bloc înainte de plecarea la muncæ,
de îndatæ ce ajung la bucætærie, acesflia mai primesc câte o porflie, în mod oficial.
Bine înfleles, pe care cum îl apucæ foamea ia øi mænâncæ ce gæseøte, sau ce øi-a
rezervat din timp. Furtul de alimente este monopolul acestui comando. Alimentele
furate se schimbæ pe tutun, pe haine, pe ciorapi, bocanci øi multe alte lucruri

sau favoruri. Færæ pile serioase nimeni nu poate ajunge în Küche-kommando.
Toate locurile sunt de altfel rezervate Nemflilor, Cehilor øi Polonezilor.
Mai sunt øi alte comandouri interesante, de exemplu Arbeitstatistik, care se
ocupæ cu statistica øi evidenfla muncii øi a braflelor de muncæ, sau Revierkommando,
care are în grijæ infirmeria, dezinfecfliile øi tot ce fline de igienæ øi
sænætate. Membrii acestor comandouri sunt scutifli de appel, de lovituri øi de
înjuræturi. La Arbeitstatistik se face o muncæ de birou, dar se øi mænâncæ bine,
pentru cæ de acest commando depinde soarta fiecærui deflinut din lagær. Cine vrea
sæ ajungæ într-un bun commando, are neapærat nevoie de pile la Arbeitstatistik.
Aøa dar, deøi aici se lucreazæ numai cu hârfloage, nimeni nu duce lipsæ de nimic.
Am cunoscut doi Francezi care au reuøit sæ se introducæ la Arbeitstatistik. Tofli
ceilalfli erau Nemfli, Cehi øi Polonezi, ca øi la bucætærie sau infirmerie.
Personalul infirmeriei se compune din medici, infirmieri øi oameni de serviciu,
ordine øi ajutor. Primii pun diagnosticul øi fixeazæ tratamentul, ceilalfli acordæ
îngrijirile øi supravegheazæ tratamentul øi bolnavii, ultimii menflin curæflenia infirmeriei
øi, la nevoie, chiar øi pe cea a bolnavilor. Pe lângæ aceøtia, fiecare
infirmerie adæposteøte o serie de scribælæi, în general foøti bolnavi care încearcæ
sæ o lungeascæ øi sæ se aciuiascæ pe acolo. La infirmerie se mænâncæ bine, nu se
lucreazæ mare lucru, iar de bætut nu-s bætufli decât bolnavii.
Un alt loc bun øi cældufl se gæseøte în Lagerkommando, sau comandoul de
întreflinere generalæ a lagærului. In mod normal, aici ar trebui afectafli oamenii cu
sænætatea delicatæ, incapabili de munci grele. Practic însæ se intræ pe bazæ de pile :
din partea vreunui Kapo sau Lagerschutz, din partea vreunui amic influent la
infirmerie sau la bucætærie. Se poate intra øi pe bazæ de merite proprii, cazul celor
ce primesc pachete multe, mari øi interesante... Acest commando executæ toate
corvezile din lagær : mæturatul øi curæflenia peste tot, inclusiv bucætæria SS, diverse
alte lucræri. Tot acest commando are în sarcinæ øi secfliunea de recuperare de

vechituri (Altwertung). La început, pe când lagærul era mic øi comandoul pe
mæsura lui, era un loc foarte cæutat øi nu tocmai inaccesibil. Lagærul însæ a luat

amploare øi, în mod corespunzætor, a crescut øi numærul membrilor comandoului
însærcinat cu întreflinerea lui. S-a ajuns ca el sæ cuprindæ sute øi sute de oameni,
tofli cu pile. Printre aceøtia eventual se recrutează oamenii celorlalte comandouri
privilegiate. Un loc în lager-kommando echivalează deci cu p perspectivæ cætre
altul øi mai bun, poate chiar la bucætærie…
In sfârøit, încæ douæ comandouri sunt printre cele mai cæutate øi mai invidiate :
cel de la Tabakfabrik øi cel de la Zukerfabrik. Ambele lucrează la Nordhausen øi
sunt transportate cu camionul. Seara, la întoarcere, primii au buzunarele pline cu
tutun, fligæri øi fligarete, ceilalfli au buzunarele pline cu zahær, produse care pot fi
schimbate pe orice. In final, un alt commando a fost afectat abatorului din Nordhausen.
Prin intermediul acestui commando s-a ajuns în curând la o adeværatæ piaflæ neagræ d carne în lagær.
A face parte dintr-un comando mai bun sau mai ræu este o problemæ de øansæ,
care poate fi ajutatæ prin relaflii la Arbeitstatistik sau în altæ parte. Tofli deflinuflii
practicæ vânætoarea locurilor în comandourile bune, care asiguræ un trai uøor øi
garantează supraviefluirea. Aceastæ vânætoare este cu adeværat teribilæ, fiecare
utilizează orice armæ posibilæ, inclusiv cele mai puflin compatibile cu demnitatea
umanæ.
*
* *
Unele comandouri sunt greu de catalogat într-o categorie sau alta, cazul tuturor comandourilor ce lucrează în Tunel. Este vorba de mai multe comandouri
care au un nume comun : Zavatsky, dupæ numele øefului intreprinderii care
exploatează Tunelul.
In fruntea comandourilor Zavatsky se gæseøte un Kapo-general, “ marele George ”, ce are în subordine o întreagæ echipæ de Kapo pe specialitæfli. A avea
un loc într-unul din comandourile ce lucrează la vreuna din cele zece sau

cincisprezece uzine din Tunel înseamnæ a avea certitudinea unei munci la adæpost
de vânt, de ploaie øi de frig, ceea ce nu este neglijabil. In plus, deflinuflii ce
lucreazæ în Tunel nu participæ la appel, ceea ce constituie încæ un avantaj.
Dezavantajul este cæ nu mai vezi niciodatæ lumina zilei, cæ eøti obligat sæ respiri
miasmele din galerii øi praful care se adunæ, cu riscul de a muri înainte de
eliberare. Lucrærile exterioare de terasament continuæ pe orice timp, indiferent cæ
plouæ, ninge, cæ bate vântul sau cæ este o cælduræ toridæ. Pentru cei care lucreazæ
la exterior, mai este øi pacostea apelurilor de dimineaflæ øi de searæ, care nu sunt
niciodatæ suprimate sau scurtate. Respiræm liber în exterior øi ne bucuræm de
lumina zilei, munca însæ nu-i uøoaræ. S-a întâmplat sæ lucræm vreme de douæ sau
de trei sæptæmâni færæ sæ putem usca zdrenflele ce ne serveau de îmbræcæminte.
Sera fiecare agæfla care pe unde zdrenflele pentru a øi le usca pânæ dimineafla. Nici
vorbæ. Dimineafla zdrenflele erau invariabil jilave. Le îmbræcam ude cum se gæseau
øi ieøeam în ploaie. Tofli eram bolnavi de pneumonie, tofli aveam, cum se spunea,
candidatura depusæ pentru crematoriu. Lucram însæ în aer liber, ceea ce era un
mare avantaj. Nu ne-am putut niciodatæ decide dacæ-i mai bine sæ lucrezi în
Tunel, sau afaræ, la terasament.
— Ideal ar fi sæ lucræm iarna în Tunel øi vara afaræ, susflinea Fernand.
Acest lucru nu era însæ posibil. Nici nu e sigur cæ ar fi fost într-adevær soluflia
idealæ.

Tunelul era compus din douæ galerii paralele ce traversau muntele de la un
capæt la celælalt, pe o lungime de patru, pânæ la cinci kilometri. La una din extremitæfli
se gæsea lagærul-mamæ, Dora. La cealaltæ extremitate se gæsea lagærul mai
nou, Ellrich. Cele douæ galerii longitudinale erau legate între ele prin aproximativ
cincizeci de galerii transversale, fiecare având cam douæ sute de metri lungime,
opt metri læflime øi tot opt metri înaælflime. Fiecare galerie transversalæ adæpostea
practic o uzinæ sau, în orice caz, o halæ întreagæ.

In aprilie 1945, tunelul era terminat øi, dacæ nu ar fi existat sabotajele, ar fi
putut da un maximum de randament. Se estimeazæ cæ la sfârøitul ræzboiului
existau treisprezece, pânæ la cincisprezece kilometri de galerii amenajate, contra a
numai øapte sau opt kilometri, câfli existau în 1943, când au început lucrærile la
Dora[31]. Aceste cifre ne aratæ efortul imens ce a fost impus deflinuflilor. Cele douæ
lagære, Dora øi Ellrich, nu a folosit niciodatæ mai mult de cincisprezece mii de
deflinufli la un loc. Aceøtia executau toate lucrærile exterioare øi interioare, inclusiv
cele legate de producflia unui anumit numaær de rachete V_1 øi V_2, de motoare øi
caroserii de avioane, precum øi alte arme mai mult sau mai puflin cunoscute. Cine
vrea sæ cunoascæ preflul plætit pentru realizarea complexului uman øi industrial
Dora-Ellrich-Nordhausen trebuie sæ adauge la valoarea materialæ a lucrærilor
realizate cele douæzeci sau douæzeci øi cinci de mii de viefli sacrificate între 1943
øi 1945[32].

De douæ ori pe zi, la øapte dimineafla øi la øapte seara, comandourile din Tunel
se scoalæ pe rând, se spalæ, mænâncæ øi pleacæ la lucru. Ele dispun de mai puflinæ
apæ. In consecinflæ, higiena lor lasæ de dorit. Puricii øi pæduchii nu au întârziat sæøi
facæ apariflia. La nouæ dimineafla øi respectiv nouæ seara, unul din cele douæ
schimburi începe lucrul.

Tunelul comportæ însæ øi un numær de comandouri foarte proaste, cele afectate
lucrærilor de forare a galeriilor, de transport de materiale: pietriø, moloz, etc.
Deflinuflii din aceste comandouri aparflin categoriei celei mai oropsite de ocnaøi, ei
mor ca muøtele. Plæmânii lor suferæ de praful amoniacal, tofli sunt atinøi de tuberculozæ.

Organizarea muncii dupæ sistemul american, pe bandæ, este împinsæ la extrem. Un comando este specializat în gæuritul stâncii cu maøini de gæurit. Un

[31]. Socotelile nu prea corespund. Cele douæ galerii principale aveau împreunæ zece kilometri, iar cele cincizeci de galerii transversale, fiecare de douæ sute de metri însumau încæ zece kilometri. Nu este exclus ca lungimea totalæ a galeriilor de la Dora sæ fi atins sau chiar sæ fi depæsit cifra de

douæzeci de kilometri. Efortul uman depus a fost într-adevær colosal. Dacæ comparæm acest efort cu
uøurinfla cu care anumifli veleitari au înfæptuit, la Bucureøti, actul trædærii de la 23 August 1944,
avem o imagine despre ce a însemnat “ ræzboiul nostru sfânt ” øi ce a însemnat ræzboiul Nemflilor.
Cât despre unde duc trædærile de acest fel, unde duce abandonarea propriului destin istoric øi
prostituarea tuturor pârgiilor statului øi ale poporului, nu stricæ sæ notæm cæ, dupæ ræzboi,
Germania a renæscut din propria cenuøæ, în vreme ce România a continuat øi continuæ sæ-øi dea
pumni singuræ. Astæzi, la øaizeci de ani dupæ ræzboi, Românii træiesc mult mai ræu decât pærinflii øi
bunicii lor din anul 1941 când a izbucnit ræzboiul nostru. Sæ nu aibe aceastæ stare de lucruri nici o
legæturæ cu faptul cæ dupæ 23 August 1944 ne dæm singuri pumni în cap ? ... Cæ dupæ ce am fost
republicæ unionalæ sovieticæ acum am devenit sursa de mercenari ieftini øi bordelul Satelor Unite ?
(NT).

[32] . Cele douæzeci sau douæzeci øi cinci de mii de viefli au fost sacrificate pentru o victorie pe care,
din pæcate pentru ei øi pentru alflii, nemflii nu au putut-o câøtiga.. De murit se murea însæ peste tot,
nu numai pe fornt øi în lagære. Mureau civili germani, femei, bætrâni, copii. Desigur, moartea
oricui meritæ atenflia øi compasiunea noastræ. In cursul ultimelor trei luni de ræzboi au fost nopfli în
care au murit peste douæ sau chiar trei sute de mii de civili : La Berlin, la Hamburg, la Kiel, la
Dresda, la Frankfort... Morflii de la Dora nu pot fi înviafli. Dacæ nu întelegem însæ cum au murit
ei, cum se murea atunci în Germania, lucrurile riscæ sæ se repete. Ceea ce trebuie împiedicat. (NT).

altul introduce trotilul øi verificæ giroscoapele. Alt comando pune contactele
electrice øi închide capacele din tablæ ale gæurilor, etc.
Tunelul adæposteøte øi comandouri neutre, nici rele nici bune, cum sunt cele de
strungari, frezori, ajustori, cele care monteazæ faimoasele V_1 øi V_2.
Randamentul general este destul de slab. O muncæ ce ar putea fi fæcutæ de doi
oameni competenfli øi de bunæ credinflæ este fæcutæ de zece incapabili de rea
credinflæ. Un aspect penibil al muncii în Tunel constæ în aceea cæ trebuie sæ øti sæ
te faci cæ lucrezi, cæ te afli în treabæ, nu cæ pierzi vremea. Nu tofli oamenii au
talentul de a-øi da aerul cæ se aflæ în treabæ. Munca în Tunel este de aøa naturæ cæ
o mie de ochi te pot privi de oriunde ! Nu-i de loc sigur cæ munca în Tunel este

preferabilæ celei de afaræ. Simplul fapt al comediei aflatului în treabæ, al ræmânerii
ore în øir în picioare øi al respirærii unui aer viciat este deja extrem de greu. La
aceasta se adaugæ însæ munca propriuzisæ care trebuie fæcutæ.
Cætre jumætatea lui Martie 1944, la cererea lui Zavatsky, care dorea îmbunætæflirea
randamentului muncii, oamenii au început sæ fie scoøi afaræ pentru a servi
supa care pânæ atunci era ea transportatæ în Tunel. In plus, cætre sfârøitul lui
aprilie øi începutul lui mai 1944, aproape toate blocurile exterioare fuseseræ
terminate (132 din 170). S-a decis ca nimeni sæ nu mai doarmæ în Tunel. Toate
comandourile intrau øi ieøeau în ritm de douæsprezece ore în pæmânt, douæsprezece
ore în aer liber.In uzinele din Tunel lucreazæ o mulflime de civili. In aprilie
1945, numærul lor era de øase, pânæ la øapte mii de oameni : maiøtri germani,
muncitori venifli prin STO[33], voluntari din toate flærile Europei. Sunt grupafli tot în
comandouri øi træiesc într-un lagær la doi kilometri de Dora. Ei lucreazæ zece ore
pe zi øi câøtigæ foarte bine, beneficiazæ de o hranæ nu tocmai variatæ, în schimb
sænætoasæ øi abundentæ. Sunt liberi sæ se deplaseze unde vor, pe o distanflæ de 30
de kilometri. Pentru deplasæri mai mari este nevoie de un permis special. Printre
aceøti muncitori civili se gæsesc destul de mulfli Francezi. Se flin la distanflæ de noi
øi le citim în ochi groaza cæ într-o zi ne-ar putea împærtæøi soarta.
*
* *
31 Martie 1944. Domneøte o atmosferæ de tensiune. Cei mai mulfli Kapo, øefi
de bloc øi Lagerschutz (polifliøti deflinufli) lovesc în stânga øi în dreapta. Mai mulfli
deflinufli au murit sub lovituri. Motivul : s-au gæsit purici øi pæduchi, nu numai în
Tunel dar øi afaræ. Pentru aceastæ stare higienicæ deplorabilæ, direcflia SS consideræ
vinovatæ direcflia sau autogospodæria deflinuflilor (Häftlingsführung). Pe
deasupra, aceastæ zi de 31 martie a fost deosebit de umedæ øi de friguroasæ :
ploaie, zæpadæ, lapoviflæ færæ încetare, de dimineafla pânæ seara. Suntem reunifli pe
platforma de appel, îngheflafli øi uzi pânæ la piele. De nu ar dura mult acest appel.

fii-ai gæsit. La orele zece eram încæ în picioare, în aøteptarea comenzii de rupere a
rândurilor (Abtreten).In sfârøit, s-a terminat. Vom putea sæ înghiflim supa caldæ,
sæ închidem ochii câteva ore. Ajunøi la bloc, suntem læsafli mai întâi sæ ne spælæm
bocancii, dupæ care øeful de bloc ne fline un mic discurs. Ne anunflæ cæ s-au gæsit
pæduchi øi purici. Intregul lagær trebuie dezinfectat. Se începe chiar acum. Cinci
blocuri, printre care al nostru (35) vor trece chiar în aceastæ searæ pe la deparazitare-
dezinfectare (Entlaüsung). Vom mânca dupæ aceastæ operafliune. Ne indicæ

[33] . *Système du travail obligatoire*, sistem de muncæ obligatorie. (NT).

ce avem de fæcut øi se trece imediat la execuflie.Alles da drin ! Intræm cu toflii în
camera ce precede dormitorul (în care ne mâncæm supa în picioare, Esszimmer),
cu bocancii în mânæ.Ausziehen ! Dezbræcarea !Ne împachetæm hainele cu
numærul la vedere øi ræmânem în costumul lui Adam.Zu fünf ! Câte cinci. Ne
uitæm speriafli unii la alflii, nu ne vine a crede.Zu fünf !De data asta, comanda a
fost øi mai apæsatæ. Ne executæm. Oamenii de ordine øi menaj ne încadreazæ. Ei
poartæ în pæturi hainele noastre. Ieøim desculfli øi dezbræcafli în frig øi zæpadæ, o
luæm la fugæ cætre blocul unde se va face dezinfecflia. Pânæ acolo sunt cam opt
sute de metri.In sfârøit, am ajuns. Deflinuflii din celelalte patru blocuri programate
au ajuns øi ei. Ne înghesuim cu toflii la intrare, moartea coboaræ printre noi. Oare
cât va dura coømarul æsta ? Suntem cam o mie de oameni goi puøcæ øi îngheflafli
pânæ în mæduva oaselor. Ne înghesuim contra unor porfli care nu se deschid. Se
intræ câte patruzeci. Incercæm sæ forflæm, dar oamenii din serviciul de ordine
Entlaüsung pun pe noi furtunele cu apæ rece. Incercæm sæ facem cale întoarsæ, dar
øi din spate, poliflia deflinuflilor (Lagerschutz) ne ameninflæ cu bulanele de cauciuc
armat. De sus plouæ cu apæ, de jos plouæ cu lovituri. Nimic alta de fæcut decât
decât de a sta pe loc în pielea goalæ, în frig, în ploaie øi lapoviflæ, noapte, apæ cu

furtunul, bulanele de cauciuc… Ne strângem unii contra altora, doar doar ne-om
încælzi cât de cât… La fiecare zece minute intræ 40 de oameni înæuntru, cu care
ocazie se produce o busculadæ de neimaginat, o luptæ pe viaflæ øi pe moarte.
Fiecare îøi foloseøte pumnii, øuturile, coatele, doar doar va intra odatæ înæuntru,
sæ scape… Cætre orele douæ dimineafla reuøesc sæ pætrund împreunæ cu Fernand,
de care nu m-am despærflit. Suntem luafli în primire de un frizer, urmeazæ soluflia
de krésyl, apoi duøul. Totul în vitezæ. La ieøire ni se dæ o cæmaøæ øi o pereche de
chilofli. Ne lansæm în noapte cætre blocul nostru. Avem senzaflia de a fi îndeplinit
nu øtiu ce act de eroism. Suntem întâmpinafli de oamenii de ordine øi menaj care
ne dau hainele, sosite înaintea noastræ de la dezinfecflie. In sfârøit, putem servi
supa caldæ øi închide ochii. Tragicomedia dezinfectærii a durat toatæ noaptea.
Jumætate din bloc nu a dormit aproape de loc. Ultimii sosifli de la dezinfecflie øi-au
mâncat supa în contul zilei de ieri, øi-au luat alimentele pe ziua de azi, s-au
îmbræcat øi au ieøit direct pe platforma de appel. Foarte mulfli absenfli, cæzufli în
fafla porflilor blocului de dezinfecflie. Unii au fost strivifli pur øi simplu, alflii au
murit numai de frig. Alflii, în sfârøit, vor muri în orele sau în zilele urmætoare.
Dezinfecflia pare sæ ucidæ mai sigur decât puricii øi pæduchii.Cum se explicæ
aceastæ noapte de coømar ? Direcflia SS se limitase sæ decidæ dezinfecflia în ritm de
cinci blocuri pe zi. Cu privire la modalitæflile de aplicare a acestei decizii, læsase
mânæ absolut liberæ direcfliei autogospodæreøti a deflinuflilor. Aceasta ar fi putut
stabili un orar : la orele 23^{00}, blocul 35, la orele 24^{00}, blocul 32 øi aøa mai departe.
Oricum, nu ar fi fost uøor, totuøi incomparabil mai simplu pentru tofli. In plus, s-ar fi evitat nebunia celor câteva ore în plinæ noapte, în pielea goalæ, a o
mie de oameni care urlau øi se înghesuiau unii în alflii. In cadrul unui astfel de
orar, øefii de bloc ne-ar fi putut trimite pe grupuri de o sutæ, îmbræcafli, ceea ce ar

fi fost destul de penibil dupæ o zi de muncæ. Li s-o fo prea simplæ o astfel de
soluflie.Luând cunoøtinflæ de cele întâmplate în noaptea de 31 martie, direcflia SS a
stabilit ea însæøi un astfel de program, începând chiar cu ziua de 1 aprilie, pentru
celelalte blocuri care urmau sæ fie dezinfectate. [Bine înfleles, nu a mai murit
nimeni !].
61
*
* *
2 Aprilie 1944. Prima zi de Paøti. Direcflia SS a decis douæzeci øi patru de ore
de odihnæ, ce nu vor fi întrerupte decât de un appel general, unul adicæ la care
urmau sæ participe atât comandourile din Tunel cât øi cele din aer liber. Timp
frumos, soare radios. Zeii sunt cu noi în aceastæ primæ zi de Paøte, ne-am zis.
Deøteptarea are loc la orele 6_{00} în loc de 4_{30}. Spælarea øi distribuirea alimentelor
se efectueazæ calm, færæ grabæ. Orele 9_{00}: toate comandourile sunt reunite în
poziflie de drepfli pe platforma de appel. Polifliøtii deflinufli circulæ printre rânduri,
øefii de bloc sunt la posturile lor. Øeful de lagær se întrefline cordial cu
Rapportführerul. Acesta are în mânæ hârtia la zi stabilitæ de serviciul de Arbeitstatistik,
cu efectivele lagærului pe comandouri. Cam vreo treizeci de soldaflii SS, cu casca pe cap øi revolverele la brâu, sunt masafli la intrarea în lagær. Ei sunt
soldaflii care au îngrijæ câte un bloc sau mai multe, aøa numiflii Blokführer. Totul
pare sæ decurgæ normal.La un semnal din fluier, soldaflii Blokführer SS se dirijeazæ fiecare cætre blocul pe care trebuie sæ-l controleze. Fiecare numæræ øi
comparæ rezultatul constatat cu situaflia efectivelor blocului pe care i-o comunicæ,
dupæ numærætoare, øeful de bloc.Richtig ! Exact !Unul dupæ celælalt, soldaflii
Blokführer SS comunicæ raportorului general (Rapportführer), care-i aøteaptæ cu
creionul în mânæ, øi care noteazæ rezultatele pe mæsuræ ce îi sunt comunicate.
Totul merge de minune, apelul pare sæ se termine repede, cadrele SS doresc øi ele
sæ profite de aceastæ duminicæ frumoasæ. Gândul cæ ne aøteaptæ o zi de repaus øi

cæ ne vom putea întinde la soare ne încælzeøte inimile.Aøteptafli : totalul obflinut de
Rapportführer nu concordæ cu cifra primitæ de la Arbeitstatistik. Pe platforma de
appel sunt douæzeci øi øapte de oameni mai puflin decât pe hârtie. Unde sunt aceøti
oameni ?Este chemat de urgenflæ Kapo-ul din fruntea serviciului de Arbeitstatistik
øi rugat sæ refacæ socoteala. Peste o oræ, acesta revine cu aceeaøi cifræ.Poate cæ
soldaflii Blocführer SS ce ne-au numærat s-au înøelat ei. Suntem încæ odatæ numærafli,
acelaøi rezultat.Se fac cercetæri în blocuri, în Tunel. Nu se gæseøte nimic.
Zece mii de oameni pe platforma de appel, în poziflie de drepfli, ca serviciul
Arbeitstatistik de autogospodærire a ocnaøilor sæ cadæ pe aceeaøi cifræ cu cea
gæsitæ pe teren de cætre direcflia SS. Comedia se lungeøte din cale afaræ. Unii
încep sæ leøine; cei cærora le-a venit rândul sæ moaræ, mor øi nu se mai scoalæ,
diareicii øi cei cu probleme de prostatæ fac în pantalonii, polifliøtii deflinufli simt cæ
riscæ sæ piardæ situaflia de sub control øi pun bulanele în funcfliune. Soldaflii SS
sunt furioøi. Duminica lor s-a dus pe apa sâmbetei. ! Iatæ-i cæ ne lasæ baltæ øi se
duc sæ mænânce. Dupæ câtva timp se întorc.La un moment dat se vede un
alergætor. Kapo-ul de la Arbetstatistik se apropie în goanæ. A gæsit o nouæ cifræ.
Incepem sæ speræm. Rapportführer-ul examineazæ noua cifræ øi face un nou acces
de furie. Lipsesc încæ opt oameni. Alergætorul face cale întoarsæ. Va trebui sæ-øi
rafacæ socoteala. Se reîntoarce la orele 16^{00}. Mai lipsesc cinci oameni. La orele
20^{00} încæ lipseøte un om. Suntem pe platforma der appel de unsprezece ore, în
principiu în poziflie de drepfli, flæmânzi, palizi, zdrobifli. Direcflia SS decide sæ ne
permitæ sæ mâncæm. In urma noastræ, Totenkomandoul adunæ cam treizeci de
morfli. La orele 21^{00} reîncepem apelul, pentru a gæsi omul lipsæ. La 23^{45}, dupæ alte
socoteli øi numærætori, este gæsit øi acest ultim om. Direcflia SS øi direcflia deflinuflilor
s-au pus, în sfârøit, de acord. Pe platforma de appel ræmân încæ zece

morfli. In sfârøit, putem merge sæ ne culcæm. Prima zi de Paøti a trecut ! Care este
explicaflia acestor apeluri interminabile ? Deflinuflii din cadrul serviciului de
Arbeitstatistik sunt niøte analfabefli cu mofturi. Au ajuns contabili prin pile, cunoøtinfle
øi ralaflii. Sunt incapabili sæ flinæ o situaflie exactæ a efectivelor. Lagærul este o lume unde locul fiecæruia este determinat nu de competenflele sale ci de
cum øtie sæ se învârteascæ. Contabilii lucreazæ ca zidari, dulgherii sunt contabili,
fierarii sunt medici, iar medicii strungari, electricieni sau la diribau.
*
* *
La gara din Dora soseøte în fiecare zi un vagon cu zece tone de colete din toate
flærile Europei occidentale, cu excepflia Spaniei øi a Portugaliei. Cu rare excepflii,
aceste colete sunt intacte la sosire. Totuøi, de aici øi pânæ la destinatarul sæu,
coletul este furat pe trei sferturi. Adesea, destinatarul nu primeøte decât eticheta
coletului øi lista cu cele conflinute, eventual un sæpun de ras, o sæpunieræ sau un
pieptene. Un commando de Cehi øi de Ruøi este însærcinat cu descærcarea
vagonului. De la garæ, coletele sunt transportate la poøta lagærului unde, dupæ
verificarea conflinutului lor, sunt luate în primire de contabilii øi de oamenii de
ordine øi menaj din fiecare bloc. In final øeful de bloc remite el însuøi pachetul
fiecærui destinatar.Mecanismul furtului din colete este cât se poate de simplu.
Reputate pentru conflinutul lor apetisant, coletele din Franfla sunt urmærite în mod
special. La locul descærcærii, vagoanele sunt desigilate de cætre Kapo-ul echipei
de descærcare, sub ochii unui soldat SS însærcinat cu controlul operafliunii.
Fiecare colet trece prin trei perechi de mâini. Din vagon, un Ceh lanseazæ colet
dupæ colet cætre un Rus astfel postat încât, odatæ prins din zbor, coletul este
reexpediat unui al treilea jongleur, tot Ceh sau Rus, care se gæseøte într-un camion.
Aici, pachetele sunt aranjate cu grijæ, în vederea transportærii în lagær. Din
când în când, Rusul sau Cehul din vagon strigæ “ franfluz ”, iar jongleurul din

mijloc se face cæ-l scapæ… Coletul cade la pæmânt øi se deschide, conflinutul lui
se împræøtie, cei trei îøi umplu buzunarele øi se ling pe bot. Dacæ cumva ceva îi
încântæ ochiul, soldatul SS n-are decât sæ întindæ mâna. In felul acesta, complicitatea
lui este asiguratæ. Apoi camionul pleacæ la posta lagærului. Pe parcurs, un
anumit numær de colete sunt violate, altele dispar cu totul. Conform regulamentului,
coletele sunt controlate minuflios la poøta lagærului. Aici sunt reflinute medicamentele,
vinul øi orice alcool, armele sau obiectele ce se pretează la o astfel de
întrebuinflare. Acest control este fæcut de o echipæ de deflinufli Germani sau Slavi,
sub supravegherea a doi sau trei soldafli SS. Cu aceastæ ocazie are loc un nou
prelevement. Chiar øi soldaflii SS se lasæ tentafli de o bucaflæ se slæninæ afumatæ
sau de o ciocolatæ, numai bunæ de oferit logodnicei care începe sæ gæseascæ
ræzboiul prea lung. Un pachet de fligæri mai rare, o brichetæ, un stilou sunt lucruri
foarte tentante. Deflinuflii care controleazæ øi soldaflii care supravegheazæ se înfleleg
de minune.Intre poøtæ øi bloc, contabilii øi oamenii de ordine øi menaj (Schreiber
øi Stubendienst) fac un al treilea prelevement. Apoi øeful de bloc face pe al patrulea
øi ultimul, dupæ care el însuøi predæ destinatarului ce mai ræmâne.Ceremonia
de predare a coletului este de un grotesc rar. Destinatarul este chemat prin
intermediul numærului sæu de deflinut în fafla øefului de bloc. Pe biroul acestuia,
pachetul este deschis øi inventariat. Alæturi de birou, se aflæ un fel de târnæ sau
coøaræ de “ solidaritate ”. Fiecare primitor de colet este obligat sæ contribue cu

ceva la aceastæ solidaritate, destinatæ oficial Ruøilor, Spaniolilor, copiilor øi altor
næpæstuifli de toate naflionalitæflile care, dintr-un motiv sau altul, nu primesc nici
odatæ pachete. Solidaritatea în chestiune era pur teoreticæ. Practic tot ce se strânge
în târnæ se împærfleøte între øeful de bloc øi nomenclaturiøtii din subordinea
lui.Dupæ fiecare serie mai importantæ de colete poøtale, toatæ lumea bunæ, de la

soldaflii SS pânæ la ultimii nomenclaturiøti deflinufli, fuma fligæri de la Paris øi se
parfuma cu esenfle franfluzeøti. Aceasta mi-a dat de gândit : furatul din pachete era
opera unei bande organizate în care intrau deopotrivæ deflinufli nomenclaturiøti øi
soldaflii SS corupfli de aceøtia.Primul meu colet postal l-am primit în ziua de 4
aprilie 1944. Lipseau din el o mulflime de lucruri: toatæ lenjeria, ciocolata, o cutie
de conserve øi altele pe care le-am uitat. Mai ræmâneau trei pachete de fligæri, o
bucatæ bunæ de slæninæ, o cutie de unt øi alte câteva lucruri, toate de-ale gurii. Cu
douæ zile înainte schimbasem blocul. Ne aflam acum în Blocul 11, al cærui øef era
un Neamfl cu ecuson negru. L-am întrebat ce i-ar face plæcere :Nicht, geh mal !
Nimic, spalæ putina !I-am întins totuøi un pachet de fligæri, apoi privind jumætatea
strânsæ în numele “ solidaritæflii ” l-am întrebat din ochi :Brauch nicht ! Geh mal,
blöde Kerl ! Nu e cazul. Spalæ putina bandit idiot !Anticipasem bine. Douæ zile
mai târziu am fost chemat din nou în fafla øefului de bloc. De data asta aveam trei
colete. Din unul dintre ele nu mai ræmæsese decât eticheta øi inventarul, celelalte
douæ însæ erau aproape intacte. Unul din ele conflinea o enormæ bucatæ de slæninæ.
Dein Messer. Pentru cuflit, spusei øefului de bloc, tæind o bunæ jumætate din
bucata de slæninæ. Apoi dau sæ plec færæ sæ las ceva pentru “ solidaritate ”. Il væd
cum deschide ochii din ce în ce mai mari, totuøi continui sæ mæ depærtez.
Francezii aveau reputaflia, foarte justificatæ, de a nu împærfli prea multe din coletele
lor. Inainte sæ ies îi vine ideea øi mæ întreabæ :Dein Nummer ?Scrise numærul,
apoi continuæ :Höre mal, Kamerad, deine Paketten werden nie mehr gestollen
werden, îmi zise. Das sage ich. Geh mal jetst !Incepând cu aceastæ zi, coletele miau
fost predate totdeauna aproape intacte. Øeful de bloc fæcuse cunoscut numærul
meu tuturor participanflilor la devalizarea pachetelor, ceea ce însemna cæ mæ luase
sub augusta lui protecflie. Nu încape îndoialæ : færæ aceste pachete mi-aø fi læsat

pielea la Dora. Pe lângæ suplimentul de hranæ faflæ de regimul de lagær, pachetele
îmi procurau moneda de schimb necesaræ pentru a scæpa de muncile mai grele,
pentru procurarea de haine mai potrivite, pentru a gæsi o funcflie mai uøoaræ.
Aceste pachete mi-au permis sæ træiesc opt luni la infirmerie, în care timp alflii, tot
atât de bolnavi ca øi mine, au suportat cât au putut, apoi au murit.Trebuie semnalat încæ un aspect în legæturæ cu pachetele : majoritatea Francezilor, chiar øi
cei provenind din familii nu tocmai lipsite de mijloace, au primit un pachet jefuit
pe trei sferturi, apoi nimic. Abia la eliberare am înfleles misterul. La sosirea în
lagær, fiecare deflinut scria familiei sale, precizând cæ are dreptul sæ scrie de douæ
ori pe lunæ. Familia expedia un prim colet apoi, înainte de a trimite altele, aøtepta
confirmarea de recepflie pentru acesta. Confirmarea însæ nu ajungea niciodatæ,
cæci numai prima scrisoare era læsatæ sæ ajungæ la destinaflie. Celelalte, cel mult
una din zece. Deflinutul scria de douæ ori pe lunæ, dar scrisorile sale nu erau læsate
sæ ajungæ la destinaflie. In acest fel se întâmpla ca el sæ moaræ de foame în lagær
iar familia sæ-øi spunæ cæ nu e cazul sæ trimitæ un al doilea pachet câtæ vreme nu
soseøte confirmarea pentru primul. Soflia mea îmi trimitea regulat câte un pachet
pe zi. Dupæ eliberare mi-a spus cæ a fæcut acest lucru færæ nici o speranflæ, numai
pentru a-øi face datoria faflæ de propria ei conøtiinflæ. Chiar mammea a rugat-o sæ
se opreascæ, sæ nu mai trimitæ pachete unui mort...

*
* *

La 1 iunie 1944, lagærul este de nerecunoscut. Incepând cu 15 martie, în fiecare sæptæmânæ au sosit câte douæ convoaie de opt sute, o mie øi chiar o mie
cinci sute de deflinufli. Totuøi, populaflia lagærului nu a depæøit cu mult cifra de
cincisprezece mii de oameni la data de 1 iunie 1944. Lucrul se explicæ prin faptul
cæ foarte mulfli deflinufli mureau, aproape tot atâflia câfli soseau. In fiecare zi luau
direcflia crematoriului între cincizeci øi optzeci de cadavre. Direcflia nomenclaturistæ

a deflinuflilor (Häftlingsführung) cuprindea ea singuræ o zecime din deflinufli, o cifræ cam între o mie patru sute øi o mie opt sute de oameni. Tofli aceøtia deflineau funcflii care-i pæstrau la adæpost de orice risc, îøi dædeau importanflæ la tot pasul, o fæceau pe atotputernicii, domneau peste noi ca satrapi absolufli, aveau la dispoziflie mâncare câtæ puteau înghifli, puteau sæ bea bere pânæ cræpau.Blocul 141 era de acum pe terminate. Urma sæ adæpostească teatrul, cinematograful øi bordelul. Lucrærile erau foarte avansate, fetiflele pentru bordel erau aøteptate din zi în zi. Dispuse în mod echilibrat øi agreabil pe colinæ, blocurile sunt legate între ele prin stræzi betonate øi gudronate. Blocurile mai înalte sunt prevæzute cu scaræ de ciment øi balustradæ de lemn. La intrarea fiecærui bloc existæ o boltæ de plante urcætoare, mici grædini, peluze cu flori. Din loc în loc sunt amenajate mici parcuri în jurul unei fântâne arteziene, a unui obelisc sau a unei statui. Platforma de appel este în întregime pavatæ, nu pofli pierde nici mæcar un ac !Lagærul dispune de o piscinæ centralæ cu trambulinæ, de un teren de sport, de locuri cu umbræ dupæ dorinflæ, în aceastæ varæ 1944. S-ar zice cæ a devenit o colonie de vacanflæ. Dacæ cineva vizitează lagærul în absenfla deflinuflilor, va fi convins cæ aceøtia duc o viaflæ cât se poate de agreabilæ, plinæ de poezie, bucolicæ, demnæ de invidiat, feritæ de pericolele ræzboiului, foarte grave pe atunci pentru tofli locuitorii Germaniei. Direcflia SS a autorizat crearea unui comando muzical.
In fiecare dimineaflæ øi în fiecare searæ, o clicæ de vreo treizeci de trubaduri suflætori, susflinufli de o tobæ enormæ øi de instrumente cu corzi ne ritmeazæ plecærile la muncæ øi întoarcerile dupæ o zi de sclavie. Peste zi, orchestra simfonicæ exerseazæ, umple lumea de cele mai extraordinare øi mai nefireøti acorduri. Duminica dupæ-amiazæ orchestra susfline adeværate concerte în mijlocul indiferenflei generale. In acest timp, cei pe care-i flin puterile joacæ fotbal sau fac acrobaflii pe trambulina piscinei.Aparenflele sunt altele, realitatea însæ este aceeaøi.

Direcflia nomenclaturistæ øi mafiotæ a deflinuflilor “ verzi ” sau “ roøii ” a ræmas
ceea ce a fost. Intre timp, “ roøii ” sunt din ce în ce mai numeroøi în cadrul ei, færæ
alt rezultat pentru masa deflinuflilor decât acela cæ în loc sæ fie brutalizafli de cætre
deflinuflii de drept comun sunt brutalizafli de deflinufli comuniøti sau pretinøi
comuniøti.Fiecare deflinut are un salariu de douæ pânæ la cinci mærci pe sæptæmânæ. Salariul deflinutului este încasat de direcflia mafiotæ autogospodæreascæ,
care-l “ distribue ” sâmbæta seara pe platforma de appel din fafla serviciului Arbeitstatistik. Plata salariilor are însæ loc în astfel de condiflii încât
acela care se încumetæ sæ-øi ridice banii cuvenifli îøi depune practic candidatura
pentru crematoriu. Foarte puflini sunt temerarii care îøi asumæ acest risc. Rezultatul
este cæ nomenclatura mafiotæ îøi însuøeøte ceea ce se face cæ împarte. Din
când în când se distribue fligarete, câte douæspprezece la fiecare zece zile, contra
une sume de 80 de pfeningi. Nu avem bani sæ le plætim. Øeful de bloc ar trebui
totuøi sæ le distribue, în contul celor douæ pânæ la cinci mærci de salariu sæptæ65
mânal. Dacæ noi ne-am apuca sæ fumæm o parte din salariu, mafia ar câøtiga mai
puflin. Pentru a ne refuza fligærile, øeful de bloc inventeazæ pretexte de naturæ
igienicæ øi de pazæ contra incendiilor. Ne læsæm cu toflii pægubaøi. Ni se distribue
bere, care însæ trebuie plætitæ. Oficial, deflinuflii sunt autorizafli sæ primeascæ în
fiecare lunæ câte treizeci de mærci. Deøi familiile trimit adesea cele treizeci de
mærci, totuøi ei nu primesc niciodatæ aceøti bani. Motivul ? Acelaøi ca în cazul
salariului de deflinut øi al fligærilor. Setea de câøtig ilicit øi inventivitatea tâlhæreascæ
a nomenclaturii este de neimaginat. Intr-o zi, de exemplu, nomenclatura “ roøie ”
a decis sæ-øi împartæ hainele øi diversele obiecte ce ne-au fost confiscate cu ocazia
sosirii la Buchenwald. A fæcut-o færæ prea multe fasoane øi nimeni nu i-a reproøat
nimic.Cum s-a ajuns aici ? Nu s-ar fi ajuns la aøa ceva dacæ acele mii øi mii de
deflinufli care au pierit în crematoriu ar mai fi în viaflæ ! Mulfli dintre aceøtia au

ajuns la crematoriu în mod natural, ca urmare a vieflii øi a muncii grele de aici.
Alflii însæ au ajuns la crematoriu din motive ca sabotajul, de exemplu. Drumul era
scurt : comandoul disciplinar (Strafkommando), Bunker-ul, spânzurætoarea…
Din martie 1944 pânæ în aprilie 1945 nu a fost sæptæmânæ færæ trei sau patru
spânzurafli pentru sabotaj. La sfârøitul sfârøitului erau spânzurafli câte zece sau
douæzeci, unii sub ochii altora. Execuflia avea loc pe platforma de appel, în
prezenfla întregului lagær. Spânzurætoarea era pregætitæ, condamnaflii soseau [pe
picioarele lor][34]. Fiecare avea un cæuø de lemn în guræ øi mâinile legate la spate.
Urcau singuri pe un taburet, li se punea øtreangul la gât. Un deflinut poliflist oficia
pe post de cælæu. Un simplu øut în taburet øi acesta zbura de sub picioarele
victimei, care nu murea imediat. Unora le trebuiau patru, cinci øi chiar øase
minute spre a muri de-a binelea. Un soldat SS, uneori doi, supravegheau færæ sæ
intervinæ, lucru normal øi regulamentar. Execuflia condamnaflilor intra în atribufliile
autogospodæriei nomenclaturiste[35] øi mafiote care, precum se vede, merita toatæ
încrederea direcfliei SS. Odatæ încheiatæ execuflia, întregul lagær defila prin fafla
cadavrelor agæflate în frânghii. In ziua de 28 februarie 1945 au fost spânzurafli
treizeci de deflinufli. Trei serii de câte zece, cæci nu erau decât zece spânzurætori. In
vreme ce primii zece aveau deja øtreangul la gât, urmætorii zece aøteptau alæturi în
poziflie de drepfli. Ultimii zece erau la cinci paøi mai încolo, tot în poziflie de drepfli.
Nouæ zile mai târziu, pe 8 martie 1945, au fost spânzurafli nouæsprezece deflinufli.
De aceastæ datæ, execuflia avut loc în Tunel, astfel cæ au asistat la ea numai
comandourile care lucrau în interiorul tunelului. Cei nouæsprezece condamnafli au
fost puøi în linie, în fafla Halei numærul 32. Un mare scripete, de care atârnau
nouæsprezece corzi, s-a coborât încet deasupra capetelor condamnaflilor. Deflinutul
poliflai-nomenclaturist øi cælæu a trecut câte un øtreang de gâtul fiecæruia. Apoi

scripetele a început sæ se ridice încet, în mijlocul unei liniøti de mormânt. Ochii

[34] . Nu tofli condamnaflii la moarte au avut forfla necesaræ pentru a sosi la locul execufliei pe propriile
lor picioare : Pierre Laval, fost prim ministru francez în mai multe rânduri, înainte øi în timpul
ræzboiului, a fost împuøcat pe jumætate mort. Se otrævise cu cianuræ de potasiu, pe cale bucalæ (færæ
rezultat instantaneu). Hermann Göering, omul de stat numærul doi sau trei în cadrul ierarhiei
germane din timpul ræzboiului a fost spânzurat mort. Se otrævise deja în celulæ cu cianuræ de
potasiu luatæ în mod corect. Nu se cunosc cazuri în care justiflia concetraflionaræ germanæ sæ fi
procedat la execuflia de morfli sau de muribunzi. Acesta este unul din privilegiile greu de egalat ale
civilizatorilor, ale justifliei aliaflilor victorioøi. Speræm ca Asociaflia Foøtilor Deflinufli Politici sæ-øi
spunæ cuvântul cât mai curând despre cum îøi executau victimele lor cælæii sovietici sau cei ai
Securitæflii “româneøti ”. (NA).

[35] . Execuflia se petrecea ca la Ierusalim, pe vremea Mântuitorului. Condamnarea era pronunflatæ de
Marii Preofli ai poporului ales, iar soldaflii Romei oficiau pe post de cælæi. In lagærele de
concentrare germane, rolul marilor preofli era jucat de direcflia SS. In locul cælæilor Romei oficiau
cælæii direcfliei de autogospodærie a deflinuflilor. (NT).

spânzuraflilor se umflau sæ saræ din orbite, picioarele lor cæutau în zadar sæ pæstreze
contactul cu pæmântul. In duminica Floriilor care a urmat, au fost spânzurafli
cincizeci øi øapte de deflinufli. Era cu opt zile înainte de eliberare. Se auzeau deja
tunurile aliate. Rezultatul ræzboiului nu mai era un secret pentru nimeni.Direcflia
SS descoperea singuræ un anumit numær de sabotaje, iar nomenclatura mafiotæ îi
semnala færæ milæ øi mai multe încæ. De altfel, de la jumætatea anului 1944 øi
pânæ la sfârøit, nimeni nu mai putea træi la Dora færæ sæ saboteze. Mafia nomenclaturistæ
a ræmas odioasæ pânæ la capæt. In chiar ziua eliberærii, în momentul când
fiecare era condus cætre un anumit transport, funcflie de direcflia în care pleca,
aceiaøi øefi de bloc, aceiaøi Kapo, aceiaøi oameni de ordine (Stubendienst) ne
comandau, “ verzi ” øi “ roøii ” deopotrivæ. Bine înfleles, ræmæseseræ numai
nomenclaturiøtii germani, cæci aceøtia nu aveau unde pleca. Americanii, cum am
mai spus, schimbaseræ anumite “ virgule ”, nu mai mult. In ce consta schimbarea

? Vechii nomenclaturiøti primiseræ de la Americani banderole cu stelufle. In
plus fuseseræ înarmafli. Greu de spus cu câtæ gelozie erau privifli nomenclaturiøtii
germani “ bæftoøi ” de cætre foøtii lor colegi de privilegii mafiote, Polonezi, Ruøi
sau Cehi, ale cæror oferte de serviciu fuseseræ refuzate de cætre Americani.Care a
fost preflul în viefli omeneøti al acestei imense antreprize umane de la Dora-
Ellrich-Nordhausen ? Aøa cum am mai spus, la 1 iunie 1944, populaflia lagærului
era formatæ aproape exclusiv din deflinufli sosifli începând cu luna martie a
aceluiaøi an, cum a fost cazul cu transportul din care am fæcut eu însumi parte. La
sfârøitul sfârøitului se puteau încæ întâlni øapte deflinufli ale cæror numere matricole
erau cuprinse între 13 000 øi 15 000. Aceøtia sosiseræ, în cadrul unui transport de
opt sute de oameni, la data de 28 iulie 1943. La 15 octombrie 1943, soseøte la
Dora un transport de 1500 de dflinufli. Numai doisprezece dintre aceøtia puteau fi
gæsifli la sfârøit între numerele matricole 20 000 øi 21 000. Din cei 800 sosifli în
decembrie-ianuarie [1944-1945], mai ræmâneau la sfârøit, între numerele
matricole 30 000 øi 31 000, cam cinzeci de oameni. Dintr-un transport de 1200
de oameni sosifli în februarie-martie [1945], considerafli între numerele matricole
de la 38 000 la 44 000, mai træiau trei sau patru sute de oameni. Numerele
matricole cuprinse între 45 000 øi 50 000, sosite în cursul lunii mai [1944, greu
de crezut; 1945, imposibil][36] erau aproape complete; nu însæ pentru multæ
vreme...

[36] . Intregul ultim alineat este confuz în originalul francez. (NT).

CAPITOLUL IV
O OAZÆ DE FERICIRE : ANTICAMERA MORfiII

La 28 iulie 1943, când primul convoi de deflinufli a sosit pe câmpul de sfeclæ de
zahær, de la intrarea în Tunel, nu se punea încæ problema infirmeriei. Cei opt sute
de deflinufli trimiøi de la Buchenwald fuseseræ selecflionafli printre cei mai în putere
øi mai sænætoøi. Nu era prevæzut ca vreunul dintre aceøtia sæ se îmbolnæveascæ

imediat. Dacæ totuøi o astfel de eventualitate s-ar fi produs, cadrele SS aveau
ordin sæ nu ia în consideraflie decât cazurile grave, sæ le semnaleze în scris, øi sæ
aøtepte decizia de sus. Bine înfleles, cadrele SS nu au abservat nici o boalæ gravæ.
Cei care au fost cândva militari vor înflelege aceasta færæ greutate. Anul 1943 a
fost ploios. Ploua øi tot ploua færæ oprire. Pneumonia øi pleurezia øi-au fæcut
apariflia destul de repede, lucru lesne de înfleles. Oamenii lucrau uzi cât era ziua de
lungæ. Noaptea se culcau tot pe ud : fie în refugiile gæsite sau practicate în rocæ,
fie printre materiale. In opt zile, aproape întreg convoiul a fost cuprins de ceea ce
cadrele SS au considerat o micæ febræ. Aceasta s-a complicat unterior cu diverse
alte manifestæri. Nimeni nu avea timp pentru astfel de nimicuri ! Regulamentul
prevedea cæ boala nu începe decât de la 39,5° în sus, în care caz se putea beneficia
de o scutire de muncæ (Schonung). Câtæ vreme termometrul nu ajungea la
aceastæ temperaturæ, oamenii erau obligafli sæ lucreze. Odatæ atinsæ temperatura
respectivæ, moartea nu mai era departe.A urmat o dezinterie, poate numai o diaree
rebelæ, incorigibilæ. Oamenii traversau diverse tulburæri digestive, care conduceau
rapid la o intoleranflæ alimentaræ totalæ. Supa de napi fierfli la etuvæ øi fæina
deglutenizatæ de proastæ calitate erau printre cauze. Munca excesivæ, frigul øi
odihna precaræ completau de minune tabloul. Odatæ diareea declaratæ, nu se
dispunea de nici un remediu. Trebuia ca bolnavul sæ aøtepte vindecarea færæ sæ
mænânce. Boala putea sæ dureze opt, zece sau cincisprezece zile, dupæ starea de
rezistenflæ a bolnavului, care slæbea pânæ la a nu se mai putea fline pe picioare.
Ajuns aici, bolnavul fæcea pe el, se murdærea, se infecta, nu era nimeni sæ-l ajute
sæ se spele. Moartea survenea în urma unei crize febrile. Diareea sau dezinteria
era o boalæ pe care tinerii SS în chestiune au luat-o în seamæ mai uøor decât pe
pleurezie sau pneumonie. Era vizibilæ, deci uøor de diagnosticat øi, aparent cel

puflin, mai uøor de tratat cu ceea ce era la îndemânæ. Cu toatæ lipsa lor de
experienflæ, tinerii SS au ordonat[37] construcflia unui refugiu unde diareicii erau
admiøi færæ condiflii de temperaturæ, bine înfleles în limita locurilor disponibile.La
început, acest refugiu avea numai treizeci de locuri. La porflile lui s-au prezentat

[37] . Dificil de crezut cæ tinerii *SS* au ordonat cu de la ei putere construcflia acestui prim refugiu care,
va deveni rapid nu o infirmerie oarecare ci un adeværat spital modern, instalat în øapte blocuri, cu
medici øi servicii specializate. Cæ în fruntea spitalului-infirmerie se gæsea un *Kapo* færæ pregætire
medicalæ, chiar o brutæ de om, asta este o altæ problemæ. Øeful suprem al infirmerieispital, un
Kapo, era numit nu de administraflia *SS* ci de *Häftlingsführung*, adicæ de propria administraflie
autogospodæreascæ a deflinuflilor. Faptul cæ toate lagærele germane au dispus de adeværate spitale
moderne, nu de simple infirmerii, cum putem întâlni prin regimentele noastre de azi, nu poate fi
întâmplætor. Domnul Elie Wiesel, deflinut la Auschwitz, risca sæ-øi piardæ un picior, poate chiar
viafla. A fost operat de un medic *SS* øi este încæ, dupæ cum se øtie, în plinæ formæ. In ce priveøte
administraflia *SS*, infirmeriile trebuiau sæ fie adeværate instituflii de îngrijire a sænætæflii. Dacæ
lucrurile se petreceau altfel, dacæ aveau loc adeværate orori øi chiar crime premeditate, aøa cum vom
vedea, acesta se datorau exclusiv nomenclaturii corupte ridicatæ dintre deflinufli. (NT).

însæ foarte curând cincizeci, o sutæ øi chiar mai mulfli bolnavi. Numærul lor creøtea
din ce în ce, pe mæsuræ ce noi øi noi convoaie veneau de la Buchenwald øi cæ
lagærul Dora lua amploare. In general, diareicii se prezentau în tultimul stadiu al
bolii, atunci când nimic nu mai era posibil. Erau îngræmædifli unul lângæ altul,
direct pe pæmânt, fæceau pe ei, ræmâneau nespælafli. Urma infecflia, temperatura,
moartea. Faflæ de aceastæ situaflie, direcflia SS a cerut direcfliei autogospodæreøti a
deflinuflilor, care abia luase fiinflæ, sæ numeascæ un infirmier (Pfleger) care sæ-i mai
strunească pe bolnavi øi sæ-i ajute sæ ræmânæ curafli. Primul infirmier a fost un
“ verde ”, tâmplar de meserie, condamnat pentru crimæ. Nu se putea alegere mai
proastæ. Zi de zi, de dimineaflæ pânæ seara, era coadæ neîntreruptæ la poarta refugiului,
care deja devenise o infirmerie. Singurul tratament pe care infirmierul îl

øtia aplica era cel cu bulanul de cauciuc armat. Din când în când un cadavru era
scos, un alt bolnav îi ocupa locul ræmas liber. Numærul diareicilor era în continuæ
creøtere. Pe de alflæ parte, direcflia SS øi-a dat repede seama de incompetenfla totalæ
a infirmierului. S-a decis numirea unei a doua persoane în organigrama infirmeriei.
Direcflia SS a impus øi a insistat ca aceastæ persoanæ sæ fie un medic.
Direcflia autogospodærească a deflinuflilor nu a avut încotro, a trebuit sæ se supunæ.
Medicul a fost gæsit printre deflinufli. S-a nimerit un olandez. Tâmplarul criminal a
devenit Kapo, iar medicul olandez lucra sub ordinele lui ! Treptat infirmeria se
umanizeazæ, medicul olandez dæ dovadæ de tact, de pricepere øi de dæruire în
muncæ. In curând va reuøi sæ salveze un diareic de la moarte, cæruia îi disimuleazæ
o vreme vindecarea, pentru a-l opri pe lângæ el ca infirmier. Se pare cæ epidemia
dezinterico-diareicæ din vara lui 1943 a fost vindecatæ în exclusivitate cu ajutorul
cærbunelui de lemn. Direcflia SS s-a declarat satisfæcutæ, infirmeria se putea ocupa
de acum øi de alte boli.Medicul olandez a trebuit sæ insiste mult pe lângæ deflinutul
criminal Kapo pentru ca acesta sæ aprobe ca locurile eliberate de diareici sæ fie
ocupate de bolnavii de pneumonie øi pleurezie, cu o temperaturæ de 38° øi nu de
39,5°. Discufliile cu energicul Kapo nu s-ar fi putut termina cu victoria medicului
olandez dacæ acesta nu ar fi beneficiat de sprijinul uni medic SS. Cu aceastæ
ocazie s-a decis construcflia unui bloc-infirmerie. Refugiul iniflial devenise total
neîncæpætor. O altæ boalæ gravæ, inerentæ vieflii de lagær a fost nefrita. Printre cauzele
acesteia se numæra subalimentaflia øi diversele carenfle alimentare, staflionarea
excesivæ în picioare, complicafliile pneumoniilor øi pleureziilor, sarea gemæ,
singura disponibilæ în Germania øi de care bucætarii fæceau un usaj excesiv. Sarea
gemæ, de pæmânt, este nocivæ din cauza lipsei de iod øi a caracterului ei fosil,
mineral. Sarea de mare este vivifiantæ, prin contactul prelungit cu apa de mare,

aerul atmosferic øi lumina solaræ. Din cauza nefritei, numeroøi deflinufli prezentau
edemuri, toatæ populaflia lagærului avea picioarele umflate.O sæ treacæ, e din cauza
særii, auzeai la tot pasul.Toatæ lumea spunea asta øi nu se lua nici o mæsuræ. Când
era vorba de un edem færæ gravitate, se întâmpla într-adevær sæ treacæ. Când
edemul era consecinfla unei nefrite, mai devreme sau mai târziu bolnavul sfârøea
de uremie. Medicul olandez a obflinut ca bolnavii de nefritæ sæ fie spitalizafli, în
care scop s-a decis construirea încæ a unui bloc pentru infirmerie. Apoi a venit
rândul tuberculoøilor øi aøa mai departe. La 1 iunie 1944, infirmeria cuprindea
øapte blocuri (16, 17, 38, 39, 126, 127, 128), toate situate pe vârful colinei.
Numærul total de paturi disponibile era de 1500, practic zece la sutæ din populaflia
totalæ a lagærului. Fiecare bloc al infirmeriei este împærflit în mai multe saloane,
lucru ce permite gruparea bolnavilor pe criterii de contagiozitate sau de altæ

naturæ. Blocul 16 este în întregime rezervat administrafliei. Olandezul a fost
avansat medic-øef[38]. Lagærul îøi urma evoluflia lui normalæ, trecuse din faza de
Straflager în aceea de Arbeitslager. Faflæ de aceastæ evoluflie, direcflia SS a luat
inioeiativa schimbærii decanului “ verde ” al lagærului cu unul “ roøu ”. Schimbarea
avea sæ dea peste cap toatæ direcflia nomenclaturisflæ “ verde ”, o alta “ roøie ” fiind pe cale de constituire. Pentru o vreme, øeful infirmeriei a ræmas
acelaøi Kapo-tâmplar de la începuturile refugiului. Nu era uøor sæ-l dai la o parte :
avea vechime în câmpul muncii! Nomenclatura “ roøie ” a øtiut însæ cum sæ
procedeze. Totul s-a aranjat de azi pe mâine. Vechiul Kapo a fost surprins pe
când fura din hrana bolnavilor. Drept pedeapsæ a fost trimis la Ellrich øi înlocuit
cu tânærul comunist Pröll.

*

* *

Pröll este un German de 27-28 de ani. In 1934 se pregætea sæ studieze medicina.

Fiu de comunist, comunist el însuøi, a fost arestat pe când era încæ un copil.
In cei zece ani care au trecut, a fæcut cunoøtinflæ cu multe lagære.Mai întâi, a fost
internat la Dachau. Tânær øi în plinæ putere a putut supravieflui rigorilor începutului de lagær. De altfel, atât direcflia SS cât øi deflinuflii manifestau tendinfla,
normalæ, de a nu expune copii în mod excesiv. Graflie acestei duble împrejuræri,
Pröll a reuøit sæ se infiltreze la infirmerie unde a ræmas câfliva ani buni, apoi a fost
trimis la Mauthausen, pe acelaøi post. Nomenclatura “ verde ” de la Mauthausen
l-a expediat însæ cât a putut de repede la Auschwitz, de unde tânærul Pröll avea sæ
ajungæ la Natzweiler, unde a fæcut cel mai lung sejur. Aici a fost o vreme Kapo al
comandoului de întreflinere a lagærului, apoi ajutorul decanului de lagær. Deflinuflii
care l-au cunoscut în aceastæ perioadæ sunt unanimi în a declara cæ rar le-a fost
dat sæ vadæ o brutæ mai împlinitæ ! Schimbarea culorii nomenclaturii de la
Natzweiler l-a fæcut sæ ajungæ la Buchenwald, de unde a fost trimis la Dora ca
om de încredere al comuniøtilor øi Kapo la infirmerie. La Dora, Pröll s-a comportat
ca tofli ceilalfli Kapo, nici mai bine, nici mai ræu. Inteligent, s-a priceput sæ
organize infirmeria ieøitæ din apostolatul olandezului care, færæ sæ-l iubeascæ, îl
aprecia ca pe un administrator competent. Bine înfleles, Pröll nu-øi regleazæ
conduita dupæ juræmântul lui Hippocrate. Este brutal. In cadrul armatei de infirmieri
de care dispune de acum infirmeria, Pröll se conduce dupæ criterii politice,
neglijând pe cele profesionale. Fierarul Heinz, un comunist care se infiltrase la
infirmerie pe post de infirmier-øef, deja pe vremea tâmplarului “ verde ”, se va
bucura de toatæ încrederea sa, împotriva opiniei tuturor medicilor. Când a fost
vorba ca un student în medicinæ, ale cærui opinii nu erau suficient de “ roøii ”, sæ
devinæ infirmier, Pröll a preferat rând pe rând tot felul de turnætori : ba un ceh, ba
un polonez, ba un rus... Admiræ pe Ruøi øi îi compætimeøte pe Cehi, pe care îi
consideræ abandonafli de Englezi øi de Francezi, de unde dispreflul pentru aceøtia

de pe urmæ. Toatæ lumea este însæ de acord : Pröll este un excellent organizator.In
mai puflin de o lunæ, infirmeria a fost conceputæ pe principiul marilor spitale.
Blocul 16 adæposteøte administraflia, serviciul de spitalizare øi serviciul de
urgenfle. In blocurile 17 øi 39 sunt instalate serviciile de medicinæ generalæ,
[38] . Medicul øef nu era “ øef ” decât pe plan medical. Din punct de vedere administrativ el era subordonat
deflinutului care îndeplinea funcflia de *Kapo*. (NT).

urologie øi neurologie. Blocul 38 este rezervat în întregime serviciului de chirurgie. Blocul 126 adæposteøte serviciile de pneumonie øi pleurezie, iar blocurile 127 øi 128 sunt consacrate în întregime tuberculozei. Fiecare bloc
dispune de medicul sæu responsabil, asistat de un infirmier-øef (Oberpfleger).
Fiecærui salon îi este afectat un infirmier pentru realizarea tratamentului ordonat
de medic øi un om de serviciu, ordine øi menaj (Kalifaktor), pentru curæflenie,
inclusiv cea a bolnavilor. Aceøtia sunt instalafli în paturi supraetajate (2 nivele), cu
saltele din talaø, cearceafuri øi pæturi. Trei regimuri alimentare sunt posibile, la
indicaflia medicului :Hauskost : hranæ asemænætoare celei din lagær, rezervatæ
bolnavilor færæ probleme de naturæ digestivæ.Schleimkost : supæ uøoaræ de griø,
færæ pâine, færæ margarinæ, færæ cârnafli, pentru bolnavii cu regim alimentar sever
(diaree, dezinterie, enterocolitæ).Diätkost : douæ supe uøoare pe zi, dintre care una
îndulcitæ, pâine albæ, margarinæ, dulceaflæ, pentru bolnavii ce au nevoie de un
regim fortifiant. Nu se poate spune cæ infirmeria excelează prin calitatea tratamentului.
Vinovatul principal este direcflia SS, care manifestæ multæ zgârcenie în materie de medicamente. Din acestea, deja insuficiente, Pröll deturneazæ cea mai
mare parte în folosul direcfliei nomenclaturiste a deflinuflilor mafiofli. La bolnavi nu
ajung decât medicamentele de care mafia nomenclaturistæ nu are nevoie. Bolnavii
apreciazæ totuøi faptul de a putea dormi mai mult, de a putea face o siestæ, de a
beneficia de raflii alimentare mai abundente dacæ nu mai bune decât cele obiønuite.

Pröll limiteazæ exercifliul funcfliei sale de Kapo la o vizitæ pe zi în diversele
localuri ale infirmeriei. Cu aceastæ ocazie se constatæ o serie întreagæ de încælcæri
ale regulamentului. Sancfliunile sunt administrate direct øi pe loc : urlete øi lovituri
generos distribuite øi foarte temute de bolnavi. In ansamblul ei, viafla la infirmerie
ar putea fi mult mai agreabilæ dacæ infirmierii (Pfleger) øi oamenii de serviciu øi
menaj (Kalifaktor), de frica øefului lor, Kapo Pröll, nu s-ar strædui cu tot
dinadinsul sæ o facæ dificilæ øi chiar intolerabilæ.
*
* *
In fiecare searæ, dupæ apel, se face o coadæ enormæ la Infirmerie, Blocul 16.
Dupæ cum am mai spus, în afara administrafliei, acest bloc cuprinde urgenflele
(Aussere-Ambulanz) øi serviciul de spitalizare sau internæri (Innere-Ambilanz).
Serviciul de urgenfle trateazæ orice bolnav sau accidentat care se prezintæ, øi care
nu îndeplineøte condifliile pentru a fi spitalizat. Cel de spitalizæri sau internæri
decide cine øi în ce condiflii poate fi admis la infirmerie. Eventual prescrie
concedii medicale pentru cei care ar trebui admiøi, dar care din lipsæ de locuri
ræmân pe afaræ.In mod normal, exceptând nomenclatura, care totalizeazæ cam
10% din numærul deflinuflilor, toatæ populaflia lagærului ar trebui spitalizatæ. Nu
încape îndoialæ : într-o lume normalæ, cei 90% din deflinufli, care nu aparflin
autogospodæriei mafiote, ar fi internafli øi tratafli, în cel mai bun caz pentru
slæbiciune generalæ extremæ. In lagær însæ lucrurile se petrec altfel decât în lumea
normalæ. Pentru slæbiciune generalæ, oricât ar fi ea de extremæ, nimeni nu este
internat în infirmerie. Nu sunt admiøi decât cei care pe lângæ slæbiciunea generalæ
extremæ mai primesc un diagnostic — øi încæ sub o serie de coniflii pe care le vom
vedea imediat, øi care sunt decisive. Nici nu s-ar putea altfel în condifliile în care
fiecare deflinut, sau în orice caz nouæ din zece, este un client potenflial pentru
infirmerie. Din aceste motive a fost stabilitæ o regulæ : în afara cazurilor extrem de

grave, nici un deflinut nu se poate prezenta la infirmerie mai des de odatæ la patru
zile.Multe ar fi de spus cu privire la starea sænætæflii lagærului. Tofli sau aproape
tofli deflinuflii suferæ de furunculoze, consecinflæ se pare a lipsei de carne øi mai ales
a cruditæflilor din alimentaflie. Tot atât de ræspândite sunt edemele øi nefritele.
Urmeazæ diversele ræni øi plægi la mâini øi la picioare. Bocancii de lemn (Holzschuhe) sfârøesc prin a produce ræni, iar mâinile trebuiesc folosite la executarea atâtor lucræri øi operaflii neaøteptate cæ nu-i de mirare numærul mare de
rænifli din lagær. Bine înfleles, mulfli sunt cei ce-øi taie unul sau douæ degete, ce-øi
fracturează mâinile sau picioarele. Aceøtia constituie clientela de toate zilele a
serviciului de Urgenfle (Aussere-Ambulanz) care, începând cu data de 1 iunie
1944 a intrat pe mâna lui Johnny, negrul american. Deja la Buchenwald, acesta
fæcea mare caz de competenflele sale medicale øi reuøise sæ-øi facæ un excellent
cazier politic[39]. In ciuda aranjamentelor în care era un adeværat prestidigitator,
Johnny a sfârøit prin a cælca în stræchini. Ne-a fost trimis aici, la Dora. Bine
înfleles, ca medic ! Cineva a strecurat însæ o notæ în dosarul lui, în care se spunea
cæ ar fi mai prudent sæ-l folosim doar ca infirmier. Comunist, democrat, antifascist øi antirasist convins, Pröll l-a gæsit foarte indicat pentru a fi numit în
fruntea serviciului de urgenfle.Johnny are sub comanda sa o întreagæ companie de
infirmieri germani, polonezi, cehi øi ruøi care habar n-au de meseria pe care o
practicæ aici. Fac øi desfac pansamente pe bieflii deflinufli, cum dæ Dumnezeu.
Furuncule, ræni, migrene, fracturi, pentru toate au un leac universal : pomadæ.
Când te prezinfli în fafla lor, fiecare infirmier are pomezi de toate culorile în jurul
lui. Pentru aceeaøi ranæ sau fracturæ ori durere de cap, astæzi îfli dau pomadæ roøie,
mâine neagræ sau galbenæ, færæ ca cineva sæ poatæ spune pe ce bazæ se face
aceastæ alegere de culori. Din fericire, indiferent de culoarea lor, toate pomezile
sunt antiseptice.In fafla servicului Innere-Ambulanz se prezintæ oameni care speræ

sæ fie spitalizafli. In fiecare searæ, serviciul este asaltat de cinci sau øase sute de
oameni, la fel de bolnavi øi la fel de îndreptæflifli sæ fie internafli. Rar se întâmplæ sæ
fie mai mult de zece sau cincisprezece paturi disponibile. Care discipol al lui
Hippocrate s-ar pune în situaflia medicului care trebuie sæ aleagæ numai zece sau
cincisprezece bolnavi...? Ceilalfli sunt retrimiøi în blocurile lor, cu sau færæ
concediu medical (Schonung). Vor veni din nou a doua zi øi tot aøa pânæ când
norocul le va surâde... Nimeni nu-i numæræ pe cei care dau ortul popii înainte de
a putea fi admiøi la infirmerie.Oricât ar pærea de bizar, unii deflinufli se feresc de
infirmerie ca dracul de tæmâie. Alflii inventeazæ fel øi fel de pretexte pentru a evita
sala de duøuri, de fricæ sæ nu se trezeascæ, în loc de apæ, cu un gaz mortal[40]. Intro
zi, cu ocazia vizitei sæptæmânale a blocului, s-au gæsit purici pe deflinuflii ce
refuzau sæ se spele de frica gazærii[41]. In astfel de cazuri se practica o dezinfecflie

[39]. Am aflat cæ Johnny a fost destul de priceput pentru a intra pe sub pielea lui Katzenellenbogen,
deflinut ce se pretindea de origine americanæ øi care, ca medic øef la Buchenwald a comis astfel de
fapte cæ la eliberare a fost considerat printre criminalii de ræzboi. (NA).

[40]. Camerele de gazare care, dupæ Madame Simone de Beauvoir, erau ba afirmate ba negate de
anumifli soldafli øi ofifleri SS, nu au existat la Dora, dupæ cum nu au existat nici la Buchenwald.
Incæ o remarcæ : Dintre cei care descriu cu lux de amænunte ororile legate de acest supliciu, nici
unul nu a væzut cu ochii lui aøa ceva. Pe de altæ parte, este bine sæ øtim : execuflia prin gazare este
perfect legitimæ în Statele Unite ale Americii. (NA).

[41]. Cum se explicæ aceastæ teamæ a unor deflinufli ? De unde ideea cæ gazele toxice vin prin conductele
de apæ øi prin sita duøurilor ? Cititorul de bunæ credinflæ îøi va spune : unde nu este foc, nu iese
fum. Aøa este. Fum færæ foc nu se poate ! Intr-o lume de bunæ credinflæ ! Dar într-o lume unde nu
putem fi siguri pe nimic, unde nu putem crede pe nimeni pe cuvânt ? Intr-o astfel de lume
verificæm totul. De douæ , de nouæ, de zece ori, de câte ori trebuie ! Ce fel de conducte trebuiau
utilizate pentru a permite circulaflia repetitivæ a acidului cianhidric (HCN) ? De ce tocmai acidul

radicalæ, care omora nu numai puricii ci øi gazda lor. Cei care evitau infirmeria,
aveau ideea lor fixæ : le era fricæ sæ nu serveascæ drept cobai øi sæ se trezeascæ cu

vreo injecflie mortalæ. Nu s-ar fi dus la infirmerie pentru nimic în lume. Rezistau
cât puteau, duceau boala pe picioare, pânæ când într-o zi comandoul lor depunea
cadavrul fiecæruia pe platforma de appel.La Dora nu a existat un bloc de cobai øi
nu s-a practicat injecflia mortalæ. Din câte mi-am putut da seama, aøa ceva nu a
existat nici în alte lagære. Injecflia mortalæ se practica uneori, dar nu contra
deflinuflilor de rând øi nu de cætre direcflia SS. Ea constituia un mijloc discret,
comod øi “ curat ” de a elimina un concurent în cadrul mafiei “ verzilor ” øi
“ roøilor ” din toate lagærele[42] .
*
* *
Printr-un fericit concurs de împrejuræri, am reuøit sæ mæ spitalizez, sæ fiu
admis în Infirmeria lagærului Dora. Minunea s-a petrecut în ziua de 8 aprilie
1944. De mai bine de douæ sæptæmâni duceam pe picioare o febræ rebelæ.
Abdomenul, pieptul, mâinile, picioarele, întregul corp îmi era umflat. Edem
generalizat. Umflarea începuse de la glezne.Ich auch, blöde Hund ! Øi eu sunt la
fel, idiotule, declarase Kapo-ul meu.A trebuit sæ continui încærcarea vagoanelor
pentru Strassenbauer-ul 52 pânæ când, într-o dimineaflæ, m-am prezentat pe
platforma de appel cu pantalonii în mânæ. Picioarele mi se umflaseræ în aøa hal cæ
pantalonii nu mæ mai încæpeau.
— Idiotule, eøti øi mizerabil pe deasupra, mæ apostrofæ acelaøi Kapo. La infirmerie.
Ca sæ-i înfleleg bine ordinul, mi-a administrat øi câfliva pumni. Eram în 2 aprilie.
Coadæ la infirmerie. Sute de oameni. Dupæ o oræ, trec prin fafla medicului:
— Nu ai decât 37,8°. Nu te pot interna. Ifli dau trei zile de concediu medical.
Stai întins în pat, cu picioarele în sus. S-ar putea sæ-fli treacæ. Dacæ nu, vino din
nou.Vorba vine, concediu medical ! Oamenii de ordine øi menaj din bloc
(Stubendienst) m-au folosit la ømotrul cotidian, care era treaba lor. La expirarea
celor trei zile de concediu, m-am prezentat din nou la infirmerie. Intre timp, starea
mi se agravase.Bine înfleles, ar trebui sæ te internez, îmi spuse medicul. Nu am

decât trei paturi libere, iar voi suntefli trei sute de candidafli, unii chiar în stare mai
gravæ... Incæ trei zile de concediu. Ne vom revedea...Incepusem sæ mæ gândesc
la crematoriu. M-am reîntors resemnat la bloc, unde mæ aøtepta primul meu colet.
Graflie acestuia am putut câøtiga bunævoinfla oamenilor de ordine øi menaj, care
m-au permis sæ ræmân în pat vreme de trei zile.Pe 8 aprilie, când mi-a venit
rândul sæ merg din nou la infirmerie, un pachet de fligæri m-a plasat printre cei trei
sau patru aleøi ai zilei. Culmea este cæ nici nu mi s-a pærut anormal procecianhidric
? Pentru cæ aøa pretind exterminaflioniøtii. Cine sunt exterminaflioniøtii ? Adversarii Bunei Vestiri. Adversarii celor ce anunflæ lumii Vestea cea Bunæ : Bucurafli-væ oameni buni !
Camerele de gazare nu au existat. Ele nu au existat øi nu existæ încæ decât penitenciarele Americii.
Revenind la conducte, ele s-ar fi gæsit, dacæ ar fi existat. S-au gæsit conducte normale, nu altceva !
Færæ urme de acid cianhidric. Pe baza vorbei din bætrâni, cæ færæ foc nu iese fum, putem face însæ øi
alte ipoteze. De exemplu : cine avea interesul øi posibilitatea sæ lanseze din timp astfel de zvonuri ?
Nu cumva se pregætea povestea holocausticæ încæ din timpul ræzboiului ? Cel ce cæutæ ræspunsul la
aceste întrebæri riscæ sæ gæseascæ probe materiale. Undeva sus, se pregæteau spiritele pentru epoca
de dupæ ræzboi... (NT).
42 . Un astfel de caz va fi expus pe larg în partea a doua a volumului de faflæ. (NT).

deul !Inainte de a mæ instala în patul care mi-a fost atribuit, mi-am depus la
intrare hainele øi bocancii. Toate mi s-au furat, dar asta-i altæ problemæ. Apoi am
intrat pe mâinile unui kalifaktor polonez care mi-a fæcut un duø cât a putut el de
rece.Duøul era ultima formalitate ce trebuia îndeplinitæ. In mod normal, duøul
trebuia sæ fie cald. La infirmeria Dora însæ, apa caldæ era rezervatæ Cehilor,
Polonezilor, Ruøilor øi Nemflilor. Polonezul meu se jura pe tofli dumnezeii cæ nu
are apæ caldæ. Sunt sigur cæ minflea. Numærul bolnavilor de pneumonie sau de
pleurezie morfli din cauza unui duø rece este incalculabil.Am fost internat de øase
ori la Infirmeria Dora.. Prima datæ, de la 8 la 27 aprilie 1944. Apoi de la 5 mai la
30 august øi de la 7 septembrie la 2 octombrie. Urmætoarea internare de la 10

octombrie la 3 noiembrie, apoi de la 6 noiembrie la 23 decembrie. In sfârøit,
ultima internare a fost de la 10 martie 1945 pânæ la eliberare. Incæ din prima zi de
infirmerie m-am despærflit de Fernand. Am aflat cæ a fost trimis la Ellrich, unde a
murit. Bine înfleles, eu am fost bolnav, chiar grav bolnav, probæ cæ øi acum, când
scriu, sunt tot bolnav. Fernand însæ avea numai douæzeci de ani !
*
* *
In infirmerie viafla este reglatæ cu minufliozitate. Deøteptarea la orele 5$_{30}$, o oræ
dupæ deøteptarea lagærului. Indiferent de boalæ øi de gravitatea ei, chiar cu 40°
temperaturæ, trebuie mers pe picioare pânæ la lavabo, apoi fiecare îøi face singur
patul. In principiu, infirmierii øi oamenii de serviciu øi menaj (Kalifaktor) ar
trebui sæ-i ajute pe bolnavii care nu se pot descurca singuri. Ajutorul lor se
limiteazæ la urlete, înjuræturi øi lovituri.Apoi infirmierii iau temperatura fiecærui
bolnav øi o noteazæ în foaia de observaflii, iar oamenii de serviciu øi menaj spalæ
pe jos cu apæ din plin.In jurul orei 7$_{00}$, medicul blocului viziteazæ bolnavii,
priveøte foile de sænætate, ascultæ atât pe bolnav cât øi pe infirmier, are o vorbæ
atât pentru unul cât øi pentru celælalt. Apoi ordonæ continuarea sau schimbarea
tratamentului. Medicul este bun øi înflelegætor. Cu singura condiflie sæ nu fie nici
neamfl, nici polonez, nici ceh ! In general, medicii comit eroarea de a acorda o
încredere nemeritatæ infirmierilor, care apreciazæ sænætatea bolnavilor funcflie de
opiniile lor politice, de naflionalitate, profesie øi mai ales dupæ coletele pe care
aceøtia le primesc sau nu. Am remarcat cæ medicul meu se lasæ rareori influenflat
în sensul ræu pentru bolnav, totdeauna însæ în sensul bun. Bolnavul grav riscæ de
regulæ urmætoarea întrebare :Pe când la crematoriu ?Incæ douæ-trei zile…Toatæ
lumea râde. Nimeni nu se gândeøte la efectul unor astfel de glume asupra
bolnavului. In sfârøit, ajuns la ultimul bolnav, medicul îøi terminæ vizita øi pleacæ?
Nu îl mai vedem pânæ a doua zi.La orele 9$_{00}$ se distribue medicamentele. Totul
merge cât se poate de repede, mai ales cæ nu-s alte medicamente decât odihna øi

regimul alimentar. Din când în când øi cu multæ zgârcenie o aspirinæ sau un
piramidon.La orele 1100 se serveøte supa. Infirmierii øi oamenii de ordine øi
menaj mænâncæ cu multæ poftæ, copios chiar. Se servesc din fiecare regim. Abia
apoi hrana ajunge øi la bolnavi. Lucrul nu-i foarte grav dar are importanfla lui. Nu
trebuie sæ uitæm nici la infirmerie cæ suntem într-un lagær german, în plin ræzboi.
De altfel, oricât s-ar ghiftui infirmierii, ræmâne destulæ mâncare, raflie reglementaræ
corectæ, pentru toatæ lumea, chiar øi pentru un supliment. Dacæ nu pentru tofli
bolnavii, mæcar pentru prieteni…Dupæ-amiaza facem siesta pânæ la orele 1600,

apoi discutæm øi povestim. Seara ni se ia din nou temperatura. Urmeazæ stingerea.
Dormim bine, nopflile noastre sunt calme. Uneori ne trezesc zgomotele produse
de Totenkommando-ul ce caræ pe sub ferestrele noastre cadavrele cætre
crematoriu.Cei mai favorizafli, printre care mæ numærøi eu, primesc pachete. La
infirmerie, pachetele sunt încæ øi mai bine væmuite. Au de traversat o verigæ
suplimentaræ înainte de a ajunge la destinatar. fiigærile nu sunt permise la
infirmerie. Ele sunt depuse la intrare, împreunæ cu efectele bolnavilor, care între
timp se furæ. Este preferabil sæ cazi la pace cu infirmierul-øef. Un partaj
“ echitabil ” sau o altæ retribuflie øi totul se aranjeazæ : primim fligærile plus
permisiunea de a fuma pe ascuns. Prin acelaøi procedeu, împærflind tot pachetul
cu infirmierii se obfline creøterea temperaturii, respectiv prelungirea sejurului la
infirmerie.In timpul verii, siesta se face în aer liber, la umbra fagilor. Comandourile
care construiesc socialismul naflional german prin împrejurimi ne privesc cu gelozie… Cât despre noi, ne apucæ groaza la gândul cæ odaflæ ieøifli din aceastæ
oazæ ne aøteaptæ øi pe noi aceeaøi construcflie socialistæ a Reichului german.
*
* *
In octombrie 1944, diareicii nu erau admiøi la infirmerie decât foarte rar. Serviciul de spitalizare îi îndopa cu cærbuni de lemn øi îi returna la blocurile lor.

De multe ori, diarea trecea cu acest tratament. Alte ori însæ, ea persista. In situaflia
cæ diareea persistæ vreme de peste opt zile øi cæ ea se complicæ cu temperaturæ,
bolnavii sunt admiøi, în teorie. Practic trebuiesc reunite øi alte condiflii, cum a fost
cazul meu : sæ fie locuri øi, mai ales, bolnavul sæ aibæ ceva de oferit. Mæcar un
pachet de fligæri…Diareicii care traverseazæ toate aceste etape se regæsesc în
salonul 8 de la Blocul 17, al cærui infirmier este Ivan. Toatæ lumea îl øtie pe Ivan,
“ docent ” al Facultæflii de Medicinæ din Harkov, cum îi place sæ se prezinte, titlu
care îi dæ deja o anumitæ prestanflæ… Kalifaktorul lui Ivan este Stadjek, un
polonez. Ivan øi Stadjek au avut o mare contribuflie la stabilirea øi fixarea în
memoria noastræ a faimei salonului 8 de la Blocul 17. Acest salon este cunoscut
sub numele de Iadul Infirmeriei. Crematoriul primeøte în fiecare zi douæ, trei sau
patru cadavre de aici.Pentru orice diareic admis în infirmerie, medicul ordonæ
regimul alimentar corespunzætor, pe lângæ cærbunele de lemn. Pentru prima zi,
regimul constæ în a nu da nimic de mâncare bolnavului, pe cât se poate nici de
bæut. La rigoare, adicæ la aprecierea “ docentului ” din Harkov, bolnavul poate
totuøi primi puflinæ supæ. Pentru a doua zi de spitalizare, litrul normal de supæ
trebuie împærflit între doi sau trei bolnavi. Apoi, raflia creøte din zi în zi pânæ la
normal øi chiar normal plus supliment, funcflie de dispariflia diareii. Docentul din
Harkov consideræ însæ cæ prima lui îndatorire, ca infirmier, este sæ se îngrijeascæ
pe sine însuøi, nu pe bolnavi. Prea complicat øi obositor sæ urmæreascæ pe fiecare
bolnav în parte. Mult mai simplu øi mai practic este sæ se aplice bolnavului dieta
absolutæ. Mænâncæ pe sæturate împreunæ cu Stadjek. Restul se vinde pe piafla
neagræ. Diareicii nu mænâncæ nimic, absolut nimic. Dupæ trei zile de post negru,
bolnavii sunt atât de slæbifli cæ nu se mai pot ridica pentru a merge la WC. Fac pe
ei. Stadjek are altele pe cap, doar nu o sæ stea cu rafla dupæ fiecare diareic.

Incepând din acest moment, bolnavii sunt condamnafli la moarte siguræ. Stadjek
se pune sæ supravegheze patul celui cæruia i-a refuzat rafla. De îndatæ ce simte
mirosul, intræ în cælduri ! Incepe prin a administra pumni øi øuturi bolnavului.
75
Apoi îl scoate din pat øi îl trage dupæ el pânæ la baie, unde-i administreazæ un duø
cât poate de rece. Infirmeria trebuie sæ ræmânæ curatæ iar bolnavii care nu vor sæ
se spele trebuiesc spælafli cu forfla. Continuând înjuræturile, Stadjek schimbæ
cearceaful øi pætura, întoarce salteaua pe partea cealaltæ øi-l instaleazæ din nou pe
bolnav. Peste câtva timp, bolnavul are din nou dureri de burtæ, din nou i se refuzæ
rafla sau ligheanul. Ce-i ræmâne bolnavului decât sæ facæ încæ odatæ pe el ?
Urmeazæ un nou duø rece øi toate celelalte. A doua zi, bolnavul pleacæ la crematoriu.
fiipetele øi rugæminflile bolnavilor torturafli cu duøul rece de cætre Stadjek se
aud de dimineafla pânæ seara. Uneori “ docentul ” din Harkov sau medicul trec
prin apropiere øi, înfllegând ce se petrece, deschid uøa bæii : Stadjek se explicæ : Er
hat sein Bett ganz beschiessen… Diese blöde Hund ist so faul…Keine worme
Wasser[43].Explicaflia îi mulflumeøte. Nimeni nu verificæ pe Stadjek. Doctor, Kapo,
infirmier, fiecare pleacæ în treaba lui… Bolnavii ce nu se pot spæla, trebuiesc
totuøi spælafli. Dacæ nu este apæ caldæ…
*
* *
Infirmeria ne fline la curent cu mersul ræzboiului. Ziarul Volkische Beobachter
øi alte ziare germane sosesc în fiecare zi. Toatæ lumea ascultæ radioul. Este vorba
de informafliile oficiale. E øi asta ceva ! Ne flinem la curent cu ce se petrece prin
celelalte lagære : deflinuflii care au trecut prin douæ-trei lagære, înainte de a eøua la
Dora, povestesc, cât e ziua de lungæ, prin ce au trecut. Luæm cunoøtinflæ de ororile
de la Sachsenhausen, Auschwitz, Mauthausen, Oranienburg etc. Aflæm cæ unele
lagære sunt foarte omeneøti, beneficiazæ de foarte bune condiflii de viaflæ.In august,

vreme de zece zile, neamflul Helmuth a fost vecinul meu de pat. A sosit aici de la
Lichtenfeld, lângæ Berlin. Lagærul de la Lichtenfeld nu cuprinde decât nouæ sute
de deflinufli øi este pæzit de cætre Wehrmacht. Deflinuflii sunt folosifli la curæflirea
dærâmæturilor øi a molozului din cartierele bombardate. Muncesc 12 ore pe zi, ca
peste tot, dar beneficiazæ de trei mese îndestulætoare (supæ, carne, legume, uneori
chiar vin). La Lichtenfeld nu existæ Kapo, în consecinflæ nici nomenclaturæ, nici
lovituri, nici înjuræturi. Viafla e duræ øi acolo, ca peste tot. Se poate însæ træi
omeneøte. Intr-o zi, administraflia lagærului din Lichtenfeld a fæcut appel la
deflinufli, în cæutare de oameni calificafli. Helmuth este rectificator. Nu a avut de
lucru ! Impins de dracu, a ieøit în faflæ. A ajuns în Tunel la Dora, unde i s-a
încredinflat un aparat de forat în rocæ. Opt zile mai târziu scuipa sânge.Inaintea lui
fæcusem cunoøtinflæ cu un deflinut care petrecuse o lunæ în lagærul de la Wieda.
Acesta mi-a povestit cæ cei 1500 de deflinufli de acolo nu o duc tocmai ræu. Ca
peste tot, se munceøte mult øi se mænâncæ puflin, dar se træieøte ca în familie :
duminica dupæ-amiazæ, locuitorii satului vin sæ danseze în vecinætatea lagærului.
Deflinuflii cântæ din acordeoane. Se leagæ prietenii, flæranii aduc provizii. Intre timp,
se pare, situaflia ar fi evoluat înræu. Direcflia SS a intervenit, Weida devenind în
mai puflin de douæ luni un lagær tot atât de inuman ca øi Dora. Majoritatea celor
venifli din alte lagære povestesc lucruri oribile. Printre aceøtia însæ, cei de la Ellrich
par sæ træiascæ în cele mai îngrozitoare condiflii. Când ajung aici sunt într-o stare
inimaginabilæ. Suntem convinøi cu toflii cæ nu au nevoie sæ inventeze nimic. In
general, când se vorbeøte de lagærele germane de concentrare sunt amintite mai

[43] . S-a cæ... pe el. Câine idiot øi leneø. Nu am apæ caldæ. (NA).

ales Buchenwald, Dachau, Auschwitz. Injust : In anii 1944-1945, lagærul Ellrich
era cel mai ræu din toate. Deflinuflii nu erau nici cazafli corect, nici hrænifli corect...

Infirmerie nu exista. Toatæ lumea lucra la terasament sub supravegherea drojdiei
“ verzi ” øi a soldaflilor SS.Aici, la infirmerie, l-am cunoscut pe Jacky, clown din
Médrano. Jacky væzuse multe la viafla lui, era un dur printre duri. Când ne auzea
plângându-ne cu privire la viafla de lagær, ræspundea în mod invariabil :Pentru
mine, cu doi ani øi jumætate la Calvi[44], astea-s nimicuri. Degeaba væ plângefli : la
Calvi era aceeaøi muncæ, aceeaøi hranæ insuficientæ. Nu aveam nomenclaturiøti sæ
ne batæ… Eram însæ legafli în lanfluri, mitard[45]-ul pe deasupra.Champale, marinar
pe Marea Neagræ, care fæcuse cinci ani la Clairvaux[46] nu prea era de acord, dar
nu avea argumente. In ce mæ priveøte, pe baza a ceea ce væzusem cu ochii mei la
veselii[47] din Africa, nu aveam nici un motiv sæ cred cæ exagereazæ[48] . La 23
decembrie 1944 am pæræsit infirmeria cu intenflia fermæ de a nu mai pune picioarele
acolo. Diverse incidente mæ determinaseræ la aceastæ ieøire, care însæ nu
putea fi o soluflie pentru mine.Deja în iulie 1944, Pröll îøi fæcuse singur o injecflie
cu cianuræ de potasiu. Nimeni nu l-a înfleles. Apoi a prins sæ circule zvonul cæ
urma sæ fie arestat øi spânzurat pentru complot. A fost înlocuit de cætre Heinz,
fierarul comunist.Heinz era o brutæ de cea mai joasæ specie. Intr-o zi a surprins
un bolnav cu febræ în vreme ce-øi umezea buzele. Bolnavul nu avea dreptul sæ
bea apæ, dar nici nu bæuse. Iøi umezise numai buzele. Pentru asta, Heinz l-a bætut
pânæ la moarte. Acest Heinz era în stare de orice. Multe i se urcaseræ la cap…La
secflia de Chirurgie, Heinz flinea neapærat sæ opereze bolnavii de apendicitæ, deøi
chirurgul responsabil, Cehul Cesipiva, era de faflæ… Se povestea cæ în prima fazæ
a infirmeriei, pe vremea când aceasta era condusæ de tâmplarul “ verde ”, se ocupase
personal de un Algerian, al cærui brafl fusese strivit între douæ vagoane, în
Tunel. Ii descærnase acestuia complet muøchii din articulaflia umærului, aøa cum se
face cu porcii, când se pregæteøte jambonul. Algerianul urla ca din guræ de øarpe,

cæci operaflia se fæcea færæ anestezie. Pentru a-øi duce la bun sfârøit chirurgia,
Heinz gæsi mijlocul de a-l anestezia pe Algerian : cu pumnii lui de fierar, i-a
aplicat câteva lovituri unde øtia el. Un an dupæ eveniment, toatæ lumea îøi amintea
de urletele Algerianului.Multe lucruri de acest fel se povesteau pe seama lui
Heinz. Bolnavii nu se simfleau în securitate câtævreme el era prin preajmæ. In ce
mæ priveøte, într-o zi, cætre sfârøitul lui septembrie, mi-a fæcut o vizitæ, împreunæ
cu chirurgul Cesipiva. Pentru a mæ vindeca de nefrita mea, Heinz a decis cæ
trebuie sæ mi se scoatæ rinichiul drept. L-am rugat pe unul din bolnavii atinøi de
altæ boalæ sæ urineze în locul meu. Am obflinut astfel o analizæ negativæ. Am fost
retrimis în comandoul meu, ceea ce øi doream. Bine înfleles, nu am putut sæ fac
faflæ regimului de muncæ. Dupæ câteva zile m-am prezentat din nou la infirmerie øi

44 . Oraø portuar în Corsica, important centru turistic øi balnear. (NT).

45 . *Mitard* : regim de izolare totalæ pe ciment umed øi în lanfluri. Pedeapsæ la modæ în închisorile
celor cinci Republici Franceze, pânæ în zilele noastre. (NT).

46 . Clairvaux : Sat al comunei Ville-sous-la-Ferté, în apropiere de Bar-sur-Aube, departamentul
Aube, cunoscut prin mânæstirea cistercicanæ øi închisoarea deosebit de duræ. (NT).

47 . Veselii : traducere din francezul “ *Joyeux* ”, nume sub care sunt cunoscufli soldaflii de infanterie
lejeræ din Africa de Nord. Uneori îi întâlnim øi sub numele de “ zéphir*s* ” sau “ *zouavs* ”. In timpul
celui de al II-lea Ræzboi mondial, sub comanda viitorului mareøal Leclerc, zouavii marocani øi
algerieni s-au remarcat în regiunea Monte Cassino din Italia care, dupæ cucerire, le-a fost læsatæ
vreme de trei zile la dispoziflie totalæ : sæ fure, sæ violeze, sæ ucidæ tot ce miøcæ. (NT).

48 . In *Drojdia Pæmântului* (*La lie de la Terre*), Arthur Koestler face un tablou al lagærelor
franfluzeøti care confirmæ punctul meu de vedere. In aceeaøi ordine de idei trebuie citatæ cartea lui
Julien Blanc, *Joyeux, fais ton fourbi* (Joyeux, fæ-fli calabalâcul). (NA).

am fost imediat readmis.Totul a mers cum a mers pânæ cætre începutul lui
decembrie, când Heinz a fost arestat øi înlocuit cu un Polonez. Cu aceeaøi ocazie
au fost arestafli mai mulfli infirmieri, chirurgul Cesipiva, avocatul Boyer din
Marsilia øi alte personalitæfli din lagær. Nu s-a øtiut cauza exactæ. Se bænuia o
istorie cu posturile stræine de radio ascultate clandestin. Direcflia SS a considerat

totdeauna subversivæ ascultarea posturilor stræine de radio.Noul Kapo, fiind
Polonez, a instalat în fruntea diverselor blocuri øi servicii medicale numai medici
polonezi. Mi-am dat seama imediat ce fel de medic era Polonezul. Cum m-a
væzut, a decis cæ nefrita mi se trage de la dinfli. A dat ordin sæ fie scoøi dinflii
tuturor nefriticilor. Dentistul a protestat cât a putut. Nu auzise nici el despre aøa
tratament. Pentru a-mi salva dantura, m-am învârtit astfel încât sæ pæræsesc infirmeria
cu indicaflia Leichte Arbeit, muncæ uøoaræ. Am avut norocul de a fi afectat
ca Schwunk (ordonanflæ) pe lângæ plutonierul major (Oberscharführer) care
comanda compania de câini.Reântors la viaţa muritorilor de rând, am găsit că lagărul s-a schimbat mult.

CAPITOLUL V
NAUFRAGIU

In decembrie 1944, Dora este un lagær important, care nu mai depinde de Buchenwald. Dimpotrivæ, alte lagære depind acum de el : Ellrich, Osterrod,
Harzungen, Ilfeld[49], etc. Ellrich este aproape gata, celelalte în plinæ construcflie.
Convoaiele lor sosesc mai întâi la Dora, dupæ cum convoaiele acesteia treceau
altæ datæ prin Buchenwald. La Dora are loc dezinfectarea, numerotarea, ecusonarea
øi repartiflia deflinuflilor pe sub-lagære. S-a ajuns la cifre matricole care depæøesc
suta de mii. In fiecare searæ, camioanele aduc cadavre de la aceste sub-lagære
spre a fi arse la crematoriul Dora. Roata concentraflionaræ se învârte... Blocul 172
este gata. El adæposteøte Biblioteca, Teatrul øi Cinematograful, care funcflioneazæ
exclusiv pentru Direcflia nomenclaturistæ øi protejaflii ei. De mai multe luni,
Bordelul funcflioneazæ din plin, fetiflele satisfæcând nevoile aceleiaøi clientele. Blocurile
sunt confortabile: apa curge, radioul funcflioneazæ[50], paturile sunt la locul lor , cu saltele de paie øi pæturi, færæ lenjerie de pat. Perioada dificilæ a trecut,
soldaflii SS sunt mai puflin exigenfli. Scopul lor, construcflia lagærului, este deja
realizat. Direcflia SS a devenit mult mai atentæ la viafla politicæ a lagærului.

Vâneazæ în permanenflæ complotiøti imaginari øi sabotori. Aceøtia de pe urmæ sunt
reali, chiar foarte numeroøi.Imbunætæflirile materiale evidente ce s-au produs în
viafla lagærului nu au nici un efect în ce priveøte masa deflinuflilor. Mentalitatea
direcfliei nomenclaturiste autogospodæreøti nu s-a schimbat. Ea se comportæ ca øi
cum ar vrea sæ ne impunæ, în blocurile moderne pe care le avem la dispoziflie,
viafla oamenilor de altæ datæ din caverne; mai exact, viafla prin care au trecut mai
tofli nomenclaturiøtii, cu mijloacele materiale ale lagærului din vremea sosirii lor.
Nomenclaturiøtii ambiflioneazæ sæ ne facæ viafla la fel de grea ca cea cunoscutæ de
ei la începutul construcfliei lagærelor. Aøa merg lucrurile din totdeauna pe lumea
asta.In noaptea de 23-24 decembrie, un comando a ridicat pe platforma de appel
un imens brad de Cræciun. In dimineafla zilei de Moø-Ajun, la apel, bradul
strælucea, plin de limini multicolore. Cu aceastæ imagine în ochi au plecat deflinuflii
la muncæ în acea zi. De la Moø-Ajun øi pânæ la Bobotează, la fiecare appel de
searæ a trebuit sæ ascultæm O Tannenbaum în interpretarea Musik-kommando.

[49] . Direcfliile nomenclaturiste din aceste lagære sunt în mâna “ verzilor ”, pe care “ roøii ” din Dora
i-au depærtat de centru spre a le face imposibilæ revenirea la putere. (NA).

[50] . Cu alte prilejuri, autorul aratæ cæ radioul era interzis, chiar aspru pedepsit. El foloseøte termenul
francez de epocæ, TSF, care însemna transmisiuni færæ fir, adicæ radio. Ori deflinuflii nu aveau
acces liber la radio. Unii ascultau din când în când, asumându-øi riscuri mult mai mari decât elevii,
militarii sau studenflii din România comunistæ, care riscau nu øtreangul ci exmatricularea din
øcoalæ, respectiv facultate øi reeducarea pe vreun øantier la fel de dificil ca cel de la Ellrich... Este
vorba probabil de un sistem de “ radio-difuziune ”, care a existat, dupæ ræzboi, în imensul
Kibboutzim ce purta numele de Republicæ Popularæ Românæ. In fiecare casæ øi chiar pe stâlpii din
centrul oraøelor øi satelor existau mici cutiufle din lemn (30/28/20, cm) sau megafoane publice,
mai mici sau mai mari, care se porneau øi se opreau singure, dirijate de undeva de la un centru
numit de *radioficare*. Oamenii se radioficau atunci obligatoriu, aøa cum începem astæzi sæ ne
holocosticæm. Nimeni nu îndræznea sæ refuze radioficatul. Radioficarea a fost abandonatæ dupæ
generalizarea televiziunii, mult mai eficace în materie de propagandæ, agitaflie, dirijare øi

îndobitocire a maselor. O astfel de radioficare a existat øi în lagærele germane. In pasajul de mai sus
autorul omite sæ precizeze, intrând în contradicflie cu el însuøi. De aici necesitatea prezentei note.
Aspectul trebuie verificat øi pe alfli autori. (NT).
79
Ascultarea nu era facultativæ, dimpotrivæ : trebuia sæ ascultæm în mod cuviincios,
sæ ne reculegem... Altfel riscam sæ fim lovifli de nomenclaturiøti. O Tannenbaum
se cânta la sfârøitul apelului, înaintea comenzii de rupere a rândurilor.Cât priveøte
condifliile noastre de viaflæ, douæ elemente noi conteazæ din ce în ce mai mult : mai
întâi înaintarea concomitentæ a Ruøilor de la Est øi a Anglo-Americanilor de la
Vest, care a provocat un teribil exod penitenciar cætre Dora; apoi bombardamentele
din ce în ce mai intense, care împiedicæ aprovizionarea normalæ a lagærelor.
Incepând din ianuarie 1945, convoaiele de evacuafli sosesc într-o stare indescriptibilæ[51]. Lagærul conceput pentru o populaflie de aproximativ 15 000 de
oameni adæposteøte uneori 50 000 øi chiar mai mulfli. Ne culcæm câte doi, øi chiar
câte trei într-un pat. Nu mai primim pâine, cæci aprovizionarea cu fæinæ a încetat.
In locul pâinii primim trei cartofi nu prea mari. Raflia de margarinæ øi de cârnat s-a
redus la jumætate. Rezervele lagærului se subfliazæ væzând cu ochii întrucât sosesc
mereu noi øi noi deflinufli care trebuiesc øi ei hrænifli. Se pune problema reducerii la
jumætate a porfliei de supæ. Hainele ce se rup nu mai sunt înlocuite. Berlinul a
încetat sæ ne mai aprovizioneze. Tot aøa cu bocancii. Ne descurcæm cum putem
cârpind øi reparând vechiturile, care altæ datæ se aruncau.
In ce priveøte munca efectivæ, lagærul a devenit o veritabilæ intreprindere de
sabotaj. Materiile prime nu mai sosec la Tunel, lucrul stagneazæ. Afaræ-i iarnæ,
este frig. Inutil însæ de cerut geamuri pentru înlocuirea celor sparte. Ni se
ræspunde invariabil cæ nu mai avem. Orice deflinut cu experienflæ îøi poate însæ
procura clandestin geamul dorit. Nu mai primim nici vopsea pentru întreflinerea
echipamentelor corespunzætoare din blocuri. Øeful de bloc care duce lipsæ se

descurcæ : prin intermediul vreunui protejat sau al vreunui obligat, furæ vopsea
din depozitele Zavatsky. Intr-o zi, producflia de V_1 øi de V_2 se blocheazæ din lipsa
unui anumit conductor electric. Fiecare deflinut din Tunel furase cel puflin un
metru din acest conductor, pentru... øireturi la bocanci! Intr-o zi primim ordin sæ
montæm o linie feratæ suplimentaræ. Traversele necesare aøteptau de cel puflin un
an în apropierea gærii Dora. Direcflia SS îøi închipuia cæ ele sunt la locul lor. Abia
acum, când se pune problema construirii cæii ferate, se constatæ cæ traversele s-au
volatilizat. Se ordonæ o anchetæ. Rezultæ cæ la începutul iernii, traversele au fost
tæiate una câte una de cætre deflinufli, la cererea civililor, care le-au cærat cu
rucsacul întru completarea rafliilor insuficiente de lemne pentru încælzit. Lemne de
încælzit nu se mai distribue. Rezervele s-au terminat, altele nu mai sosesc. Civilii
sunt sancflionafli, se comandæ alte traverse. Câteva zile mai târziu, în locul lor
primim giroscoape...
In Tunel, actele de sabotaj nu mai pot fi numærate. Direcflia SS a avut nevoie
de luni de zile pentru a înflelege cum sabotau Ruøii rachetele V_1 øi V_2, la care
lucrau : urinau discret în circuitele integrate øi apareiajul radio-electronic. Maeøtri
neîntrecufli în materie de hoflii, Ruøii sunt la fel de pricepufli øi în ce priveøte
sabotajele. Tot ei au pus la punct o tacticæ specialæ de evadare. Bine înfleles, øi
asta duce tot la spânzurætoare, soartæ ce-i aøteaptæ pe tofli cei ce sunt prinøi.
Foarte puflini sunt cei ce s-au încumetat sæ evadeze de la Dora. Cei care au
încercat, au fost prinøi cu ajutorul câinilor. Readuøi în lagær erau, în general,
spânzurafli. Setinfla nu se pronunfla nu pentru tentativæ de evadare ci pentru crimæ
de ræzboi. Cel ce evada era obligat sæ fure ceva pe unde trecea, tocmai în vederea
reuøitei evadærii. Furtul constituia crimæ de ræzboi øi pentru asta îi aøtepta øtreangul.
Pentru evitarea acestui inconvenient, Ruøii au inventat o altæ metodæ. Mai

[51] . Capitolul urmætor ne va aræta ce va sæ zicæ un transport de evacuare. (NA).

întâi se ascundeau în lagær, sub un bloc de exemplu. Erau cæutafli pretutindeni.
Bine înfleles, nu erau gæsifli. Dupæ opt zile cercetærile erau abandonate. In acest
moment pæræseau lagærul cu un comando oarecare øi evadarea avea toate øansele
de reuøitæ. Nimeni nu-i mai cæuta. Totul a ieøit la ivealæ în ziua când în loc sæ
evadeze câte unul, ca pânæ atunci, au vrut neapærat sæ încerce o evadare colectivæ.
Dacæ nu mæ înøel erau zece. Sætui de atâtea evadæri, soldaflii SS au avut ideea de a
reuni întreg lagærul pe platforma de appel øi de a læsa câinii liberi prin lagær.
Acestora nu le-a trebuit mult pentru a-i descoperi pe cei ascunøi[52].
Sabotajele continuæ. Nimic nu le poate opri. Inainte de a fi utilizate, rechetele
V_1 øi V_2 sunt încercate. Cele care nu fucflioneazæ corect sunt trimise la Harzungen,
pentru demontare øi verificare. Rachetele demontate la Harzungen se retrimit
la Dora pentru recondiflionare. Aici însæ sunt sabotate din nou, în acelaøi fel.
Vreo treizeci de rachete V_1 øi V_2 fac un dute-vino interminabil între Dora-Harzungen øi Harzungen-Dora !
Direcflia SS a lagærului Dora este depæøitæ de împrejuræri, total dezorientatæ. La
intrarea în Tunel se aflæ o magazie unde se depun toate piesele în principiu
nefolosibile : øuruburi, piulifle, øaibe, bucæfli de tablæ, câte øi mai câte... Un
comando special, cu oameni ce nu pot presta decât muncæ uøoaræ, este însærcinat
cu trierea acestor piese care øi-ar putea gæsi întrebuinflarea. Odatæ triate, ele sunt
puse în læzi speciale, pe categorii : într-o ladæ øuruburi mai mari, în alta øuruburi
mai mici, în alta buloane sau øaibe, etc. Când toate læzile sunt pline, Kapo-ul dæ
ordin ca ele sæ fie golite în unul øi acelaøi vagon. Odatæ plin, vagonul este agæflat
la o garnituræ oarecare øi pleacæ. Destinaflie necunoscutæ. Dupæ douæ zile, vagonul
ajunge la Ellrich, unde se reîncepe descærcarea în vederea trierii. Un comando
special, tot pentru munci uøoare, le caræ cu roaba de la Ellrich la Dora, prin
Tunel, la magazia de care am amintit. Apoi reîncepe trierea lor de cætre comandoul

de munci uøoare Dora. Aceleaøi piese, nefolosibile în principiu, cælætoresc de la Dora la Ellrich cu trenul øi de la Ellrich la Dora cu roaba, prin Tunel[53] ! Din incidente în incidente øi din bombardamente în subflierea continuæ a rafliei
alimentare, din comploturi fictive în sabotaje reale øi spânzurætori ajungem la
eliberare.
De-a lungul acestei perioade am fost ordonanfla comandantului companiei de
câini. O muncæ uøoaræ ce consta în a face cismele majurului cu cremæ, a-i peria
hainele, a-i face patul, a menfline curæflenia în dormitorul øi biroul sæu, a merge la
cantina SS pentru mâncarea lui. Dimineafla, cætre orele opt, treaba mea era
terminatæ. Restul zilei discutam în stânga øi în dreapta, mæ încælzeam pe unde
puteam, citeam ziarele, uneori ascultam radioul[54]. De fiecare datæ când îmi dæ
supa pentru majurul meu, bucætarul SS îmi dæ øi mie o porflie bunæ. Ceilalfli
treizeci SS care locuiesc în acelaøi bloc mæ folosesc øi ei la diverse treburi : le
spæl gamelele, le fac cismele cu cremæ, dau cu mætura prin camerele lor, etc. Ca

[52] . Am væzut o singuræ tentativæ de evadare în acest fel, cu câteva sæptæmâni înainte de eliberare. (NA).

[53] . Isprava aminteøte munca patrioticæ din lagærul socialist, nu naflional german ci sovietic øi de
democraflie popularæ, ce a durat din 1945 pânæ în 1989. Nu munceau comandourile ci øcolile,
facultæflile, cazærmile, liceele, scærile de blocuri etc. De exemplu, se sæpau gropi. Devenise o
instituflie naflionalæ : mai intâi, fiecare sæpa groapa celuilalt ! Apoi, gropile sæpate astæzi de unii,
erau astupate mâine de alflii... Lagærul socialist rezolva astfel trei probleme majore : problema
sæpatului gropii aproapelui, problema astupærii gropilor øi problema øomajului... (NT).

[54] . In partea a doua a lucrærii, autorul e mai rezervat în privinfla radioului, afirmând cæ n-ar fi ascultat
clandestin pentru nimic în lume; cæ o singuræ datæ a ascultat din ordinul majurului sæu, pentru
a-i traduce din francezæ în germanæ o emisiune BBC. Ipoteza noastræ cu privire la diferenfla dintre
radio øi radio-difuziune sau radioficare poate explica aceste aparente contradicflii. (NT).

ræsplatæ îmi lasæ alimentele care le prisosesc, øi pe care le duc seara camarazilor
din blocul meu. In acest fel træim cu toflii.
Ca urmare a contactului direct cu soldaflii SS, încep sæ-i væd altfel decât pânæ
acum. Væzufli de departe, par cu totul altfel. Nici o comparaflie nu-i posibilæ. In

public par niøte brute. Când vorbeøti cu ei, individual, sunt niøte mieluøei. Mæ
examineazæ cu curiozitate, mæ întreabæ una øi alta, îmi vorbesc cu cælduræ, îmi cer
opinia mea cu privire la sfârøitul ræzboiului, ascultæ cu atenflie ceea ce le spun.
Sunt oameni simpli : foøti mineri, muncitori în uzine, meøteri de tot felul. In 1933
erau øomeri. Hitler i-a scos din mizerie øi le-a dæruit zece ani de viaflæ ca în visele
cele mai frumoase. Nivelul lor intelectual nu-i prea înalt. In schimbul vieflii uøoare
pe care le-a procurat-o regimul naflional-socialist, executæ munca neplæcutæ pe
care acesta le-o impune. Se cred în regulæ cu propria lor conøtiinflæ, cu morala, cu
patria germanæ, cu întreaga omenire. Sunt foarte sensibili la nenorocirea mea
personalæ, din cauza cæreia am ajuns la Dora. In schimb trec cu capul pe sus,
mândri ca niøte pæuni, printre ceilalfli prizonieri, a cæror pazæ le este încredinflatæ.
Nu le-ar trece prin minte cæ aceøtia sunt oameni ca øi ei, sau mæcar ca mine !
Anomaliile vieflii de lagær trec neobservate pentru ei. Când, din întâmplare,
remarcæ unele probleme, le pun cu toatæ sinceritatea pe seama Direcfliei nomenclaturiste
sau chiar pe seama întregii mase de deflinufli. Nu reuøesc sæ înfleleagæ de
ce suntem slabi, murdari, palizi, în zdrenfle, câtæ vreme Guvernul celui de al IIIlea
Reich ne furnizeazæ toate cele de care avem nevoie : hranæ, mijloace impecabile
de higienæ, o locuinflæ confortabilæ într-un lagær modernizat în limitele
posibilului, distracflii sænætoase, muzicæ, bibliotecæ, terenuri se sport, bordel, pom
de cræciun, etc... Dacæ nu øtim sau nu putem profita de toate astea, nu-i decât
vina noastræ. Dovadæ cæ Hitler are dreptate øi cæ, cu câteva excepflii, aparflinem
unei omeniri inferioare atât pe plan fizic cât øi moral.
Ar fi exagerat sæ spunem cæ sunt individual responsabili de ræul care se face
sub ochii lor, cu complicitatea øi colaborarea lor inconøtientæ sau deliberatæ. De
fapt sunt victime ale ambianflei, ale conjuncturii istorice. Victime ale acestei
ambianfle specifice în cadrul cæreia, scæpând controlului indivizilor øi rupând în

mod colectiv orice tradiflie, popoarele, færæ destincflie de regim sau de naflionalitate,
decad din când în când øi pe rând la ræspântiile periculoase ale evolufliei sau ale istoriei lor.
La 10 martie a sosit la Dora un convoi de 24 de femei Bibelforscher[55]. In acelaøi timp, o ordonanflæ din Berlin prevenea Direcflia SS cæ aceste femei
trebuiesc folosite numai pentru munci uøoare. Munca mea agreabilæ de ordonanflæ
s-a dus pe copcæ ! In locul meu va fi afectatæ una din aceste femei.
Pentru a scæpa de cine øtie ce comando periculos, mi se pare prudent sæ profit
de starea mea de sænætate pentru a mæ interna încæ odatæ la infirmerie. De la
fereastra acesteia am asistat la bombardarea localitæflii Nordhausen la 3 øi la 5
aprilie 1945, cu douæ zile înainte de a pleca cu unul din faimoasele convoaie de
evacuare.

[55] . Sub acest termen ce se traduce prin cercetætor al Bibliei, regimul naflional socialist german
desemna ceea ce numim astæzi secte sau pocæifli : baptiøti, adventiøti de ziua a øaptea, penticostali,
martori de-ai lui Jehova, etc. (NT).

CAPITOLUL VI
PÆMÂNTUL OAMENILOR LIBERI

Plouæ. O ploaie finæ, de aprilie, rece ca gheafla, inexorabilæ, sæ nu scofli nici
câinele din casæ. O fline de douæ zile. Incepe a treia noapte de ploaie continuæ.
Convoiul de vagoane dezarticulate ce scârflâie a jale se înfundæ trist în uriaøa
gauræ neagræ. O locomotivæ matusalemicæ transpiræ øi suferæ, tuøeøte, scuipæ,
patineazæ, se scapæ pe ea. De o sutæ de ori a ezitat, de o sutæ de ori a refuzat efortul
ce i se cere.
Øi plouæ, plouæ, færæ speranflæ.
In vagon, sub cerul liber, optzeci de epave umane învârtite øi încârligate unele
peste altele. Træiesc ? Morfli ? Dumnezeu øtie ! Dimineafla au reuøit cum-necum sæ
se scoale, îngheflafli, în zdrenfle, slæbifli, transparenfli, cu ochii înebunifli, ieøifli din
orbite. Cu un efort supraomenesc s-au scuturat de toropeala care nu se poate
datora numai somnului. Au înfleles cæ este ziuæ øi cæ plouæ.
Spælafli, cu træsæturile ascuflite de o ploaie care le traverseazæ zdrenflele, cu pielea

de bidoane turtite reunind câteva ciolane în miøcare, în rânduri strânse øi decise
orbeøte, au fæcut mai mult în delir decât în realitate preparativele necesare exodului.
S-ar fi læsat desigur øi mai antrenafli în miøcæri instinctive færæ numær dacæ
nu s-ar fi væzut fiecare mai curând în gestul celui de lângæ el decât în propria sa
fiinflæ.
Prin ceafla delirului øi prin ploaia mocæneascæ ce cade færæ oprire, i-au væzut pe
cei în uniformæ, înarmafli pânæ-n dinfli, plantafli în cele patru colfluri ale vagoanelor,
impasibili øi vigilenfli. Atunci øi-au amintit de destinul lor, færæ sæ dea vreun semn
cæ reintræ în realitate. Dupæ care, au recæzut øi mai adânc în tristeflea øi absenfla
dintre somn øi veghe, dintre viaflæ øi moarte.
Øi plouæ, plouæ, într-una. Cerul întreg se scurge prin aerul greu, umed øi negru, încærcat de miasmele propriilor noastre corpuri.
Când au plecat erau o sutæ.
Reunifli în grabæ, sub vigilenfla câinilor gata sæ se repeadæ pentru te miri ce,
aruncafli unul peste altul în vagon, printre lovituri øi urlete, ca niøte pachete de
boarfe, au fost surprinøi mai întâi când s-au væzut gata de plecare, pe platforma
neîncæpætoare, dar færæ merinde pentru cælætorie. Au înfleles imediat cæ-i aøteaptæ o
nouæ încercare.
— Achtung ! Achtung ! — au fost prevenifli færæ tranziflie : Ziua în picioare,
noaptea aøezafli ! Nicht verschwinden ! Pentru orice încælcare sofort erschossen [56]! Infleles ?
Vagon deschis, frig, ploaie, nu mai conteazæ dupæ câte am væzut. Dar færæ
merinde, færæ nimic de bægat în guræ ? Asta nu s-a mai væzut !
De sæptæmâni bune nu s-a mai distribuit un gram de pâine în lagær. Ne-am
mulflumit cu resursele din siloz : o supæ transparentæ de napi, uneori un litru, alte
ori pe jumætate, plus doi cartofi seara — dupæ o zi de lucru la fel de grea ca
totdeauna.
[56] . Atenfliune ! Atenfliune ! Nici o încercare de evadare. [Cine încearcæ va fi] împuøcat færæ somaflie.

Nimic de mâncare. Aceastæ ameninflare pærea atât de mare cæ cei mai mulfli nici

mæcar nu au realizat cæ Americanii s-ar gæsi la numai doisprezece kilometri.
— Nimic de mâncare. Ziua în picioare, noaptea aøezafli…
Prima noapte, trei sau patru care au manifestat prematur dorinfla de a satisface
o nevoie urgentæ, au fost apucafli de guler, lipifli de peretele vagonului øi executafli
færæ altæ formalitate.
— Craa-ack ! , fæceau gloanflele traversând scândura, craa-ack !
Singura soluflie posibilæ a sfârøit prin a se impune. Va face fiecare în proprii
lui pantaloni. Prudent øi cu multe precauflii, mai întâi, de parcæ aøa murdæria ar fi
fost mai micæ. Apoi din ce în ce mai liber, færæ perdea.
Ziua urmætoare, trei sau patru s-au præbuøit de epuizare. Un glonfl în cap i-a
ajutat sæ-øi incheie socotelile cu lumea asta.
— Craa-ack ! fæcea glonflul traversând podeaua vagonului, craa-ack !
Corpurile le-au fost aruncate afaræ dupæ ce s-a notat cu grijæ numærul matricol.
In pragul celei de a treia nopfli, rândurile ni s-au rærit considerabil. Spaima iniflialæ
a fost urmatæ de teroare, iar aceasta de un abandon total. S-a renunflat la cæutarea
unei ieøiri din acest iad, s-a renunflat la tot, la orice intenflie sau speranflæ de viaflæ.
Fiecare se lasæ øi se simte murind în propria-i zeamæ.
Øi plouæ, plouæ, plouæ mereu !
Intre timp s-a pornit un vântulefl dintr-o parte care umflæ mai mult sau mai
puflin prelata ræu ancoratæ øi sub care, la fiecare colfl al vagonului, sentinela îøi
petrece lungile ore de gardæ. Miasmele parcæ s-au mai risipit iar soldaflii SS,
excitafli øi nervoøi mai întâi, deøi nu mai puflin încrezætori øi deciøi, au devenit
dintr-o datæ temætori øi îngrijorafli. De câtva timp se aud din ce în ce mai rar
împuøcæturi øi arme care se încarcæ, clinchete de revolvere… Câini, chiar øi aceøti
câini teribili, minune… Cu ocazia numeroaselor opriri, latræ øi urlæ parcæ mai
puflin ! Dupæ patruzeci øi opt de ore de dute-vino, din linie moartæ în linie moartæ
øi din schimbare de direcflie în schimbare de direcflie, convoiul se gæseøte la mai
puflin de douæzeci de kilometri de punctul de plecare. Seara târziu, convoiul a
apucat-o spre Sud-Vest, dupæ ce a încercat în zadar sæ o ia spre Nord, spre Sud

øi spre Est. Dacæ øi aceastæ direcflie ne este interzisæ, ca celelalte, înseamnæ cæ
suntem înconjurafli øi cæ vom fi prinøi. Soldaflii SS au ridicat mai întâi din sprâncene.
Apoi øi-au transmis vestea din vagon în vagon, de la capul pânæ la coada trenului, dupæ care fiecare s-a retras parcæ în el însuøi.
— Suntem înconjurafli, ne vor prinde !
Asta i-a dat peste cap.
— Vom fi prinøi. Aceste corpuri pe jumætate moarte se vor trezi la viaflæ, vor
ridica degetul pentru a acuza, vom fi în flagrant !
In cursul dimineflii i-am auzit pe soladaflii SS strigându-se frecvent unii pe alflii
cu voci guturale, zicându-øi unii altora plezanterii ieftine, râzând zgomotos øi
nefiresc, adresându-se fetelor care de-a lungul parcursului erau øi ele din ce în ce
mai triste øi mai preocupate, neræspunzând decât prin încurajæri tot mai rare, mai
firave, mai neconvingætoare. Acum e liniøte deplinæ. Ai putea crede cæ soldaflii SS
au dispærut dacæ nu s-ar auzi din când în când o brichetæ øi dacæ nu s-ar vedea ici
øi colo punctul aprins din vârful fligærii. Asta-i tot ce întrerupe liniøtea de moarte,
tot ce tulburæ negrul umed øi pufos al nopflii de aprilie.
Cerul este inepuizabil. Plouæ, plouæ într-una, plouæ færæ speranflæ…
Iatæ însæ cæ vântul a prins putere. Suflæ din ce în ce mai ascuflit printre scândurile
vagonului, pe unde apa coboaræ în trombe. Prelata din colflul soldatului SS
se umflæ peste mæsuræ, pliurile sunt tot mai pronunflate. Undeva în spate, un

punct de legæturæ a cedat. Apoi un altul. Prelata se agitæ ca un drapel al nimænui,
lovind peretele exterior al vagonului. Soldatul SS trage o sfântæ înjuræturæ. Apoi,
morfolindu-øi nemulflumirea printre dinfli încearcæ s-o repunæ la locul ei. Degeaba.
Abia reuøeøte într-o parte cæ prelata zboaræ în cealaltæ.
— Gott verdamnt ! Blestemul lui Dumnezeu. Afurisitæ prelatæ !
Incæ o tentativæ, tot infructuoasæ, apoi renunflæ. Dintr-o datæ se întoarce cætre
nenorocitul cel mai apropiat.
— Dù, strigæ el !… Dù, câine idiot !
Câinele idiot, omul adicæ, a auzit, a înfleles de unde vine apelul. Øi-a adunat
ultimele-i forfle øi s-a ridicat cu teamæ în priviri. Când a înfleles ce i se cere, s-a

mai liniøtit. S-a înælflat cum a putut pe oblonul vagonului, sprijinindu-se cu genunchii øi agæflându-se cu mâinile de ce a gæsit. Apoi, cu multæ grijæ pentru a
nu aluneca în exterior, a readus prelata la locul ei de origine øi a menflinut-o în
aceastæ pozitie pânæ când soldatul a fixat-o ca la început.
— Fertig ?
— Ja, Herr SS.
Spunând acest da, dintr-o datæ i-au ieøit minflile din ceaflæ. Cu viteza fulgerului
s-a luminat øi a înfleles totul. Dacæ nu ar fi fost întunericul øi ploaia, ochii i s-ar fi
væzut într-o luminæ de care nu se mai credea nici el în stare. A înfleles cæ-i în
genunchi pe jumætate agæflat în afara vagonului, cæ trenul nu merge prea repede,
cæ plouæ, cæ noaptea este neagræ sæ o tai cu cuflitul, cæ Americanii sunt probabil la
doisprezece kilometri, cæ libertatea…
— Libertatea, o libertate !
Gândul la libertate l-a fæcut alt om. Cât ai clipi din ochi. O secundæ mai înainte
s-a temut sæ nu cadæ afaræ. Ce ironie ! Sæ nu cadæ unde ? In libertate ? Dæ
Doamne ! Intreg creierul i se aprinde, simte în corp din nou cælduræ øi putere :
— Ja, Herr SS, repetæ el. Ja ! Ja ! Ja…a… a…
Inainte ca soldatul sæ fi bænuit o umbræ din cele ce se petreceau sub ochii lui,
scheletul descærnat, mortul pe jumætate îøi încordæ muøchii într-un suprem efort
øi-øi arcui braflele peste marginile oblonului, aruncându-se dintr-o miøcare contra
direcfliei de deplasare a vagonului. Aude salva seacæ de gloanfle slobozite pe urma
lui dar øtie cæ nu poate fi atins deoarece se aflæ intr-un unghi mort. Corp øi suflet
se simte înghiflit în neant.
Câteva împuøcæturi stræbat negrul nopflii. Trenul se depærteazæ, liniøtea indiferentæ
a naturii se închide peste propria lui dramæ, care se limiteazæ acum la zgomotul
regulat al ploii øi al vântului ce slæbeøte în intensitate.
*
* *
Acum s-a oprit. Nu mai plouæ.
Au trecut niøte ore : douæ, trei, poate patru. Cerul øi-a revenit. Negrul gros øi
spongios pare sæ se miøte colo, jos, contra rambleului cæii ferate.

Ochii au încercat mai întâi sæ vadæ ceva, apoi brusc s-au închis printr-un reflex
de parcæ ar fi intrat sub apæ.
Gâtul uscat øi sec i se contractæ într-un appel de salivæ care nu reuøeøte sæ
spele gustul de pæmânt ce i s-a pus pe limbæ. Gestul început de mânæ s-a oprit ca

paralizat la jumætate. Simte o durere vie în cot øi în umær. Apoi, nimic ! Intreaga-i
simflire se scurse într-o plæcutæ senzaflie de cælduræ. Era convins cæ doarme.
La un moment dat se simte cuprins øi învæluit de frig. Pielea pieptului s-a dezlipit
de hainele ude. Prrr ! Aerul rece pætrunde. Ar fi vrut sæ se ghemotoceascæ,
sæ-øi lipeascæ genunchii de piept : Aii !... Corpul nu-l mai ascultæ întru totul. Iøi
zise cæ doarme, cæ nu-i trezit de-a binelea... Pleoapele i se zbat spasmodic, îøi
forfleazæ ochii sæ ræmânæ deschiøi. Ii fixeazæ undeva în negrul opac, absolut øi
greu. Il apucæ o tuse nebunæ care rupe totul în el. Persistæ impresia cæ zace tæiat în
felii disparate øi dureroase pe iarba zemoasæ, næmolitæ.
Incearcæ sæ-øi adune gândurile. De la prima tentativæ simte un fel de øoc dureros
în creieri :
— Dumnezeule, câini...
Asta l-a trezit de-a binelea. Retræieøte tot. O cascadæ de evenimente îl asalteazæ,
se succed øi se întrepætrund : îmbarcarea, convoiul, iadul din vagon, frigul,
ploaia, foamea, prelata, vântul, saltul în negrul nopflii... Dacæ ar fi sæ aleagæ încæ
odatæ ? Câini... Orice Dumnezeule, numai moartea aia în propriul cæ...
Ar vrea sæ se depærteze. Deocamdatæ însæ nu-i nimic de fæcut. Diversele-i pærfli
ale corpului par fixate separat, fiecare în propriile-i cuie øi pe propriul support.
Ar vrea sæ se adune, sæ-øi strângæ pærflile componente. Totul scârflâie øi pârâie,
oasele-i strigæ prin piele unele la altele. Trebuie sæ se miøte. Cu orice prefl.
Gândurile îi iau o anumitæ direcflie : o cale feratæ este un obiectiv militar pentru
asediatori, un acident de teren pentru cei în defensivæ. Nemflii sunt obligafli sæ o
folosească, sæ o apere, sæ se replieze pe ea oricât i-ar costa. Il vor regæsi...

—Hm ! Sæ fug ! Cum Doamne ! Mæcar câteva sute de metri, undeva mai la o
parte, sæ pot aøtepta Americanii. Mai întâi ar trebui sæ mæ pun pe douæ picioare !
Da. Mai întâi pe douæ picioare, îøi zise cu voce tare. Pieptu-i horcæie niøte rezonanfle cavernoase, murmurul buzelor îi scoate din guræ mai mult granulaflii
pæmântoase. Nu-i uøor nici sæ scuipe…
— Pscht ! ztt !…
Cu precauflii infinite se pune sæ-øi adune braflele, unul dupæ celælalt. La stânga
totu-i în regulæ. La dreapta persistæ durerea din cot øi din umær.
— Totuøi, parcæ mai slæbeøte în intensitate, îøi zise din nou, cu voce tare, simflind
cæ-i revine graiul.
Repetæ miøcarea meticulos : odatæ, încæ odatæ . Durerea scade dacæ-mi pun în
miøcare muøchii øi articulafliile. Fracturi nu sunt. Deja respir mai bine.
Acum e rândul picioarelor. Mai întâi iøi palpeazæ muøchii cu mulflæ grijæ. Nu-i
uøor, îi vine sæ urle… Odatæ în sus, apoi în jos, nici o fracturæ pe o parte, dacæ nu
se înøalæ. Iøi impune sæ fie calm. Calm øi metodic.
Reuøeøte sæ se punæ pe øezut. Pærflile vætæmate sunt øi mai dureroase, catapleazma
de zdrenfle øi mai îngheflatæ. Golul din burtæ împunge parcæ jurîmprejurul
vidului din centru. Ii este foame. Semn bun ! Se miræ chiar cum de nu
i-a fost foame pânæ acum. Iøi duce mâna la cap. Bereta de ocnaø este la locul ei. Ii
vine sæ râdæ. Iøi aduce aminte de blachiurile speciale de pe bocancii lui. I-a
pierdut cu totul în focul evenimentelor. Dar n-o sæ plângæ pentru asta. Se pipæie
peste tot. Intregul corp este acoperit de noroi. Pe deasupra, abia acum descoperæ
cæ-i înfæøurat într-un ghem de sârmæ. Incepe sæ se elibereze din pæienjeniøul
metalic. Se învârte pe o parte, pe cealaltæ, se pune în patru labe, încæ un efort øi
gata. E liber, liber øi în picioare.
Nu-i vine sæ creadæ. Deja în picioare. Va lua imediat distanflæ. Nemflii n-au
decât sæ se replieze, sæ se agafle cu orice prefl de calea lor feratæ… Ba nu. Nu chiar

aøa repede. Pæmântul se învârte în fafla ochilor lui, acum se învârte øi el, simte cæ
se va præbuøi, cæ s-ar fi præbuøit deja dacæ piciorele înnoroite nu l-ar fi atras ca un

magnet spre centrul pæmântului. Nu-i sigur cæ va putea pæøi, ar fi pæcat sæ-øi facæ
ræu printr-o nouæ cæzæturæ. Mai bine s-o lase domol. Se înghemotoceøte la nivelul
zero. Dacæ nu poate merge se va deplasa de-a buøilea, dar tot nu va ræmâne pe
loc. Din nou îøi aminteøte convoiul, câinii, Nemflii ce nu vor întârzia sæ se replieze
încæ odatæ, Americanii…
— Se zice cæ-s la doisprezece kilometri. Nu. Nici gând. Ar fi prea de tot.
Reuøeøte în sfârøit sæ-øi elibereze picioarele din cleøtele etanø al næmolului. Pfloc,
pfloc !
Pe genunchi øi pe coate, ca un vierme sub torturæ, coboaræ o pantæ øi traverseazæ
un fel de groapæ plinæ cu apæ lipicioasæ, apoi o parcelæ de iarbæ. Iatæ-l ajuns
pe o porfliune proaspæt aratæ. Pæmântul aderæ în plæci, se lipeøte pe genunchi, pe
coate. Se opreøte, îøi trage sufletul o clipæ…
Noaptea parcæ-i mai puflin neagræ, cerul mai înalt. Tufiøurile øi arborii izolafli
din jur se precizeazæ prin ceafla ce devine transparentæ.
Se va lumina de ziuæ. Altæ problemæ ! La câteva sute de metri, în vârful unei
uøoare coline se vede ceva ce persistæ în negru. Trebuie sæ fie o pædure. Iøi
fixeazæ ca prim obiectiv sæ atingæ pæduricea pe care o zæreøte. Efortul îl încælzeøte,
îi tonificæ muøchii øi articulafliile. Durerile se localizeazæ de-a lungul corpului, pe
partea dreaptæ. Reuøeøte sæ se scoale, sæ pæøeascæ cu picioarele goale øi insensibile,
sæ meargæ. Nu prea repede, cæci piciorul drept parcæ nu-i al lui, iar umærul
arde de parcæ ar fi în flæcæri. Totuøi merge, avanseazæ. Indoit, inmuiat, rupt øi
ræsucit dar avanseazæ cætre pædure. Trebuie sæ ajungæ. Nu va renunfla pentru
nimic în lume înainte de a atinge pædurea. Se încordeazæ, trebuie sæ ajungæ. Apoi
se va ascunde, se va îngropa în gauræ de øarpe. Americanii vor sosi, va fi salvat.
*
* *
Restul s-a petrecut ca într-un vis. Un vis în doi timpi, lung, extenuant.Ajuns la
pædurice, a renunflat de a se afunda prea tare. Øi-a zis cæ e mai înflelept sæ se aøeze

undeva, mai retras, între tufiøurile nu prea dese, de unde va putea sæ vadæ în toate
direcfliile, færæ sæ fie væzut. S-a fæcut ziuæ. Panta de la picioarele sale a ieøit din
umbræ, platoul de câmpie øi prerie confuzæ s-a precizat, calea feratæ se vede ca o
panglicæ. Departe, în golul dintre douæ coline, o stâncæ îøi ridicæ creøtetul printre
fumurile ce se înalflæ din coøuri invizibile.Pe cer se formeazæ un fel de patæ albæ,
iradiantæ, indicând locul unde soarele stæ sæ ræsaræ. Apar câteva cærufle care se duc
færæ probleme. Un civil cu banderolæ pe brafl se învârte în sus øi în jos de-a lungul
cæii ferate.Sub ochii lui se întinde un colfl de naturæ asemænætor întru totul cu ceva
bine cunoscut de el între Alsacia øi Franche-Comté. Acelaøi cer, acelaøi platou de
câmp øi de iarbæ, aceeaøi pædure, aceiaøi arbori izolafli, aceeaøi clopotniflæ øi cale
feratæ. Dacæ mama lui ar fi fost aici, la ora asta, nu ar fi întârziat sæ remarce cæ
“ cerul se spalæ ” øi “ timpul se usucæ ”. A privit îndelung doi cai ce trægeau o
grapæ, undeva la cinci sute de metri, spærgând bulgærii de pæmânt. Bætrânul care-i
conduce parcæ-i Baci Todor iar femeiuøca ce fline coarda în spatele grapei nu-i alta
decât propria lui nepoatæ, al cærei pærinte, Tony, este prizonier în Germania !
Printr-o neaøteptatæ asociaflie de idei îi apare dintr-o datæ imaginea sofliei lui aplecatæ
peste leagænul unui zgæibælici de doi ani… Se trezi øi din nou îl prinseræ

grijile : Nu. Nu se poate. A fost o vedenie. Americanii nu pot fi la doisprezece
kilometri. Totul e calm. Mult prea calm. Nimic pe aceste câmpii, ierburi øi pæduri
nu aduce a ræzboi, cu atât mai mult a dezastru. In Franfla, în 1940 …
Grijile îl prind din urmæ. Ce se va alage de el ? Cum sæ mæ adresez acestor
oameni într-o aøa flinutæ ?
La prins foamea, o foame chinuitoare. A luat o crenguflæ øi a dus-o la guræ : o
refletæ de-a mamei sale, pe vremea când se plângea de sete agæflat de fusta ei, în
plinæ varæ, la vreme de recoltæ. A mai uitat un pic în ce situaflie se aflæ.Timpul
trece, soarele a reuøit sæ iasæ din nori, determinând fel øi fel de forme pe cer.

Ceasul unei biserici a dat ora exactæ. Este amiaza. Totul e calm. Baci Todor, caii,
femeia, omul cu banderolæ, tofli au dispærut. Dupæ-amiaza s-a scurs în aceleaøi
condiflii. Soarele puternic i-a uscat complet hainele, care încep sæ arate cumva.
Vede mai multe atelaje decât dimineafla. Un om a trecut pe aproape, cu un fel de
coasæ mecanicæ pe umeri. Mai, mai sæ-l atingæ. Nu s-a miøcat, øi nu a fost væzut.
A înfleles însæ cæ nu poate ræmâne acolo multæ vreme færæ sæ-i fie remarcatæ
prezenfla. Se va gândi a doua zi, duminicæ. Nu i-a fost greu sæ socoteascæ zilele
din moment ce øtia cæ au pæræsit lagærul miercuri seara. Mâine dimineaflæ voi fi
liniøtit. Dupæ-amiazæ însæ, cu obiceiul æsta al Nemflilor de a se plimba prin pædure...
A venit seara, apoi noaptea. Cel cu banderola pe mânæ, care supraveghezæ
linia feratæ, se duce øi vine tot timpul de-a lungul øinelor. Nici o alarmæ, nici un
zgomot de motor pe cer. Nimic. Ca o vatræ de jæratec, luna ræspândeøte lumina ei
misterioasæ fermecând totul în cale. Zgomote surde se aud undeva departe.Nu-s
mai aproape de patruzeci, poate chiar de cincizeci de kilometri. Dacæ ar fi lansat
câinii dupæ mine m-ar fi gæsit de zeci øi sute de ori pânæ sæ vinæ Americanii. Ar
trebui sæ mæ miøc, sæ le ies în cale. In ce direcflie sæ o iau ? Incepuse sæ-øi piardæ
speranfla când o alarmæ i-a readus curajul øi optimismul. Avioanele s-au învârtit
ore întregi deasupra lui, læsând ici colo câte o bombæ, nu prea departe. Nimeni nu
l-a deranjat, nici avioane de vânætoare, nici artilerie antiaerianæ. Primele avioane
au plecat, altele au venit øi tot aøa, pânæ dimineafla.
latæ însfârøit o alarmæ, o adeværatæ alarmæ, cea pe care o aøtept de mult !
— De data sta, da !
S-a fæcut ziuæ. Ceafla s-a øters cum fli-ai øterge ochelarii. Soarele pare irezistibil,
cerul este perfect senin. Un cer de duminicæ, un adeværat cer de duminicæ,
de adeværatæ primævaræ. Sæ tot fi fost zece trecut când a început marele bombardament.
*
* *

— Tac !… Tac !… Tacatacatacatac !… Tac !
A evaluat distanfla dupæ sunet. Sæ tot fie patru, poate cinci kilometri. Cam pe
direcflia clopotniflei, un pic dincolo de ea.
— Tac ! Tac !… Tac, tac, tac !… Tac !
Mitraliera a insistat. Acum îi ræspunde alta :
— Tac ! Tac !… Tac, tac ! Tac ! Tac !
— Buumm ! Buumm ! Buumm ! Buumm !
Tunul. Proiectilele nu au cæzut prea departe, totuøi dincolo de sat.

— Buumm ! Buumm !… Buumm, buumm ! Un timp… Buumm ! Buumm, buumm… Alt timp… Buumm ! Buumm ! Buumm !
Loviturile vin drept cætre el, tirul este regulat. Trebuie sæ se punæ la adæpost.
O formidabilæ explozie se produce nu departe în spatele lui, aproape deasupra lui :
— Brr…uumm !
Apoi încæ una. I-au særit timpanele de la locul lor. Plouæ cu proiectile.
— Br…uumm ! Br…uumm ! Apoi se aude ecoul :
— Buumm ! Buumm ! Buumm !
Soare magnific, cer radios, totul pustiu în jur, omul cu banderolæ a dispærut. A
ræmas singur.
— Brr…uumm ! Buumm ! Buumm !
Este chiar în axa tirului pe care calea feratæ îl taie aproape perpendicular øi pe
care Nemflii speræ sæ o pæstreze. Speræ ei, dar nu vor reuøi. Se vor retrage cætre
pædure, mæcar pentru a se dezmeticii. Cætre pædure ? Adicæ vor da peste el. Il
vor gæsi.
— Nu. Aøa ceva nu se poate. Trebuie pæræsitæ poziflia. Piciorul nu-l mai doare
aproape de loc, pæmântul s-a uscat, a devenit dur. E în deplinætatea facultæflilor lui.
Ultimul act al tragediei nu mai poate întârzia mult, trebuie evitatæ orice eroare,
orice pas greøit. Coboaræ sigur de el :
— Nici prea aproape de calea feratæ, nici prea aproape de pædure.
Duelul continuæ.
— Buumm !… Buumm !… Buumm !… Buumm !…
— Brr uumm !… Brr uumm !… Brr uumm !… Brr uumm !…
Vede fum dincoace de clopotniflæ. Americanii lungesc tirul.
— Buumm !… Buumm !… Buumm !… Buumm !…
Il lungesc øi mai mult. Loviturile cad chiar pe linia feratæ. Pæmântul este împroøcat în jerbe de fum, pe o linie oblicæ în raport cu calea feratæ. Se simte
miros de obuze.
— Drace, trebuie sæ mæ lungesc !
Ar fi vrut sæ mai înainteze. Un tufiø izolat este la doi paøi.

— Prost adæpost.
Preferæ o brazdæ profundæ care separæ douæ parcele la cincisprezece paøi în
fafla lui. Se face una cu pæmântul :
— Zz… Buumm !… Zz… Buumm !… Zz… Buumm !… Zz… Buumm !…
In ultimul moment. Doamne mulflam ! Fluieræ în aer, cade peste tot. Tunul din
spate, ce se apropie, reîncepe. Loviturile sale par mai surde, mai îndepærtate.
— Se retrag !
Americanii lungesc tirul, Nemflii îl scurteazæ, progresie pe de-a-ndæratelea.
Dintr-o datæ este prins în centrul unui adeværat cutremur de pæmânt, într-un nor
de fum, de fier øi de pæmânt. Este aproape îngropat de viu øi se întreabæ care
sfânt din cer l-a ajutat sæ nu se pulverizeze cu totul.
Intre douæ deplasæri pe de-a-nvârtitelea, riscæ o privire pe deasupra umærului
brazdei. Forme bizare, de culoare gri, traverseazæ calea feratæ, una dupæ alta, în
salturi rapide. Se fac una cu pæmântul, chiar în umærul cæii ferate. Deschid foc
susflinut. Hop !… Cincisprezece paøi în spate. Hop ! Incæ cincisprezece ! Parcæ-øi
plaseazæ øtafeta, fiecare saltæ exact la rândul lui.
E clar. Se vor retrage peste mine. Incearcæ sæ evite lupta în câmp deschis. Nu
se vor opri pânæ la pædure.
— Numai de n-ar veni unu sæ se lipeascæ chiar de mine

Se aude un foc la zece-cincisprezece paøi în stânga, un altul în dreapta. Nimeni
nu ræspunde.
— Cu cine se bat nebunii æøtia ?
Tirul artileriei se lungeøte cu încetul, a atins pædurea, ba chiar a depæøit-o.
Impuøcæturile se încruciøeazæ pe deasupra lui, de când, acolo, pe linia feratæ, alte
forme gri au luat-o cu asalt øi progresează cætre pædure.
Hop !… cincisprezece paøi înainte, clac… Hop ! Incæ cincisprezece paøi. Clac… Hop ! Foc întreflinut.
Asediaflii slæbesc, riposta din pædure este tot mai slabæ, se terminæ complet.
Dintr-o datæ exclamaflii øi urale umplu cerul øi væzduhul :
— Uraaa !… Uraaa !… Uraaa !… Uraaa !… Uraaa !…
Tunurile continuæ, bubuiturile lor sunt din ce în ce mai surde, se depærteazæ
progresiv. Puøtile øi mitralierele au tæcut.
— Uraaa !… Uraaa !… Uraaa !… Uraaa !… Uraaa !…

— Pleacæ parcæ din toate colflurile universului øi se repercuteazæ din aproape în
aproape. Nu se mai terminæ :
— Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !...
Adineauri, cei ce se retrægeau erau câteva zeci, cel mult o sutæ. Aceøtia sunt pe
puflin o mie. Ascultând parcæ de o comandæ nevæzutæ sau atraøi ca de o forflæ misterioasæ
se îndreapflæ tofli cætre acelaøi punct.
— Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !... Uraaa !...
Trec de o parte øi de alta, aleargæ, aleargæ...
Sfârøitul i-a îmbætat pe tofli. Nu l-a væzut nimeni. Ræmâne liniøtit, la locul lui.
Niciodatæ nu se øtie. In aceste momente de excitare øi de nebunie... Nu trebuie sæ
mæ semnalez înainte de vreme. Mai întâi se calmeze apele.
In sfârøit, îndræzneøte sæ se miøte de la locul lui.
Se aøazæ. La 800 de metri, oameni nervoøi, nu mai mult de cincisprezece, supravegheazæ totul cu mitraliera în mânæ. Ceilalfli au pætruns adânc în pædure. In
fafla lor, cu spatele la pædure, alfli oameni sunt aliniafli, rigizi, cu mâinile la ceafæ.
Alflii, în sfârøit, cu braflele ridicate, cu puøca în aer, se prezintæ unul câte unul,
supravegheafli îndeaproape îøi aruncæ armele la pæmânt, se aøazæ øi ei între cei cu
mâinile la ceafæ.
— Gata. Sæ se termine odatæ !
Unul prea lent este iuflit cu un øut bine flintit. Un altul este trezit la realitate cu
un pat de puøcæ în abdomen. Un al treilea a vrut probabil sæ tergiverseze, sau sæ
protesteze pentru ceva. Cra-a-a-ac ! O mitralieræ i s-a descærcat în piept. Americanii
nu admit tergiversæri, nici proteste. Incæ vreo câfliva pumni, câteva øuturi
unde trebuie, câteva paturi de puøcæ. Convoiul este gata.
— Pas de front cætre clopotniflæ !
Grupul trece la înælflimea sa, cam la o sutæ de metri. Prizonierii în coloanæ câte
cinci, în întregime dezechipafli, cu vestoanele desfæcute, bocancii færæ øireturi,
mâinile la ceafæ, avanseazæ docili øi în liniøte. In stânga øi în dreapta un cordon
forrmat de øapte-opt oameni îi insultæ øi-i umileøte. Tocmai acum s-a gândit øi el
sæ se manifesteze. Se ridicæ dintr-o datæ :
— Ehoo ! Ehoo !
Ridicæ o mânæ într-un gest de appel.

Reacflia nu a întârziat : grupul s-a oprit, patru oameni s-au detaøat în pas de
curse øi mai înainte ca el însuøi sæ-øi fi dat seama ce se petrece, flevile a patru
mitraliere s-au lipit de pieptul øi de spatele lui.Aøa sunt sigur cæ nici cei din faflæ,

nici cei din spate nu vor trage. Intrebærile sunt ameninflætoare, într-o limbæ pe care
el nu o înflelege.
— French man, spuse el.
E tot ce øtie în englezæ, nu-i sigur de gæselnifla lui. Este privit cu ochi mari øi
neîncrezætori. E clar, nu a fost înfleles. Francez ! Nici acum. Nimeni nu-l înflelege.
Riscæ ultima sa resursæ lingvisticæ :
— Französiche Häftling !... Franzous !
De data asta, în sfârøit. Una din cele patru mitraliere iøi abandoneazæ flinta.
— Was ? Explicæ scurt, în fraz sacadate. Iøi dæ seama cæ are de-a face cu un
German, doi Spanioli øi un Iugoslav, ce vorbesc între ei un jargon italian.Au înfleles. Toate mitralierele l-au abandonat. I se întinde o ploscæ. Bea : un lichid iritant
øi rece pe care ar vrea sæ îl scuipe. Face o grimasæ.
— Koffé, zice neamflul, gut koffé !
Tofli îl îmbie cu biscuifli tari ca piatra, ciocolatæ, conserve, fligæri. Mai întâi o
fligaræ...Totuøi, nu-i timp de pierdut.
— Schnell, zise neamflul. Wir Müssen...
Øi-au dat seama de starea lui. Doi dintre ei au flinut neapærat sæ-l ia pe umerii
lor. Au început sæ-l ducæ aøa, ca pe un trofeu viu. Râdeau øi glumeau færæ
încetare, avansând nu mai puflin cætre grupul lor.
— Sin ? Sin ? A întrebat unul din escortæ.
— Yes, a ræspuns el.
Ceilalfli nu au zis nimic. Nu era decât un Englez sau un American în echipæ.
Trupe de øoc, øi-a zis el amintindu-øi de Brigæzile Internaflionale din Spania ! Se
apropia seara. Mica trupæ s-a pus în miøcare, cætre clopotniflæ. Se flinea dificil în
echilibru pe douæ perechi de umeri. Sugea færæ grabæ, salivând din abundenflæ,
biscuifli øi ciocolatæ. Avertismente, înjuræturi øi ameninflæri au reînceput sæ plouæ
pe prizonierii docili care avanseazæ greu cu bocancii lor færæ øireturi øi cu mâinile
la ceafæ :

— Porco Dio !... Gott Verdamnt !
Din când în cânbd, neamflul ia cuvântul :
— Dù !... Blöde Hund !... Dù - arætând câte un prizonier. Apoi, scoflând pistolul øi întorcându-se cætre cel pe care îl duc pe umeri :
— Muss ich erschiessen ? Il împuøc ?
Prizonierul umflæ niøte ochi cât cepele, terorizafli øi rugætori în acelaøi timp,
pândind ræspunsul : surâde neutru øi resemnat.
—Dù hast Gluck !... Mensch ! Blöde Hund... îl scuipæ cu disprefl :
—zst ! Lumpe !
Rolurile s-au inversat.Din sarcasme în sarcasme, din poante în poante øi din
ameninflæri în ameninflæri, cortegiul învingætorilor în triumf øi al învinøilor færæ
piuit pætrunde în sat înainte de cædera nopflii. Trec pe lângæ o garæ minusculæ,
asemænætoare întru totul celei pe care o cunoaøte bine, între Alsacia øi Franche-
Comté. Pe frontonul gærii, în litere gotice, a citit numele localitæflii : Munschlof.
Au treversat o linie feratæ. Apoi l-au coborât, s-au detaøat impreunæ cu el de grup
øi încet, unul ajutându-l pe celælalt, s-au pus în miøcare.Nu se auzea decât zgomotul
asurzitor al impozantelor maøini de ræzboi care traversau satul în vitezæ, cætre noile poziflii de luptæ. Satul era pustiu dar intact. Cei slabi, cei deprimafli, cei
care vreme îndelungatæ au træit departe de lume sunt adesea, precum bolnavii, de
o extremæ sensibilitate. O sensibilitate care se manifestæ pe de-a-ndoaselea. A
fost neplæcut surprins øi contrariat de îndaflæ ce a luat contact cu realitatea. Mai

întâi în fafla comandantului, apoi când îøi regæsi convoiul øi, în sfârøit, în acea vilæ
unde a petrecut douæ nopfli.
Simpatic din cale afaræ comandantul : engleza, germana, italiana, franceza,
toate limbile pæreau sæ-i fie familiare. Øi apoi tonul lui amical :Mai întâi, alege o
cameræ amice. Mænâncæ, odihneøte-te, prinde forfle, odihnæ. Vom vedea pe urmæ.
Bafli la prima uøæ, cea care fli se pare mai convenabilæ. Oamenii mei nu au timp,
lasæ-i cu ale lor. Ciocæneøti undeva. Dacæ fli se deschide, ceri de mâncare. Ceva
cald. Ai nevoie de ceva cald. O sæ-fli dæm øi noi un supliment, însæ unul rece. Nu

ræspunde când ciocæneøti, intri!. Cæ este sau cæ nu este cineva acolo, simte-te la
tine acasæ. Aceøti oameni sunt acum slugile noastre. Le-a venit rândul. Sæ facæ
faflæ. Nu-fli fie fricæ, la cel mai mic semn de lipsæ de respect... Cu aceeaøi monedæ.
Infleles ? Vino sæ mæ vezi mâine. Pânæ atunci... Sper cæ nu eøti rænit, nici
bolnav... Bine înfleles slæbit. Pe mâine. Incearcæ sæ gæseøti o altæ pereche de pantofi
øi un alt costum ! A doua zi a revenit. Comandantul era în fotoliu, pe terasæ.
Cocheta cu douæ frumoase cucoane care râdeau zgomotos øi pæreau dispuse a
face faflæ cu brio, în sensul militar al expresiei, unor persoane de celælalt sex.
Femeia suferæ râzând legea ræzboiului, îøi zise el. In Franfla, în 1940, damele...
Comandantul, cum îl zæri : A, iatæ-te ! Spune-mi te rog, de ieri searæ am moøtenit
o mulflime de oameni ca tine. Soldaflii mei îi adunæ øi îi transportæ la
Arbeitsdienst_57. Nu øtiu ce sæ mæ mæ fac cu ei. Un tren, un tren plin. Nu am cu
ce sæ-i transport în spatele frontului. Mæ tem cæ vor da ortul popii, pânæ la ultimul.
In ce draci de pensiune afli fost voi, tofli aøtia. Ah, mizerabilii ! Nu te jena amice de cucoanele astea...
Bun, schimbæ el vorba. Pofli merge pe picioarele tale ? E-n regulæ. Nu cumva
sæ dai pe la Arbeitsdienst... Direcflia Vest... Evadat, ajuns prin propriile puteri
într-o zonæ amicalæ... Convenflia La Haye, deportat, prioritate... Faci semn
primei ambulanfle pe care o întâlneøti... In opt zile eøti la Paris... Ai toate
drepturile, cum sæ-fli spun... Ifli vom da merinde pentru drum. E tot ce ai gæsit de
asearæ pânæ acum ? Nu se poate. Vei speria rândunele în drum cætre oraøulluminæ,
zise el privindu-øi porumbiflele ce gângureau. Nu ai gæsit nimic unde ai dormit ? Asta-i bunæ ! Ah ! Francezii aøtia. N-o sæ-i putem învæfla nici odatæ
nimic... Frantz !...
Se prezentæ un planton. Câteva cuvinte în jargon anglo-german :
— Also, bye, bye !... Urmezi tânærul ghid. Ifli va da ceva de-ale gurii. Noroc
bun ! Nu uita, data viitoare poate o scofli mai bine la capæt.
Incærcat cu conserve, cu zahær, cu ciocolatæ, biscuifli, fligæri øi altele pe care nu
øtia unde sæ le mai punæ s-a regæsit afaræ. Vrând sæ revadæ convoiul, a luat-o cætre

garæ.Oameni peste tot, civili øi soldafli. Se duceau øi veneau, tofli cu treburile lor.
Unii erau græbifli, alflii mai schimbau o vorbæ. Tofli îi deschideau cale liberæ. Hainele
pe care le purta impuneau respect øi consideraflie. Echipe speciale trægeau din
vagoane corpuri în zdrenfle, descærnate, murdare, bærboase, pline de noroi…
Civilii ajutau øi priveau îngrozifli, nu le venea sæ creadæ. Cadavrele erau aliniate la
marginea cæii ferate, notându-se cu grijæ numerele, atunci când acestea mai erau
vizibile. Cæutæ printre morfli vreun cunoscut. Doi civili germani aduseræ pe o
targæ un schelet omenesc :
— Kaputt, spune unu. Nein, ræspunse celælalt. Atmet noch… respiræ încæ…
[57] . Lagær al Serviciului Muncii, *Todt*. (NA). *Todt* era o cunoscutæ intreprindere germanæ din
epocæ, ce funcfliona în bunæ parte pe baza muncii deflinuflilor. A executat diverse lucræri în
numeroase lagære, între altele crematorii umane, inclusiv cele de la Auschwitz øi Birkenau. (NT).

Il recunoscu pe Barray. Barray era un inginer din Saint-Etienne. Dormiseræ trei luni pe aceeaøi saltea de paie, deveniseræ prieteni. Iøi promiseseræ sæ-øi scrie,
de vor scæpa.Unul din cei în viaflæ îi spuse cum s-au petrecut lucrurile. A murit de
pumnii deflinuflilor nemfli. Delira de foame. La un moment dat, în plin delir, a
cântat Marseieza. Deflinuflii germani s-au simflit insultafli øi l-au pedepsit. Soldaflii
SS au asistat cu zâmbetul pe buze. Li s-a pærut mai amuzant decât monotonul øi
ritualul revolver.
— Barray !… Nu ai avut noroc, amice ! Se depærtæ zicându-øi cæ existæ cu
adeværat o fatalitate, cæ anumite presimfliri se verificæ. De cel puflin cincsprezece
zile Barray se jura pe tofli sfinflii cæ în lunea de Quasimodo vom fi cu toflii liberi.
Iøi zise totuøi cæ va trebui sæ scrie væduvei øi celor doi orfani, despre care au
vorbit adesea pe saltea. Cel ce-i povestise delirul cu Marseiaza, Scæpatul, cum îi
zicea cei din jur, i-a povestit øi istoria convoiului. Doi kilometri dupæ ce au trecut
de garæ, sâmbætæ în zori, trenul a fost imobilizat. Soldaflii SS au coborât în grabæ

tofli oamenii valizi, i-au grupat într-o coloanæ imensæ øi, printre urlete de câini øi
focuri asasine de revolver s-au pierdut în naturæ. Au abandonat morflii, muribunzii
øi pe tofli cei care, în debandada de nedescris, au avut norocul sæ fie confundafli
cu aceøtia. In mod vizibil erau prea mulfli øi nu au avut timp pentru a-i ucide unul
câte unul, sau poate nu au avut chef_58 Continuæ inspecflia convoiului. Pe un
vagon deschis, de care nimeni nu se ocupa, vede un fel de trunchiuri însufleflite
ce tremurau printre cadavre, în ciuda soarelui de zile mari. Se înghesuiau unii în
alflii spre a se încælzi, victime ale unui frig de care numai ei sufereau.
— Ce mai aøteptafli ?
— Bof… Aøteptæm sæ dæm ortul popii. Nu se vede ?
— Cum ?
— Da, sæ dæm ortul popii. Mai suntem paisprezece în viaflæ. Ceilalfli au luat-o
înainte. Ne aøteptæm rândul…
Nu-i venea sæ creadæ cæ s-au putut detaøa într-atât de viaflæ.
— Aøtia deja au dat în primire. N-are nici un rost sæ te mai ocupi de ei. Au trecut deja “ dincolo ”, s-au acomodat øi se simt bine. Viafla devenise pentru ei o
pedeapsæ, iar moartea o eliberare pe care o doreau cât mai rapidæ…
Trecu indiferent mai departe. In lagær cunoscuse mulfli de acest gen. Oameni
care trenau dupæ ei un fel de fatalitate, pe care nu puteai sæ-i vezi færæ sæ-fli spui cæ
sunt deja morfli, cæ-s niøte cadavre rætæcite care nu øtiu pe unde nici cum s-o ia pe
ceea lume, unde sufletul le-a ajuns mai de mult. Cadavre ambulante cum erau, nu
pierdeau totuøi oczia sæ te abordeze spre a-fli face capul calendar : cæ ræzboiul se
va termina în douæ luni, cæ Americanii vor fi aici, Ruøii dincolo, Germania în
revoluflie, etc. Erau obositori din cale afaræ, te cælcau pe bætæturi. Intr-o bunæ zi
dispæreau de pe firmament. Cele douæ luni trecuseræ færæ sæ se întâmple nimic.
Americanii habar n-aveau, Ruøii la fel, revoluflia ca în conul Leonida øi reacfliunea…
Se desprinseseræ de lumea asta, o cotiseræ cætre ceea lume la data fixatæ.
La ziua fixatæ se fæceau mici, ca vaporul ce se depærteazæ. Æstora paisprezece nu
le mai pofli face nimic. Vapoarele lor pleacæ azi. Totul e programat.
Voluptatea

plecærii li se citeøte în ochi. Se întâmplæ cæ vaporul lor pleacæ chiar azi, în ziua
eliberærii. E ultima plecare de acest fel, dar nu ai cum sæ o împiedici. O øtia bine,
dintr-o experienflæ de atâtea ori repetatæ în anii de lagær. Doi paøi mai încolo îl
prinse remuøcarea.

58. Intre timp s-a adus dovada cæ soldaflii SS nu au avut ordin de a ucide oamenii. A se vedea prefafla
autorului la cea de a doua øi a treia ediflie. (NA la ed. a II-a).

— Ce stafli aøa, ca icoanele în biserici. Miøcafli-væ ! Americanii golesc deja vagonul de lângæ voi. Væ iau imediat în primire. Vefli mânca. Satul æsta are un
spital.Nu l-a crezut nici unul din cei paisprezece. Iøi fæcuse însæ datoria sæ insiste,
sæ-i trezeascæ. Era în regulæ cu el însuøi.
Zece, douæsprezece, cincisprezece vagoane de morfli øi de muribunzi.
— Sæ mori aici, azi ! Sæ reziøti pânæ azi øi sæ mori acum !
La coada trenului erau rezerve de alimente : saci cu mazære, fæinæ, cutii de conserve,
pachete cu toate erzaflurile imaginabile, alcool, bere, vin, haine, bocanci øi altele. Luæ un sac de soldat øi o pereche de bocanci italieni, cu carâmbul ce urcæ
peste gleznæ, cu tælpile plate. Ii conveneau de minune. Plecæ în grabæ, bucuros sæ
îøi øteargæ de pe retinæ aceastæ mizerie.
A vrut sæ vadæ øi lagærul Arbeitsdienst Todt, unde comandantul îi spusese cæ
sunt transportafli cei în viaflæ. Era la doi paøi. O mare suprafaflæ, frumos amenajatæ,
înconjuratæ cu construcflii din lemn. Peste tot schelete ce se miøcau încoace øi
încolo, cu mâinile pe burta în colici, cadavre din când în când. Infirmiere benevole
roiau ca albinele de la unul la altul, încercând sæ-i facæ sæ înfleleagæ cæ ar
trebui sæ ræmânæ alungifli, în repaus absolut, în interiorul baræcilor. Rari erau aceia
care pæstrau încæ în ochi øi în inimæ gustul vieflii acesteia. Cei care ar fi putut fi
încæ salvafli mureau unul dupæ altul de diaree dezintericæ. Comiseseræ greøala de a
mânca prea mult øi dintr-o datæ. Acum, dupæ atâta foame, li se distribuiau alimente
în prostie. Mâncau, apoi îi apuca o nevoie teribilæ de aer, vroiau sæ iasæ afaræ... Mureau în curte.
Comandantul avea dreptate. Locul lui nu este aici. De altfel e prea aproape de

linia frontului, se aud împuøcæturi. Va pleca. La nevoie pe jos, pânæ la capæt. Iøi
aduse aminte de reîntoarcerea lui Ulise…
Se îndreptæ cætre vila unde dormise noaptea trecutæ øi unde-l aøtepta o surprizæ
la care nu se gândise, sau de care uitase. Gæsi acolo, la poarta unui hangar, un
soldat american care a insistat sæ-l bærbiereascæ. Nu-l putea refuza. America s-ar
fi simflit lezatæ în interesele ei legitime…
Nu era chiar ceea ce se numeøte o vilæ. O simplæ cæsuflæ dichisitæ, a unui inginer
sau a unui pensionar, cum sunt atâtea în Franfla, cu o frumoasæ grædinæ în
jurul ei. Ieri searæ o gæsise pustie, toate uøile deschise. In bucætærie totul era pregætit
: brânzæ bætutæ cu ierburi fine într-o farfurie, dulceaflæ în alta. In sufragerie,
uøile dulapurilor erau întredeschise. Lenjerie øi diverse alte obiecte erau la vedere : pe divan, pe masæ øi pe câteva scaune. O valizæ cu capacul larg deschis
era în aøteptarea celui care ar avea nevoie de ea. Ordine perfectæ øi în dormitor. A
respirat aerul angoasei, al nenorocirii care-i lovise pe aceøti oameni ce au sperat
pânæ la sfârøit øi care nu au plecat decât în ultimul moment.
— Nu-s prea departe, øi-a zis el. Pot reveni dintr-un moment în altul.
Se culcase în patul cel mare din dormitor. Dimineafla zæbovise în pat cât a fumat o fligaræ. S-a tras din cældura cearøeafului sub un larg fascicol de luminæ
solaræ reflectatæ de mobilele læcuite. Cætre orele zece, pæræsind casa pentru a
merge sæ-l vadæ de comandant, øi-a adus aminte de exodul din 1940 când, înainte
de a pæræsi Alsacia, s-a gândit sæ-øi mai vadæ odatæ cæsufla lui. S-a revæzut cu un
creion în mânæ, gata sæ scrie o pancartæ pe care ar fi vrut s-o agafle pe poarta
casei. In ultimul moment l-a oprit aøa, un fel de mândrie pe care totdeauna a
crezut-o deplasatæ. Ar fi vrut sæ scrie urmætoarele :
“ Folosifli tot ce væ trebuieøte, nu furafli nimic, nu stricafli nimic. Nu væ ræzbunafli
pe lucruri de ceea ce avefli a reproøa oamenilor… Nu-i facefli pe indivizi sæ
plæteascæ ceea ce credefli cæ este o eroare a Statului ”.

Din dulapul plin cu de toate, nu luase decât lenjeria strict indispensabilæ : o

cæmaøæ, o pereche de chilofli, o batistæ. De pe bufetul din bucætærie luase sandalele
din piele sinteticæ ce-l amuzaseræ pe comandant… A simflit o tentaflie veritabilæ
când, trecând prin fafla garajului, a ridicat în ultimul moment perdeaua ce acoperea
un Opel magnific. Intre timp totul dispæruse. Opelul era departe, mobilele distruse
cu toporul, lenjeria furatæ, vesela spartæ…
Civilizaflia, cultura n-au trecut încæ oceanul… Doar armele, da armele… La
capætul oceanului, în plin Atlantic, Noua Atlantidæ merge pe urmele celeilalte…
— Iar eu mi-am fæcut atâtea scrupule. Ræzboiul, ah, ræzboiul
Pe noptieræ veghea un ceas deøteptætor pe care-l remarcase deja. Ræmæsese în
mod miraculos la locul lui. Araeta orele 18$_{30}$.
S-a læsat sæ cadæ îmbræcat pe pat øi a adormit.
*
* *
A doua zi de dimineaflæ luæ calea drumului. Soarele era deja sus. Bubuitul
tunurilor nu încetase. Dinspre Apus, direcflia spre care se îndrepta el, puternice
maøini de ræzboi se îndreptau cætre front. La ieøirea din sat, în fafla unei case mai
la o parte, mai multe persoane ardeau ceva la un foc improvizat dar bine întreflinut.
Erau øase : murdari, bærboøi, nespælafli, îmbræcafli bizar. Aruncau cærflile pe
foc, scuipau øi blestemau. A înfleles bine asta, deøi n-ar fi putut spune în ce limbæ
se flinea acest autodafe ritual… Scânteia din ochii lor i-a amintit cæ pe pæmânt
existæ uræ, uræ metodicæ, sistematicæ, profundæ, totalæ, pe cât de nejustificatæ pe
atât de imprescriptibilæ.
Apropiindu-se væzu øi mai bine. N-ar fi putut spune cærui neam aparflineau
aceøti cælæi de litere, de vocale øi de consoane stræine pentru ei… Cel mai pornit,
alimenta focul cu cærfli pe care le lua dintr-o græmadæ de alæturi. La ardea cu o
grijæ ritualæ, sæ nu ræmânæ nimic, holocaust total… Ceilalfli priveau øi transportau
cærfli din interiorul casei. Luciul bucuriei din ochii lor era nefirec, nimic uman în
el. Transportafli de ritualul lor pæreau sæ asculte de o baghetæ nevæzutæ. Citise câte
ceva despre ritualurile satanice, osanalele dræceøti de la miezul nopflii. Acum însæ,

în plinæ zi ? Aøa va fi de acum încolo ? Ei au câøtigat ræzboiul ?
In mod vizibil îi deranja. Curiozitatea fu însæ mai mare decât teama. Se apropie
øi mai mult. Iøi îndreptæ privirile cætre “ condamnafli ” : cærfli editate în Belgia, în
Olanda, în Franfla, în Germania… Aparflinuseræ organizafliei naflional-socialiste de
tineret din sat, dupæ cum mærturisea øtampila øi numærul de pe fiecare exemplar :
Hitler-Jugend-Bücherei.
Aruncæ un ochi mai atent, sæ-øi dea seama de titluri, de autori : Critica lui Feuerbach, Hoflii lui Schiller, Religia în limitele rafliunii pure a lui Kant, Goethe,
Hölderlin, Fichte, Nietzsche, etc. Aceøtia øi mulfli alfli autori încæ aøteptau în linie
precum condamnaflii la spânzurætoare din lagær. Nomenclaturistul poliflai de la
Dora punea cu groazæ în ochi øtreangul de gâtul victimelor. Lagærul întreg era
îngrozit, nimeni nu se bucura în fafla øtreangului : nici cælæul improvizat, nici
deflinuflii obligafli sæ asiste, nici direcflia SS care judecase øi condamnase. Cælæii de
litere øi de idei se bucuræ însæ, sunt animafli de ceva nefiresc, inuman.
In minte i se deøteptæ icoana celor cincizeci øi øapte de condamnafli din duminica
Floriilor. Când au apærut, încadrafli de soldaflii SS, coloana lor pærea imensæ.

Dar aici, aceastæ græmadæ de cærfli, de litere, de idei ? Douæzeci de secole îøi
aøteaptæ rândul la holocaustului vocalelor øi consoanelor, al propozifliilor, frazelor, ideilor ! Printre cærfli îøi aøteptau rândul autori de o altæ noblefle :
Goebbels, Streicher øi alflii. Aceeaøi soartæ, acelaøi ritual pentru tofli, pentru toate
cærflile, pentru toate generafliile ce vor veni. Cælæii de litere decid pentru secolele
viitoare. Ne vor øterge memoria. Nimeni nu va mai avea dreptul sæ-i citeascæ pe
aceøti autori. Vor arde tot, din toate bibliotecile lumii. Ca la Alexandria ! Cei øase
nu sunt singuri. Alfli øase executæ acelaøi holocaust în biblioteca unei universitæfli,
alfli øase în biblioteca unei academii, alfli øase într-o bibliotecæ de cartier…
Câte astfel de grupuri de øase øi-au aprins deja cazanul holocaustic. Câte grupuri
de øase vor ieøi din mæruntaiele pæmântului spre a øterge cu smoala holocaustului

lor pânæ øi amintirea acestor autori, a cærflilor lor ?
Hârtia era de bunæ calitate, legætura normalæ, prezentare generalæ corectæ, uneori
impecabilæ, chiar artisticæ. Totdeauna avusese slæbiciune pentru cærfli. Pentru
orice cærfli. Nici odatæ nu suportase ideea cæ cineva i-ar putea impune ce trebuie øi
ce nu trebuie sæ citeascæ, ce este voie øi ce nu este voie !
Luæ la întâmplare una în mânæ. Dù und die Kunst, scrisæ de unul din liderii
regimul socialist øi naflional din Germania învinsæ[59]. Intr-un gest maøinal deschise
cartea la întâmplare. Cæzu peste o reproducere în culori a pânzei lui Delacroix La Liberté guidant le peuple. O ræsfoi mai cu atenflie : nu lipseau nici
Manet, nici Gioconda, nici Renoir, nici Madame Recamier, nici Martiriul Sfântului Øtefan... Gândul la contrastul cu iadul din care venea el îi fæcea ræu.
Ceru autorizaflia sæ ia cu el aceastæ carte, deøi era vorba de un fruct al civilizafliei
care se dovedise atât de crudæ pentru el øi care va scandaliza lumea pânæ la sfârøitul
secolelor. Cu un surâs øi o glumæ deplasatæ, autorizaflia îi fu acordatæ, doar,
doar s-o duce în treaba lui...
Plecæ mai departe. Cætre Apus. Avea sentimentul cæ nu se va întâlni în veci cu
nici o ambulanflæ binevoitoare, cæ va trebui sæ meargæ pe jos pânæ la capæt...
Dintr-o daflæ se simfli pe punctul de a intra într-o nouæ aventuræ. Ar fi vrut ca ea sæ
semene cu aventura lui Ulise, pe care-l evocase cu o zi înainte. Ulise træise însæ
sub un alt cer, în alte vremuri. Adeværul însæ este etern, minciuna secolelor nu-l
poate atinge oricâte holocausturi s-ar aprinde la margine de drum. Nici øase, nici
øaizeci øi øase, nici mæcar øase sute øaizeci øi øase de cælæi de litere øi idei nu pot
nimic contra adeværului. Cæci adeværul este Dumnezeu, adeværul este Cristos,
adeværul este viaflæ, adeværul este cale... Cælæii lui sunt minciuna, eroarea, rætæcirea,
cazanele holocaustice cu smoalæ, manipularea holocausticæ prin presæ, holocausturile la margine de drum...

[59] . Liderul naflional-socialist în chestiune, autorul cærflii ce-øi aøtepta rândul la holocaustul improvizat
la margine de drum nu-i greu de identificat. Este vorba de Alfred Rosenberg, cunoscut mai ales pentru
Mitul Secolului XX care, alæturi de *Mein Kampf* a cunoscut numeroase ediflii în cei doisprezece ani de

regim socialist øi naflional german. Alfred Rosenberg va urma soarta cærflilor sale. Tribunalul Militar
Internaflional de la Nuremberg l-a gæsit vinovat de a fi asociat într-un fel nepermis vocalele øi consoanele
în idei. Juriøti, polifliøti øi cælæi Americani, sovietici, englezi øi francezi au stabilit atunci o jurisprudenflæ încæ în vigoare. Pe baza ei au fost promulgate “ legi ” holocaustice care interzic libera
cercetare istoricæ, care fac din Holocaust o dogmæ. O dogmæ ce trebuie crezutæ. Punct ! Autorul
vorbeøte øi de Julius Streicher, ziarist cunoscut în epocæ, redactor-øef la propria lui revistæ, *Der Stürmer*. Acesta a fost încæ unul din spânzuraflii de la Nuremberg. Vina lor ? Greu de spus cæ era mai
mare decât cea a lui Socrate, condamnat øi el cândva, într-un proces mai corect decât cel de care au avut
parte Streicher øi Rosenberg, la cerea a doi vajnici “ apærætori ” ai tineretului atenian al vremii:
Antoniades øi Meletos. In 1945, în Europa nu mai aveau drept de viaflæ decât descendenflii acestora.
Tofli ceilalfli au sfârøit în øtreang, pe rug, în uitare. (NT).

In fafla lui se deschideau largi øoselele Apusului... fiærani pe câmpuri în floare, arbori cu frunza tânæræ, ferme, gospodærii flæræneøti, oameni care-l rugau
sæ-øi povesteascæ aventura øi cærora el le-o spunea cu plæcere, stræduindu-se sæ
nu holocaustice vreo literæ, vreo idee. Puterile fizice îi slæbeau. Forfla lui era de
altæ naturæ. Certitudinea cæ nu are nimic de ascuns, nimic de pus pe foc, nimic de
holocosticat, asta îl revigora, îi dædea forfle pe care nu le bænuise pânæ atunci.
Øosele peste øosele, drumul pærea færæ sfârøit. Øtia cæ acolo, undeva, la capætul
de miraj al orizontului øi la umbra brazilor îl aøteaptæ o cæsuflæ, la marginea unui
oræøel. In curtea din fafla casei un bæieflel se juca în nisip. Cu ochii lui mari, îl privi
mirat pe acest stræin în haine de ocnaş. Era privirea lui Telemah, ar fi putut să
jure... Atunci i se dezlegă limba. Găsi cuvinte normale, pentru alte urechi decât
ale lui :
— Cum te numeşti tu, micuţule ? Unde-i mămica ta ?
Apoi şezu şi plânse !